Urząd Wojewódzki Białostocki
Wydział Bezpieczeństwa Publicznego

Tygodniowe sprawozdania sytuacyjne
[dotyczące ruchu wywrotowego, zadań
oraz bezpieczeństwa publicznego.]

1931

58

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

N.BP.I 2/15/30.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1 za czas od dnia 28 grudnia 1930 roku do dnia 3 stycznia 1931 roku.-

Białystok, dnia 5 stycznia 1931 roku

T A J N E - P I L N E !
-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
an Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e .
-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1. za czas od dnia 28 grudnia 1930 roku do dnia 3 stycznia 1931 roku.

Za Wojewodę:

/ M. S y s k a /
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Łomży,
14/ " " " " w Suwałkach,
15/ Sam.Ref.Informacyjny DOK.III. w Grodnie,
16/ " " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
17/ " " " DOK. I. w Warszawie,
18/ K.O.P. "Brygada Grodno",
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/miejscu.-

H.F.

20

4
2

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-2/15/30.T.

iałystok, dnia 3.I.1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1.
za czas od dnia 28 grudnia 1930 roku do dnia 3 stycznia 1931 roku.

I. Sytuacja ogólna.

W ubiegłym tygodniu bardziej charakterystyczne wydarzenia z dziedziny ruchu wywrotowego nie miały miejsca, jeżeli pominąć nieznaczne poczynania OK.KPP.Łomża w kierunku agitacji wśród żołnierzy i dążenia organizacyj wywrotowych w Grodnie do wywołania strajku ekonomicznego pracowników krawieckich. Najbardziej aktualną sprawą zarówno dla władz i społeczeństwa, jako też dla elementów wywrotowych i nieodpowiedzialnych było bezrobocie, które zaostrzyło się szczególnie w Białymstoku, Łomży, Grodnie, Grajewie i Szczuczynie. Jak już podkreślono w poprzednich sprawozdaniach, kwestja bezrobocia wykorzystywana jest dla celów politycznych przez PPS.CKW. i Bund, które dążą wyraźnie do zaostrzenia nastrojów wśród bezrobotnych, co oczywiście sprzyja zamierzeniom elementów wywrotowych. Elementy te, co zresztą stwierdzają dostrzeżone fakty, usiłują doprowadzić do demonstracyjnych wystąpień bezrobotnych, t.zw. "marszów głodowych" i zaburzeń ulicznych. Swiadczy o tem m.in. charakter zamierzonych wystąpień bezrobotnych w Białymstoku dnia 3 b.m. Z uwagi na to wydane zostały odpowiednie zarządzenia. Oceniając ogólnie kwestję bezrobocia na terenie Województwa podkreślić należy, że nie przedstawia się ona gorzej, niż w roku ubiegłym, tembardziej, że wśród samego społeczeństwa silniejsze jest niż w latach poprzednich odczucie dla konieczności pomocy doraźnej bezrobotnym ze strony tegoż społeczeństwa i, że ogół bezrobotnych przekonany jest o zrozumienie jego położenia przez Rząd i czynniki państwowe.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

wieckich, którzy z powodu zastoju w przemyśle krawieckim chcą przeprowadzić redukcję robotników.w swych zakładach. Zmierzającą do wywołania strajku akcją kierują członkowie grodzieńskiego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego, rozwiązanego za działalność antypaństwową - Szymon Prusak, Oszer Elgin, Motel Swiecznik, Chaim Kazański i Ela Grandzicki.

Zbiegły w październiku ub.r. z Grodna w obawie przed aresztowaniem ówczesny skarbnik KM.KPZB.Grodno Abramowicz Aleksander przebywa obecnie w Wilnie.-

Zbiegły w tymże czasie z Grodna były sekretarz KM.KPZB.Grodno Sokół Iser przebywa obecnie w Białymstoku.-

Zbiegły z Grodna w majuub.r. członek ówczesnej obsady OK. KZMZB.Grodno Alpert Judel został w listopadzie ub.r. zatrzymany w Królewcu przez policję niemiecką i pociągnięty do odpowiedzialności za nielegalne przekroczenie granicy.

2/ Komunistyczna Partja Polski.

powiat Łomżyński.

W nocy z dnia 28 na 29 ub.m. w Łomży wzdłuż ogrodzenia koszar 33 p.p. zostały poprzyczepiane do drutu kolczastego i częściowo porozrzucane egzemplarze /60/ odbitej na powielaczu odezwy OK. KZMwP. Łomża z grudnia ub.r. p.t."Do żołnierzy stacjonowanych w okręgu łomżyńskim". Odpis odezwy załączony.-

Dnia 30 ub.m. na kurytarzu biura Magistratu m. Łomży rozrzucono 110 egzemplarzy odbitej na powielaczu odezwy KD.KPP.Łomża z grudnia ub.r. p.t."Do robotników i robotnic m.Łomży i okolicy". Egzemplarz tej odezwy został przesłany Ministerstwu przy sprawozdaniu w sprawie aresztowanego w Łomży dnia 11 grudnia ub.r. Aleksandra Gosika.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

4

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-9/15/30.T.

Dnia 3 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Brańsku powstał oddział Związku Zawodowego Robotników Rolnych R.P. /20/. Instruktorem oddziału ma być Bronisław Bachurzewski, członek PPS.OKW., zamieszkały w Brańsku.

b/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 3 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 11.430 osób, a mianowicie:

Powiat:	Ilość:	Bezrobocie dn.27 ub.m.	Zmniej-szenie.	Wzrost.	Pobiera zapomog
Augustowski	397	389	-	9	249
Białystok-miasto	4.691	4.373	-	318	1563
Białostocki	1.557	1.190	-	367	381
Grodzieński	2.069	2.014	-	55	163
Łomżyński	375	361	-	14	294
Bielski	700	317	-	383	600
Ostrowski	247	243	-	4	247
Ostrołęcki	213	213	-	-	-
Suwalski	200	200	-	-	49
Sokólski	96	70	-	26	38
Szczuczyński	700	538	-	102	35
Kolkowyski	185	35	-	150	25
W z r o s t :	-	-	1.427		

Powiat Augustowski. Bezrobocie w powiecie nie wpływa na nastroje ludności, rodziny bowiem bezrobotnych osiadłe są na roli i przeto w okresie zimowym przychodzą tymże bezrobotnym ze skuteczną pomocą.

4

Przeważający odsetek bezrobocia stanowią robotnicy państwowych zakładów drzewnych w Lipowcu, nieczynnych każdorocznie w okresie zimowym.-

Powiat Białostocki. W okresie od dnia 20 grudnia ub.r. z braku zamówień zostały unieruchomione w powiecie fabryki włókiennicze: Cytrona w Supraślu /445 robotników/, Czczańskiego i Krukowskiego oraz Trylinga w Wasilkowie /55 i 100/, Herszhorna w Supraślu /32/ i braci Andurskich w Pieszczanikach /25/.-

Białystok-Miasto. Unieruchomione zostały trzy fabryki włókiennicze, zatrudniające 315 robotników.-

Dnia 2 b.m. po zebraniu w lokalu OKR.PPS.CKW. sezonowi robotnicy budowlani w liczbie około 100 osób zgromadzili się przed bramą Urzędu Wojewódzkiego, skąd wysłali delegację do Wojewody. Delegacja ta została poinformowana o rozszerzeniu pomocy żywnościowej i opałowej dla bezrobotnych.- Po powrocie delegacji zgromadzeni rozeszli się spokojnie.-

Dnia 3 b.m. sezonowi robotnicy budowlani, podburzeni przez elementy nieodpowiedzialne usiłowali urządzić pochód demonstracyjny, posiadający wszelkie cechy"komunistycznego marszu głodowego", pod gmach Magistratu i bramę Urzędu Wojewódzkiego, do czego niedopuszczono z uwagi na bezpieczeństwo publiczne i wydane już zarządzenia Wojewody co do akcji pomocy żywnościowej i opałowej dla bezrobotnych. Jako poszlakowych o podburzanie bezrobotnych zatrzymano Prusa Antoniego, członka KM.KPZB.Białystok i Dowgalskiego Marka, działacza PPS.CKW. zwolnionego przed kilku dniami z więzienia po odbyciu półrocznej kary za przestępstwo natury kryminalnej. Dowgalskiego po zbadaniu zwolniono, a równocześnie skierowano przeciwko niemu do władz sądowych materjały oskarżenia z art. 129 K.K. Prus Antoni i zatrzymana również jego żona zostaną przekazani władzom sądowym z materjałami oskarżenia z art.102 i 129 K.K. do sprawy Stankiewicza i Gulko,omówionej w sprawozdaniu do Mini-

sterstwa Nr.BB.II-4404/30.T. z dnia 15 grudnia 1930 roku.

Powiat Grodzieński. W Grodnie dnia 3 b.m. około 200 bezrobotnych interwenjowało pośrednio przez delegację w Magistracie i u Starosty Powiatowego w sprawie pracy lub zapomóg. Zachowanie się ich poza kilku jednostkami było spokojne. - Za opór władzy zatrzymano Moryca Wicina.

Większość z pośród bezrobotnych w powiecie stanowią robotnicy sezonowi i robotnicy fabryki dykty braci Braun w Grodnie.

Powiat Łomżyński. Dnia 30 ub.m. na posiedzeniu prezydjum Magistratu i Rady Miejskiej w Łomży postanowiono zwrócić się w odezwie do społeczeństwa, ażeby samo opodatkowało się ono na rzecz bezrobotnych w wysokości jednego złotego miesięcznie od każdego punktu świetlnego przez trzy miesiące zimowe, co dałoby sumę od 2 do 3 tysięcy złotych miesięcznie na cele pomocy bezrobotnym.-

Powiat Szczuczyński. Większość bezrobotnych w Grajewie i Szczuczynie stanowią robotnicy sezonowi, którzy nawet w okresie letnim odczuwali brak pracy, a przeto nie mieli możności zaopatrzenia się na okres zimowy, wskutek czego obecne ich położenie jest wyjątkowo ciężkie

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-2/15/30.T.

Dnia 3 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1.

IV. S t r a j k i.

Powiat Grodzieński.

Długotrwały zatarg robotników garbarskich z właścicielami garbarń w Krynkach został zlikwidowany. Robotnicy po dojściu do przekonania, strajk w okresie zimowym mógłby się skończyć dla nich niepowodzeniem, wyrazili zgodę na obniżenie im dziennych zarobków o 20%.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-2/15/30.T.

Dnia 3 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze wydarzenia.

Białystok-Miasto. Dnia 1 b.m. w koszarach rezerwy P.P. odebrał sobie życie wystrzałem z rewolweru posterunkowy Seliga Stanisław z obsady tejże rezerwy. Przyczyna targnięcia się na życie nie została ustalona, jest ją jednakże prawdopodobnie zawód miłosny.-

Powiat Ostrowski. Dnia 28 ub.m. we wsi Sulencin-Szlachecki, gminy Komorowo podczas zabawy tanecznej został ciężko zraniony szpadlem w głowę Łada Czesław przez uczestników zabawy. Sprawców zatrzymano i przekazano władzom sądowym.-

Powiat Białostocki. Dnia 26 ub.m. w Wasilkowie został pobity na tle porachunków osobistych posterunkowy P.P. Władysław Zawadzki z Komendy P.P. w Lidzie przez mieszkańców Wasilkowa Godlewskiego Jana i Godlewskiego Bronisława. Posterunkowy Zawadzki doznał lekkich obrażeń ciała.

b/ P o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu na terenie Województwa miało miejsce sześć pożarów, wszystkie powstały wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem. Pożary te wyrządziły szkody: 2 po 4.000 zł. każdy, 2 od 5 do 10 tysięcy złotych, 1 - 17.000 złotych i 1 sto osiemdziesiąt tysięcy złotych. Wszystkie wymienione pożary przypadają na grudzień ub.r.-

Dnia 28 ub.m. w Grodnie spłonął główny budynek tartaku Kaleckiego wraz z urządzeniem technicznem i kotłownią. Straty wynoszą około 180.000 złotych. Pożar powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem przez palacza tartaku Zinkowa Aleksandra, który rozpalonną szczapą drzewa odgrzewał zamarznięte rury

koło podłogi smażarni.

Ogólna suma strat wyrządzonych przez pożary w ubiegłym tygo-
niu wynosi około 220.000 złotych.

c/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach Województwa był dobry zarówno pod względem politycznym, jako też kryminalnym.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-2/15/30.T.
Dnia 3 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1

VI. Sprawy graniczne.

Powiat Grodzieński

Dnia 29 ub.m. został zatrzymany mieszkaniec wsi Randomańce w gminie Marcinkańce, litwin Witold Czyras, który przez kilka miesięcy przebywał na Litwie, skąd obecnie w drodze nielegalnej powrócił do Polski rzekomo w celu zaofiarowania władzom polskim swych usług w zbieraniu informacyj o Litwie -

Powiat Szczuczyński

Dnia 29 ub.m. władze niemieckie wysiedliły do Polski Ludwika Granosa, zamieszkałego przed wyjazdem do Niemiec w kolonji Janów, gminy Kisielin w powiecie Horochów na Wołyniu, wraz z żoną i trojgiem dzieci, oraz Emil Prajtag, zamieszkały przed wyjazdem do Niemiec w kolonji Ludwików, gminy Torczyn w powiecie łuckim. Wymienionych tegoż dnia wysiedlono z powrotem do Niemiec. W sprawie ich wysiedlenia z Niemiec Starosta Powiatowy w Grajewie zwrócił się z interwencją do Landrata w Ełku.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-2/15/30 T.
Białystok dnia 3 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1.

VII. Szpiegostwo, Dywersja, sabotaż.

. N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-:-

17-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP.I-2/15/30.T.

Dnia 3 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1.

VIII. V A R I A.

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-

KOMUNIST

Do żołnie
Towarzys
Rząd Fas
was ubra
dla obron
mi i chło
W tym
wasz nie
na Ukrain
krwawego
idą z dym
sią walkę
darmów, k
waszych d
Ten sa
posłuszne
Po tam
chłop i ro
obywatelem
ZOŁNIERZE
Ukrainie Z
Ukrainy Za
Niech żyje
ne UZ.i BZ
ukraińskich
Rząd robotn
Niech żyje
Związek Mło
Grudzień 19

Odpis!

15

8

KOMUNISTYCZNY ZWIĄZEK MŁODZIEŻY w POLSCE /Sekcja KMM./

Do żołnierzy stacjonowanych w okręgu żomżyńskim!

Towarzysze żołnierze!

Rząd Faszystowski wyciągnął was z chałup, oderwał od warsztatu, z ziemi, aby was ubrać w mundury żołnierskie i wyćwiczyć z was dobre, posłuszne wojsko dla obrony majątków obszarniczych i przyszykowaniu was do wojny z robotnikami i chłopami związku sowieckiego.

W tym samym czasie, gdy was musztrują, pędzą bez chwili wytchnienia, by wasz nie zostawić czasu do myślenia, w tym samym czasie wasi bracia i ojcowi na Ukrainie Zachodniej, nie mogą dłużej znieść ucisku obszarników i rządu krwawego dziada Piłsudskiego, porwali się do walki o wolność coraz częściej idą z dymem majątki obszarników ukraińskich i polskich. Rząd fasz. chcąc zdusić walkę wyzwoleńczą chłopów ukraińskich wysłał tysiące policjantów i żandarmów, którzy katują i znęcają się, kują w kajdany i masami wtrącają braci waszych do lochy więziennych.-

Ten sam rząd, który katuje waszych braci i ojców, z was chce przygotować posłuszne mięso armatnie do wojny z sowietami.

Po tamtej stronie na Ukrainie Sowieckiej niema ucisku, niema kryzysu, tam chłop i robotnik w coraz większym żyją dobrobycie, tam żołnierz jest wolnym obywatelem, dlatego szykuje Rząd fasz. wojnę przeciw ZSRR.

ŻOŁNIERZE UKRAINCY! podnieście głos protestu przeciwko ekspedycjom karnym na Ukrainie Zachodniej! Zademonstrujcie waszą solidarność z masami pracującemi Ukrainy Zachodniej!

Niech żyje wspólna walka żołnierzy i mas pracujących o prawo do samookreslene UZ. i BZ. aż do oderwania! Niech żyje wspólna walka robotników i chłopów ukraińskich, polskich, niemieckich, białoruskich żydowskich o Rząd robotniczo-chłopski!

Niech żyje Ukraina Radziecka! Ręce precz od ZSRR. Niech żyje Komunistyczny Związek Młodzieży w Polsce!

Grudzień 1930 r.

Łomżyński Kom. Okręg. KZMwP.

9

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-138/15/30.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2 za czas od dnia 4 do dnia 10 stycznia 1931 r.

Białystok, dnia 10 stycznia 1931 roku

T A J N E - P I L N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e .

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2. za czas od dnia 4 do dnia 10 stycznia 1931 roku.-

Z a W o j e w o d ę :

/ M. S y s k a /
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Ref.Informac.DOK. III. w Grodnie,
16/ " " " DOK.IX. w Brześciu nad Bugiem,
17/ " " " DOK.I. w Warszawie,
18/ K.O.P. "Brygada Grodno",
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.-

H.F.

10

OJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-138/15/3(.T.
nia 10 stycznia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2.
za czas od dnia 4 do 10 stycznia 1931 r.

I. Sytuacja ogólna.

Ubiegły tydzień nie przyniósł ważniejszych, ani też bardziej charakterystycznych wydarzeń z dziedziny bezpieczeństwa publicznego.

W ruchu wywrotowym uzewnętrzniały się paraliżowane skutecznie przygotowania organizacyj komunistycznych do kampanji obchodu "Trzech L", zaś w ruchu zawodowym dominowała sprawa bezrobocia.

Na rynku pracy notowany był dalszy wzrost bezrobocia, który według wszelkiego prawdopodobieństwa zbliża się do punktu kulminacyjnego, tembardziej, że istnieje możliwość uruchomienia w niedługim czasie tarkatów państwowych w Hajnówce i kilku większych fabryk włókienniczych w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym.

Co do wspomnianych fabryk należy zauważyć, że właściciele ich mogliby i mają możność uruchomić je już obecnie, zwlekają jednakże z tem z wyraźną chęcią doprowadzenia do obniżenia płac robotniczych.i uzyskania pewnych ulg w dziedzinie świadczeń socjalnych. Dowodzi tego przebieg zwołanej przez Wojewodę dnia 9 b.m. konferencji z przemysłowcami, na której przedstawiciele przymsłowców wyraźnie podkreślali konieczność ich zdaniem obniżenia płac robotniczych i uwzględnienia całego szeregu odwołań w sprawie zaliczenia przez Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych majstrów i podmajstrów fabrycznych do kategorji pracowników umysłowych. Na tejże konferencji przemysłowcy wskazywali na nierównomierny przydział zamówień wojskowych pomiędzy ośrodki przemysłu włókienniczego w kraju z uszczerbkiem dla tegoż przemysłu w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym, nie przytoczyli jednakże konkretnych danych, któreby potwierdzały słuszność wypowiedzień się ich w tej materji.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

2

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP I-438/15/30 T

Dnia 10 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie Wygodniowe Nr 2

II. Ruch wywrotowy

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Białystok-Miasto.

Dnia 3 b.m. w obrębie huty szklanej rozrzucono kilkanaście egzemplarzy "Głosu hutnika", którego egzemplarz został przesłany Ministerstwu przy odrębnem sprawozdaniu.

Dnia 7 b.m. przy zbiegu ulic Sleuziowej i Olszowej zawieszono na przewodach elektrycznych transpatent z napisami w języku polskim: "Cześć pamięci wodzom międzynarodowego proletarjatu Lenina, Liebknehta i Luksemburg; precz z przygotowaną wojną przeciwko ZSSR. OK.", oraz rozrzucono tamże kilkanaście egzemplarzy odezwy OK.KPZB.Białystok p.t."Cześć pamięci poległych bohaterów Lenina, Liebknehta i Luksemburg" i odezwy KM. KPZB.Białystok p.t."Do wszystkich robotników i robotnic białostockich, do walki o zwolnienie posłów "Gromady"". Egzemplarze tych odezw zostały przesłane Ministerstwu przy oddzielnem sprawozdaniu.- Kilkadziesiąt egzemplarzy tychże odezw rozdystrybuowano dnia 9 b.m. obok huty szklanej.

Powiat Grodzieński.

Dnia 7 b.m. w Grodnie w związku z przygotowaniami elementów wywrotowych do kampanji obchodu "Trzech L" zostali zatrzymani: 1/znany działacz komunistyczny Skulczyk Chone, niemeldowany i bez stałego miejsca zamieszkania, 2/ Lewit Chaja, i 3/ Sałomonicka Chana. Podczas rewizji osobistej u Skulczyka znaleziono w palcie za potrzewką 9 egzemplarzy Nr.2-3 /16/ "Bolszewika" z września-października 1930 r. w żargonie, oraz w kieszeni marynarki notatnik z zapiskami w żargonie treści podejrzanej. W związku z temi notatkami został zatrzymany i po zbadaniu zwolniony Abram Elgin z Grodna, karany rocznem więzieniem z art.102 K.K. Podczas rewizji osobistej u Elgina

3
11

zakwestjonowano trzy kartki, wypełnione pismem w żargonie.

Naskutek zatrzymania Skulczyka przeprowadzono kilka rewizyj, które dały wynik pozytywny. M.in.dokonana została rewizja u Skulczyka Dawida u którego znaleziono wypożyczoną z bibljoteki robotniczej w Grodnie książkę p.t."Emperjalizm-najnowszy etap w rozwoju kapitalizmu" W.I. Lenina w żargonie.

2/ Komunistyczna Partja Polski.

owiat Łomżyński. Dnia 1 b.m. na podwórzu budynku Magistratu w Łomży rozrzucono 87 egzemplarzy notowanej w poprzednich sprawozdaniach tygodniowych szapirograficznej odezwy KD.KPP.Łomża p.t."Do robotników i robotnic z Łomży i okolicy".

-----oooooo0000oooooo-----

Do poszczególnych miejscowości w Województwie nadsyłane są pocztą nadawane w Gdańsku i Tczewie, następujące wydawnictwa:

1/ broszura "Z przemówień posłów antyfaszystowskiego bloku robotniczo-chłopskiego w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej" i

2/ Nr.10/22/ wydawanego w Berlinie dwutygodnika "Głos pracy", poświęconego sprawom robotników i chłopom polskim w Niemczech. Egzemplarze tych wydawnictw - załączone.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.Bl.I-138/15/30.T.

Dnia 10 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2.

III. Ruch zawodowy.

a/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 10 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 12.585 osób, a mianowicie:

P o w i a t :	Ilość:	Bezrobocie dn. 3 b.m.	Zmniej-szenie.	Wzrost.	Pobiera zapomo
Augustowski	402	397	-	5	249
Białystok-miasto	5.324	4.691	-	633	1.632
Białostocki	1.694	1.557	-	137	464
Grodzieński	2.129	2.069	-	60	151
Łomżyński	376	375	-	1	77
Bielski	700	700	-	-	600
Ostrowski	335	247	-	88	253
Ostrołęcki	213	213	-	-	-
Suwalski	395	200	-	195	17
Sokólski	140	96	-	44	24
Szczuczyński	700	700	-	-	22
Wołkowyski	177	185	8	-	62
W z r o s t -		1.155			

Powiat Augustowski. Jednorazowe zasiłki z samorządu otrzymało 74 bezrobotnych

Białystok-miasto. Dnia 8 b.m. w fabryce włókienniczej I.D.Szpiro został uruchomiony oddział przędzalniany i tkacki, zatrudniający 80 robotników.

Powiat Białostocki. Z doraźnej pomocy państwowej korzysta 30 bezrobotnych.

12

wiat Bielski.

Część bezrobotnych zatrudniana jest przy robotach drogowych prowadzonych przez samorząd za pieniądze państwowe.

Według zapowiedzi Dyrekcji Lasów Państwowych w Białowieży w najbliższym czasie mają być uruchomione tartaki państwowe w Hajnówce, co przyczyni się do znacznego złagodzenia bezrobocia w powiecie.-

iat Łomżyński.

Rada Miejska m.Łomży uchwaliła wyasygnować na opał dla bezrobotnych w styczniu i lutym po 2.500 zł., oraz dodatkowo sumę 6.000 złotych na obiady dla najbardziej biednych z pośród bezrobotnych. Ponadto prezydjum rady rozesłało do wszystkich abonentów elektrowni miejskiej odezwę, wzywającą ich do dobrowolnego składania ofiar w ciągu trzech miesięcy zimowych na rzecz bezrobotnych w wysokości jednego złotego od każdego punktu świetlnego.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-138/15/30.T
Dnia 10 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr

IV. S t r a j k i.

- N e g a t y w n e -

-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-138/14/30.T.
Dnia 10 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 2.

V Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Powiat Białostocki.

Dnia 6 b.m. w Goniądzu podczas zabawy tanecznej Józef Mystkowski zranił ciężko nożem Władysława Wysockiego, który zmarł.-

Powiat Bielski.

W Bielsku-Podlaskim dnia 5 b.m. został zatrzymany mieszkaniec Bielska-Podlaskiego Władysław Kruczkowski, poszukiwany od dnia 26 listopada 1930 roku za dezercję z 9 Dywizjonu Samochodowego w Siedlcach.-

Białystok-miasto.

Zostali aresztowani i odesłani do Lwowa Czekiel Jan z Grodna i Jan Kowalski ze wsi Dubeczno w powiecie włodawskim, poszlakowani o dokonanie morderstwa trzech osób w Zniesieniu około Lwowa.-

Powiat Grodzieński.

Dnia 1 b.m. około Łunny na powracającego z Rosi Aleksandra Sieńko, mieszkańca Łunny dokonali napadu rabunkowego cyganie Tomasz Orłowski, Feliks Żukowski, Jan-Mikołaj Sosiński i Antoni Urbanowicz ze wsi Milinkowce w gminie Zalesie, powiatu sokólskiego oraz Daniel Moroz z Sokółki, z którymi współdziałały cyganki Brylewiczówna Zofja i Brylewiczów na Stanisława. Napastnicy zrabowali Sieńce pod groźbą rewolweru 500 złotych. Cyganki aresztowano, za cyganami zaś zarządzono pościg.-

owiat Wołkowyski.

Dnia 5 b.m. w Zelwie został aresztowany Stefan Kędziński, ukrywający się od dłuższego czasu sprawca napadów rabunkowych w roku ub. pod majątkiem Kniezno i na drodze Wołpa-

ść - Wołkowysk. Przy aresztowanym znaleziono rewolwer systemu "Nagan naładowany 5-cioma kulami.

Dnia 5 b.m. w Zelwie zostali aresztowani pod zarzutem fabrykowania i rozpowszechniania fałszywych monet jednozłotowych Kazimierz Rozwadowski ze wsi Kotkiewicze i Jan Bielik ze wsi Janyszy. Przy aresztowanych znaleziono 58 sztuk monet jednozłotowych fałszywych.-

Powiat Szczuczyński. Dnia 3 b.m. został aresztowany mieszkaniec wsi Danówek w gminie Boguszе, Józef Grygo pod zarzutem fabrykowania i rozpowszechniania fałszywych monet. W czasie rewizji znaleziono u niego 3 sztance, 23 różne formy metalowe, stop do odlewu, 2 przecinacze, jedno kowadełko i kilka kawałków metalu. Na niektórych z form widnieją odsztancowane znaki monet dwuzłotowych i dwudziestugroszowych, oraz dwumarkowych niemieckich. Józef Grygo został przekazany z materjałami oskarżenia i dowodami rzeczowymi władzom sądowym.-

b/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach Województwa pod względem kryminalnym i politycznym był dobry.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-138/15/30.T.
dnia 10 stycznia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2.

VI. Sprawy graniczne.

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-138/15/30.T.

Dnia 10 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe N

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-:-

11
15

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-138/15/30.T.
Dnia 10 stycznia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2.

VIII. V A R I A.

Informacja z Prus Wschodnich.

Powracający przez punkt przejściowy Raczki-Reuss /dawniej Czymochy/ polscy robotnicy sezonowi informują o dalszem pogarszaniu się sytuacji gospodarczej w Prusach Wschodnich i wzrastającem tamże bezrobociu. Wskutek znacznej podaży rąk do pracy, sytuacja sezonowych robotników polskich w Prusach Wschodnich jest dotkliwie ciężka, jakkolwiek dotychczas większa własność ziemska korzystała chętnie z robotnika polskiego jako tańszej siły roboczej. Nowe zarządzenia Landratów uniemożliwiają robotnikom polskim znalezienie pracy, gdyż zatrudniające tychże robotników poddawani są represjom fiskalnym, niezależnie od stosowanych względem nich środków terorystycznych przez bezrobotnych robotników niemieckich.-

Wiec Związku Lokatorów.

W Białymstoku dnia 4 b.m. na wiecu, zwołanym przez Związek Lokatorów w sprawie projektowanej przez Rząd podwyżki komornego po przemówieniach radcy prawnego Związku adwokata Szwarca, sekretarza OKR.PPS.CKn. w Białymstoku Tomasza Kapitułki, oraz przedstawicieli Bundu Pajgina Szmula i Waksa powzięto następującą rezolucję:
"Wobec krążących pogłosek o zamierze przedstawienia przez Rząd ciałom ustawodawczym projektu ustawy o popieraniu budownictwa mieszkaniowego, opartej na podwyżce komornego - zebrani na wiecu w dniu 4 stycznia b.r. zważywszy, że podwyżka komornego bezpośrednio podważyłaby egzystencję gospodarczą szerokich warstw ludności miejskiej, wpłynęłaby na ogólne pogorszenie życia tych warstw ludności

zaostrzyłaby w niesłychanie groźny sposób przeżywany obecnie przez kraj kryzys gospodarczy i doprowadziłaby do całkowitej pauperyzacji ludności miejskiej, zwracając się do czynników rządzących z gorącym apelem - całkowitego zaniechania projektów budowlanych, opartych na podwyżce komornego. /1200./.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-221/15/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3 za czas od dnia 11 stycznia do dnia 17 stycznia 1931r.-

Białystok dnia 18 stycznia 1931 r.

16

T A J N E - P I L N E.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3 za czas od dnia 11 do dnia 17 stycznia 1931 roku.-

Za W o j e w o d ę

/ M. S y s k a/

Naczelnik Wydziału Bezp.Publicznego

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ Pan Prokurator Sądu Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Referat Inf.DOK III w Grodnie,
16/ " " " IX w Brześciu n/Bugiem,
17/ " " " I w Warszawie,
18/ K.O.P."Brygada Grodno",
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

M.Z.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.221/15/31.T.
iałystok, dn.17stycznia 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.
za czas od dnia 11 do dnia 17 stycznia
1931 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Tydzień ubiegły,jeżeli chodzi o ruch wywrotowy,upłynął pod znakiem przygotowywania się organizacyj komunistycznych do obchodu kampanji "3 L." i "Tygodnia Mopra", szczególnie w okręgach białostockim i grodzieńskim KPZB. Przygotowania te wskazują,że w Białymstoku KPZB posiada dość silny aktyw młodzieżowy i, że do pewnego stopnia rozszerzyła swe wpływy wśród żydowskiej młodzieży robotniczej,z której zdołała nawet skompletować drużynę samoobrony. Ze specjalnych poczynań elementów wywrotowych,dostrzeżonych w ciągu tygodnia,zasługują na uwagę usiłowania odbudowania PPS Lewicy w Supraślu,powiatu białostockiego,dotychczas bezskuteczne i trwająca w dalszym ciągu akcja kolportażowa wydawnictw, nadsyłanych z Niemiec./Berliński "Głos Pracy"/i inne. Na rynku pracy notowano dalszy wzrost bezrobocia, nieporównanie słabszy,niż w poprzednich tygodniach,co zdaje się wskazywać że bezrobocie na terenie Województwa Białostockiego zbliża się do punktu kulminacyjnego dla okresu zimowego, tembardziej, że zarysowała się już możliwość poprawy konjunktury w przemysłach włókienniczym /Białystok i powiat białostocki/ i drzewnym /Hajnówka,Białowieża/.-

0-0-0-0-0

2

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-221/15/31 T.
Białystok, dn.17 styczn.1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

II. Ruch wywrotowy.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Grodzieński.

Dnia 7 b.m w Grodnie został zatrzymany członek aktywu młodzieżowego Skulczyk Chonon, przy którym znaleziono 9 egzemplarzy numeru z września - października 1930r. "Bolszewika" w żargonie. Decyzją władz sądowych Skulczyk został osadzony w więzieniu.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński.

W Zambrowie w nocy z dnia 12 na 13 b.m. na kilku domach rozplakatowano egzemplarze grudniowych roku 1930 odezw KC KPP. 1/ "Do masowych demonstracyj przeciwko przygotowaniom do wojny zbZSSR i 2/"Demonstrujcie na ulicach przeciwko zamiarom wojennym Piłsudskiego i jego francuskim popleczników".-

Powiat Ostrowski.

Organizacja komunistyczna w Ostrowi-Mazowieckiej dąży uczynie do opanowania miejscowej organizacji Bundu Na zebrania ostatniej zbierają się licznie wybitniejsi komuniści i w dyskusji starają się dyskredytować przywódców Bundu, wskutek czego na tychże zebraniach dochodzi nierzadko do ostrych scyayj i zatargów. Specjalną uwagę poświęcają także komuniści Towarzystwu "Kultury Liga" w Ostrowi-Mazowieckiej, w której chcą rozszerzyć

18 3

swoje wpływy.Ostatnio zerwali oni w temże stowarzyszeniu odczyt Szmula Surowicza z Warszawy na temat "Obecna sytuacja w Europie".-

3/ P.P.S. "Lewica".

Powiat Białostocki. Sekretarz Komitetu lokalnego P.P.S.Lewicy w Supraślu Piotr Olszewski zabiega w kierunku ożywienia organizacji, rozbitej wskutek aresztowania głównych jej działaczy,Gabryela Narewskiego i Budnik Heleny.-

4/ Wyroki sądowe.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 11 bm. skazał z art.129 K.K. na rok więzienia każdego - Lwa Bekryckiego i Tobiasza Rubinsztejna, aresztowanych dnia 17 listopada 193or. pod zarzutem kolportażu wydawnictw komunistycznych w Wasilkowie,powiatu białostockiego.-

:0:0:0:0:0:0:

Dnia 12 bm.w majątku Poryte,gminy Długoborz,w powiecie łomżyńskim rozklejono na ścianach budynków kilka egzemplarzy odezw komunistycznych.W związku z tem dokonano rewizji u podejrzanego o rozklejenie tych odezw Jana Wdziekońskiego, mieszkańca wsi Poryte,u którego znaleziono: 18 egz.odezwy grudniowej roku 193o KC KPP p.t."Do robotników,do ogółu mas pracujących,precz z faszystowską umową zbiorową na rok 1931" 11 egzemplarzy grudniowej roku 1930 p.t."Do masowych przygotowań przeciw wojnie z ZSSR".-Rozklejono odezwy na następujące: 1/odezwa grudniowa roku 193o KC KPP p.t."W sprawie szturmo-

wej kampanji w akcji rewolucyjnej", 2/ wydawnictwo KC KPP z grudnia 193or.p.t."Wytyczne do spraw V Zjazdu KPP i kampanji przedzjazdowej i 3/ "Rezolucje KC KPP w sprawie roboty wojskowej"z roku 1930.- Wdziekońskiego zatrzymano i przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

0'0'0'0'0

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-221/15/31.T.

Białystok, dnia 17 stycznia 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

III. Ruch zawodowy.

a/ Centralne Zrzeszenie Związków Zawodowych.

W Augustowie dnia 4 bm.odbyło się zebranie zarządu oddziału Związku Dozorców Domowych w sprawach pomocy odzieżowej dla dzieci dozorców,uczęszczających do szkół powszechnych,uregulowania płacy zgodnie z postanowieniami Komisji Rozjemczej dla właścicieli nieruchomości i dozorców domowych i wyłonienia komisji dla zbadania stanu sanitarnego lokalu, w którym zamieszkują dozorcy.

b/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 17 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawło w tym dniu bez pracy 13143 osóby, a mianowicie:

P o w i a t:	Ilość	Bezrobocie dn.10 bm.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	390	402	12	-	253
Białystok-Miasto	5336	5324	-	12	2067
Białostocki	1943	1694	-	249	344
Grodzieński	2279	2129	-	150	172
Łomżyński	423	376	-	47	77
Bielski	500	700	200	-	430
Ostrowski	335	335	-	-	253
Ostrołęcki	551	213		338	119
Suwalski	360	395	35	-	21
Sokólski	152	140	-	12	32
Szczuczyński	700	700	-	-	19
Wołkowyski	177	177	-	-	41

W z r o s t : 558.

Białystok-Miasto. Dnia 8 bm.została uruchomiona częściowo fabryka włókiennicza I.D.Szpiro,zatrudniająca narazie 80 robotników.

6

Powiat Bielski. W Hajnówce został uruchomiony tartak państwowy, zatrudniający narazie 200 robotników, pracujących na jedną zmianę. W najbliższych dniach mają być uruchomione tartaki Stoczek i Grudek w Białowieży, które zatrudniłyby 335 robotników.-

Powiat Grodzieński. Magistrat m. Grodna zatrudnia za pieniądze państwowe przy robotach publicznych 90 bezrobotnych. Spodziewane jest uruchomienie w końcu bieżącego miesiąca fabryki dykty b-ci Braun w Grodnie.-

Powiat Łomżyński. Magistrat m. Łomży wydaje dziennie najbiedniejszym z pośród bezrobotnych 116 bezpłatnych obiadów, a ostatnio sprowadził węgiel, który będzie wydawany bezrobotnym w ilości 50 kg. na rodzinę.-

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży zamierzała zwołać w dniach 8 i 14 bm. zebrania bezrobotnych. Ze względu na to, że zwoływane przez nią zebrania wykorzystywane są najczęściej przez komunistów, starosta powiatowy wydał zakaz urządzenia tych zebrań.-

:0:0:0:0:0:

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-42/15/31.T.
Białystok,dn 17 stycznia 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

IV. S T R A J K I.

Dnia 9 bm.w majątku Drogoszewo,powiatu łomżyńskiego zastrajkowało 13 robotników folwarcznych z racji niewypłacania im pensji i niewydawania ordynarji od 1 października. Dzierżawca majątku Wielowiejski zobowiązał się wypłacić zaległe należności zarobkowe i wydać należną ordynarję w lutym br.,wobec czego strajkujący dnia 12 bm.przystąpili do pracy.-

0-0-0-0-0-0

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-221/15/31.T.

Białystok, dn.17 stycznia 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Powiat Białostocki.

Dnia 12 bm. w Zagajniku przy rzece Biebrzy w gminie Trzcianne znaleziono trupa Sylwestra Karwowskiego ze wsi Mikołajki,gminy Jedwabne w powiecie kolneńskim. Karwowski został zamordowany siekierą.-

Dnia 11 bm. posterunkowy Jan Szyszkowski z obsady posterunku P.P.w Wincencie wystrzałem z rewolweru usiłował pozbawić się życia.

Powiat Łomżyński.

Dnia 11 bm.mieszkaniec Łomży Stanisław Masłowski,przechodząc tamże około kościoła ewangelickiego rzucił do ogrodzenia kościelnego granat ręczny,który eksplodował,nie wyrządzając jednak szkód. Z zeznań Masłowskiego wynika,że nabył on dwa granaty od szeregowca 33 p.p. Stanisława Żukowskiego. Drugi granat znaleziono przy Masłowskim.

Powiat Ostrowski

Dnia 9 bm. na przechodzącego drogą pomiędzy wsiami Trzcianka i Białe-Błoto w gminie Brańszczyk,powiatu ostrowskiego,handlarza Walerego Chojnackiego z kolonji Anopol w powiecie warszawskim napadło dwuch osobników,którzy pod groźbą użycia rewolweru zrabowali mu 71 zł 40 gr.gotówką,marynarkę,kamizelkę i ręczną walizkę płócienną,poczem zbiegli .

Dnia 14 bm we wsi Puzdrowizna,w gminie Poręba podczas zabawy weselnej zostali poranieni nożami Józef Rybak i Wła-

2

21

dysław Korzep. Sprawców poranienia Jana i Piotra Hieronimków aresztowano i przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

wiat Grodzieński. W Grodnie dnia 15 bm. w sali tańców Rejznera w niewyjaśnionych dotychczas okolicznościach został zabity wystrzałem z rewolweru Aleksander Borowski, mieszkaniec Grodna. Podejrzany o zabójstwo Borowskiego mieszkaniec Grodna Obersztejn zbiegł w niewiadomym kierunku.-

:0:0:0:0:0:0:0:0:0:0:0:

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-22/15/31.T.

Białystok, dn.17 stycznia 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

VI. Sprawy graniczne

a/ Wydarzenia na granicy.

Dnia 14 bm. o godz.19 m.3o patrol KOP.ze strażnicy Wiercio-chy,gminy Koniecbór w powiecie suwalskim zauważył dwuch osobników, zdążających w kierunku granicy niemieckiej. Ponieważ na trzykrotny okrzyk "stój",osobnicy ci nie zatrzymali się,a przeciwnie poczęli uciekać,przeto jeden z żołnierzy oddał w kierunku nich jeden strzał.Dnia 16 bm. w odległości 250 metrów od granicy po stronie polskiej znaleziono trupa mieszkańca wsi Wierciochy,Józefa Stankiewicza,który jak stwierdzono,został zastrzelony przez wspomniany wyżej patrol KOP.-

b/ Nielegalne przekroczenia granicy.

W dniach 7 i 10 bm.policja niemiecka wysiedliła z Prus do Polski i przekazała posterunkowi P.P.w Myszyńcu,powiatu ostrołęckiego za nielegalne przekroczenie granicy Konstantego Dawidczyka ze wsi Dąbrowy,w gminie Myszyniec i Antoniego Kotowskiego ze wsi Grąckie w gminie Łyse,powiatu grodzieńskiego. Pozostali oni przekazani z materjałami oskarżenia Sądowi Powiatowemu w Myszyńcu.-

0-0-0-0-0-0-0-0

22 11

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-22½/15/30.T.

Białystok, dn.17 stycznia 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Negatywne.

:0:0:0:0:0:0:

12

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-221/15/31.T.

Białystok, dn.17 stycznia 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

VIII: V A R I A .

1/ Pobyt Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w Białowieży.

W dniach od 11 do 15 b.m. bawił na polowaniu reprezentacyjnem w Białowieży Pan Prezydent Rzeczypospolitej.W czasie pobytu Pana Prezydenta w Białowieży i podczas polowań jakiekolwiek niepożądane wydarzenia nie miały miejsca.-

Informacje z Prus Wschodnich.

Władze niemieckie i bezrobotni niemieccy stosują w dalszym ciągu represje względem właścicieli ziemskich przy zatrudniających sezonowych robotników polskich i względem tychże robotników. W związku z tem odbywa się odpływ robotników polskich z Prus Wschodnich do kraju przez punkt przejściowy Reuss-Raczki,w powiecie augustowskim.-

0-0-0-0-0-0

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP-I/323/15/31.T.

Białystok, dn. 24 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4 za czas od dnia 18 stycznia do dnia 24 stycznia 1931r.

T A J N E-P I L N E.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4 za czas od dnia 18 do dnia 24 stycznia 1931 roku.-

Za Wojewodę
/M.Syska/
Naczelnik Wydziału Bezp.Publicznego

Otrzymują do wiadomości:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie
10/ " " " " w Wilnie
11/ Pan Prokurator Sądu Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży
15/ Samodzielny Referat D.O.K.III w Grodnie,
16/ " " " " IX w Brześciu n/Bugiem
17/ " " " " I w Warszawie,
18/ K.O.P."Brygada Grodno",
19/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
20/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.

M.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-323/35/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.
za czas od dnia 18 do dnia 24 stycznia
1931 r.

Białystok, dn.24 stycz.1931r.

I. Sytuacja ogólna.

Tydzień ubiegły, jeżeli chodzi o ruch wywrotowy, przeminął pod znakiem kampanji "3L.", która zaznaczyła się wywieszeniem kilku transparentów i rozrzuceniem kilkuset egzemplarzy odezw w powiatach grodzieńskim, łomżyńskim, ostrowskim i Białymstoku. Projektowane w kilku ośrodkach Województwa masówki i demonstracyjne wystąpienia elementów wywrotowych nie doszły do skutku, nie dopuściła bowiem do tego policja, poinformowana szczegółowo o zamierzeniach, dotyczących tego rodzaju wystąpień zewnętrznych. Pozatęp zewnętrzne przejawy ruchu wywrotowego wyczerpuje akcja OK KPZB Grodno w związku z przymusowem ostrzyżeniem włosów wszystkim więźniom politycznym i kryminalnym w więzieniu grodzieńskiem ze względów sanitarnych, oraz akcja OK KPZB Białystok, wiążąca się przyczynowo z zapowiedzianym na dzień 8 lutego br. zjazdem okręgowym TSB.

Na rynku pracy nastąpiło załamanie się dotychczasowego, stałego wzrostu bezrobocia, co potwierdza wyrażone w poprzedniem sprawozdaniu przypuszczenie, że bezrobocie na terenie Województwa Białostockiego osiągnęło już punkt kulminacyjny dla okresu zimowego. Liczba bezrobotnych w ubiegłym tygodniu spadła z 13148 do 12735. Poprawa konjunktury w przemyśle drzewnym /uruchomienie tartaków państwowych w Hajnówce i Białowieży, powiatu bielskiego, oraz w Czarnej-Wsi, powiatu białostockiego /, oraz rysujące się możliwości poprawy konjunktkry dla przemysłu włókienniczego pozwalają przypuszczać, że wykazana liczba bezrobotnych będzie ulegała powolnej, lecz stałej redukcji.-

:0:0:0:0:

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-323/15/31.T.

Białystok, dn. 25.stycznia 1931r.

Sytuacyjne sprawoz[illegible]anie [illegible]g dniowe Nr.4

II. Ruch wywrotowy.

Białystok-Miasto. Dnia 18 bm. elementy wywrotowe usiłowały urządzić masówkę przy zbiegu ulic Jerozolimskiej i Orleańskiej. O oznaczonej godzinie na miejsce zbiórki przybyły grupami po 2-3 osoby około 100 osób, do masówki jednakże nie doszło, gdyż zapobiegła temu poinformowana o rzeczy szczegółowo policja. Na miejscu zamierzonej masówki zostały zatrzymane:Wiera Nikon lat 22 ze wsi Brzostowiczany w powiecie grodzieńskim, Wiera Walejko i Aleksandra Nikon z tejże samej wsi oraz Anna Karpacz ze wsi Pluskałowce, służące w Białymstoku, które po zbadaniu zwolniono. Wymieniona Anna Karpacz jest kuzynką Włodzimierza Stankiewicza,byłego sekretarza OK KZMZB Białystok, osadzonego w więzieniu. Pełni ona funkcje kierowniczki komórki komunistycznej służących, do której należy także służąca Aleksandra Dzieżko.

W dniach 19 i 20 bm. naskutek zarządzenia techników okręgowych "Kostela i Jonkały", partyjnego i młodzieżowego rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy następujących odezw:
1/ KC Mopr'u ze stycznia br. p.t."Towarzysze,robotnicy i chłopi pracujący",omawiająca kampanję "3L."; ✓
2/ OK KPZB Białystok ze stycznia br. p.t."Do mas proletariackich i pracującego chłopstwa białostockiego okręgu", poświęcona zapowiedzianemu pierwotnie na dzień 15 bm. zjazdowi okręgowemu delegatów kół TSB w Białymstoku;
3/ OK KZMZB Białystok p.t."Towarzysze młodociani i robotnicy zwr-cona przeciwko ustawie cechowej" /odpis odezwy załączony

25

Dnia 21 bm. przy ul.Odelskiej na przewodach elektrycznych wywieszono transparent z napisami:"Cześć pamięci Libknechta i Lubksemburga". sprawcą wywieszenia transparentu konfidencjonalnie rozpoznani.-

Powiat Białostocki.

Uzyskano informacje,że organizacja KPZB w Pieszczanikach, gminy Gródek utrzymuje przez swego członka Józefa Grzesia kontakt z Wilnem przy pomocy przebywającego w Wilnie ucznia gimnazjum białoruskiego Józefa Ciszewskiego z Pieszczanik,który przesyła Józefowi Grzesiowi instrukcje i literaturę partyjną.

Dnia 12 i 13 bm. w Pieńkach,gminy Michałowo bawił Aleksander Ostrowiecki,członek Zarządu Głównego TSB w Wilnie, który konferował ze zwolnionymi przed kilku tygodniami z więzienia komunizującymi białorusinami Włodzimierzem Oziabło ze wsi Nowa-Wola,w gminie Michałowo i Icko Rapowiczem z Michałowa w sprawie tworzenia drużyn z samoobrony robotniczo-chłopskiej.-

Powiat Grodzieński.

Z powodu ukazania się u niektórych więźniów w więzieniu w Grodnie insektów, zarząd więzienia zarządził ostrzyżenie wszystkich więźniów. Więźniowie polityczni zaprotestowali przeciwko temu zarządzeniu i odmówili poddania się dobrowolnie strzyżeniu, wobec czego zarząd więzienia zarządził strzyżenie przymusowe. W związku z tem w dniach 16 i 17 bm. więźniowie polityczni, a za nimi także kryminalni demonstrowali swe xxniezadowolenie krzycząc i hałasując w celach. Po przymusowem ostrzyżeniu przywódców demonstracji, spokój w więzieniu został przywrócony. OK KPZB Grodno postanowił wykorzystać wspomniane demonstracje do sprowokowania wystąpień elementów nieodpowiedzialnych i w tym celu wydał odbitą na szapirografie w języku polskim z datą 16 bm.odezwę,nawołującą do wystąpień demonstracyjnych przed więzieniem.

Dnia 21 bm.w Grodnie rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy styczniowej r.b.odezwy KC KPZB i KC KZMZB w sprawie obchodu rocznicy "3L."

Tamże w nocy z dnia 20 na 22 bm. rozrzucono kilkanaście egzemplarzy styczniowej r.ub. odezwy KC KPZB w języku białoruskim, omawiającej kampanję "3L." -

Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński.

Dnia 22 bm.w rejonie koszar 71 p.p.w Zambrowie rozrzucono kilka egzemplarzy odbitej na powielaczu odezwy p.t."Żądamy pracy i chleba" Towarzysze i Towarzyszki" z datą grudzie,styczeń 1931r., wydanej przez OK KPP Łomża. Tegoż dnia w Łomży na ścianie z jednego z domów uskuteczniono czerwoną kredą napis :" Cześć pamięci Lenina. Niech żyje rząd robotniczo-włościański".

Powiat Ostrowski.

Dnia 19 bm.w Ostrowi-Mazowieckiej wywieszono transparent z napisami:"Cześć pamięci tow.Lenina,Liebknechta i Luxemburg". Niech żyje ZSRR. Wara wam od ZSRR. Precz z rządem faszystowsmim Piłsudskiego. Niech żyje Polska radziecka. Niech żyje rewolucja komunistyczna. Niech żyje KPP".

W tymże czasie wywieszono transparent na przedmieściu Ostrowi-Mazowieckiej przy szosie łomżyńskiej. Napisy na transparencie: "Cześć pamięci tow.Lenina,Liebknechta i Luxemburg. Niech żyje ZSRR. Cześć Leninowi., Luxemburg i Liebknechtowi,nieśmiertelnym wodzom proletarjatu. Precz z wojną przeciw ZSRR. Niech żyje ZSRR. Niech żyje Polska Radziecka. Precz z rządem wojny, głodu i bezrobocia. Niech żyje młoda antyfaszystowska gwiazda KZM".

Dnia 20 bm. w lesie około osady Długosiodło wywieszono transparent z napisami: "Cześć dla pamięci dla trzech bohaterów L.L.L. Żądamy pracy i chleba dla braci,sióstr,ojców i matek

26

ZMK.- :-:-:-:

Pod adresem znanego działacza komunistycznego Bazylego Giermana, zamieszkałego we wsi Lichosielce, gminy Swisłocz, w powiecie wołkowyskim, nadesłany został pocztą z Berlina egzemplarz numeru 48 tygodnika "Ukraińska Gazeta", wydawanego w Berlinie.-

:0:0:0:0:0:0:

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-323/15/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

Białystok, dn. 24 stycz.1931r.

III Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 18 bm.odbyło się zebranie Związku Pracowników Biurowych i Handlowych w sprawie bezrobocia. Mówcy Hirsz Kimcha, Szoel Goldberg i Lejzor Szopfisz podkreślali,że bezrobocie w Białymstoku przyjęło niebywałe dotychczas rozmiary, przyczem winę wzrostu bezrobocia przypisywali w dużej mierze kupcom i przemysłowcom. Szopfisz ponadto zaznaczył,że ze wszystkich państw europejskich Polska najsilniej odczuwa kryzys gospodarczy. Po dyskusji nad przemówieniami wymienionych przyjęto rezolucje,dotyczącą dobrowolnego opodatkowania się pracujących członków związku w wysokości 3% zarobków na rzecz członków bezrobotnych /70/.-

W Grodnie dnia 11 bm. odbyło się zebranie Związku Pracowników Drukarskich. Omówiono sprawy organizacyjne i wybrano zarząd związku.

W Krynkach,powiatu grodzieńskiego dnia 13 bm.odbyło sie w sprawach organizacyjnych zebranie członków miejscowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórnanego. /25/.

Tenże oddział zamierzał urządzić dnia 15 bm. odczyt o sytuacji politycznej i gospodarczej w kraju, na co nie zezwolił Starosta Powiatowy w Grodnie. ze względów bezpieczeństwa publicznego.-

W Ostrowi-Mazowieckiej dnia 18 bm. odbyło się doroczne zebranie sprawozdawcze lokalnego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego /30/ -

27

W Wasilkowie dnia 16 b.m. /powiat białostocki/ odbyło się zebranie organizacyjne oddziału konfederacji pod przewodnictwem sekretarza wojewódzkiego, Władysława Gały /60/...

B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 24 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 12735 osob , a mianowicie:

P o w i a t:	Ilość	Bezrobocie dnia 17 b.m	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi.
AUGUSTowski	320	390	70	-	164
Białystok-Miasto	5301	5336	35	-	2333
Białostocki	2031	1943	88	88	655
Grodzieński	2200	2279	79	-	271
Łomżyński	400	423	23	-	110
Bielski	335	500	165	-	295
Ostrowski	319	335	16	-	214
Ostrołęcki	530	551	21	-	122
Suwalski	335	360	25	-	22
Sokólski	150	152	2	-	24
Szczuczyński	646	700	54	-	21
Wołkowyski	168	177	9	-	48
		Zmniejszenie:	408		

Białystok-Miasto. Zostały uruchomione w ciągu tygodnia: fabryka włókiennicza Tryllinga, zatrudniająca 110 robotników, huta szklana, zatrudniająca 250 robotników i 3 drobne zakłady przemysłowe, zatrudniające 12 robotników.-

Powiat Bielski. Dnia 16 bm. został uruchomiony tartak "Stoczek" w Białowieży, zatrudniający 135 robotników. Zaś dnia 21 bm. rozpoczęto roboty

drogowe w pobliżu Bielska-Podlaskiego w celu zatrudnienia bezrobotnych.-

:0:0:0:0:0:0:0:0:0:

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP I-323/15/31 T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 4

Białystok, dn. 25 stycznia 1931 r.

IV. S T R A J K I.

W Wasilkowie powiatu białostockiego dnia 22 bm. zastrajkowało 14 robotników fabryki włókienniczej Tryllinga z powodu obniżenia im płac o 10% /obniżenie dotyczy cennika, przewidzianego dla tych robotników, którzy wykonywują zamówienia dla wojska. Strajkujący robotnicy dnia 23 i 24 bm. starali się niedopuścić do pracy innych robotników. -

" " " " " "

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-323/15/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

Białystok, dn.24 stycz. 1931 r.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Powiat Białostocki.

Ad punkt ten w sytuacyjnem sprawozdaniu tygodniowem Nr. 3.- Ustalono, że Sylwester Karwowski został zamordowany przez braci Adama i Władysława Dąbrowskich, z których pierwszy jest stałym mieszkańcem wsi Ruś, gminy Bożejewo, w powiecie łomżyńskim, drugi zaś wsi Giełczyn, gminy Trzcianne, w powiecie białostockim. Zabójstwa dokonano na tle porachunków osobistych, Dąbrowscy bowiem podejrzewali Karwowskiego o dokonywanie kradzieży na ich szkodę.-

Powiat Grodzieński.

Ad punkt ten w sytuacyjnem sprawozdaniu tygodniowem Nr.3. Ustalono, że sprawcą zabójstwa Aleksandra Borowskiego w Grodnie dnia 15 bm.w sali tańców Rejznera jest Zelik Obersztajn mieszkaniec Grodna, który wskutek nieostrożnego obchodzenia się z rewolwerem spowodował wystrzał i śmierć Borowskiego. Za zbiegłym Obersztajnem zarządzono poszukiwania.-

Powiat Kolneński.

Dnia 12 b.m.został zamordowany we wsi Łyse Stanisław Słomski, lat 62. O dokonanie zabójstwa podejrzana jest jego żona, Anastazja.-

Powiat Łomżyński.

Dnia 18 bm. we wsi Bronowo, gminy Bożejewo wystrzałem z rewolweru Bolesława Szymańska pozbawiła życia Józefa Okońskiego z zemsty na tle zawodu miłosnego. Szymańską aresztowano i przekazano władzom sądowym.-

29

b/ P o ż a r y .

W ubiegłym tygodniu na terenie Województwa zanotowano 4 pożary, w tem 1 powstały wskutek zbrodniczego podpalenia na tle konkurencji między młynarzami i 3 przypadkowe. Pierwszy z nich wyrządził straty - 5.000 zł., trzy zaś pozostałe po 3.000 zł. Ogólna suma strat, wyrządzonych przez wyszczególnione pożary, dochodzi do 11.000zł.-

c/ O c e n a o g ó l n a.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach województwa był dobry, zaś pod względem politycznym, jakoteż kryminalnym.-

:O:O:O:

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-323/15/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 4

Białystok, dn.25 stycznia 1931r.

VI: Sprawy graniczne.

a/ Nielegalne przekroczenie granicy.

Dnia 17 bm. policja niemiecka w Szczytnie /Prusy Wschodnie/ wysiedliła z Prus do Polski i przekazała policji powiatu ostrołęckiego Franciszka Bednarczyka ze wsi. Zalas w gminie Łyse, powiatu kolneńskiego. Przeciwko Bednarczykowi skierowano sprawę do Sądu Powiatowego w Myszyńcu.-

:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 4

Nr.BP.I.323/15/31 T.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e. -

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-323/15/31.T.

Bytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.

Dnia 24 stycznia 1931 r.

VIII. V A R I A .

Na dzień 24 bm.w Sądzie Okręgowym w Białymstoku wyznaczona była rozprawa przeciwko posłowi Adolfowi Sawickiemu za wystąpienia dnia 28 listopada 1929r. na wiecu w Knyszynie,powiatu białostockiego. Ponieważ naokoło 70 wezwanych na rozprswę świadków nie przybyło 13 ważniejszych,przeto Sąd odroczył rozprawę, a jednocześnie skazał wspomnianych świadków za niestawiennictwo na karę grzywny i zapłacenie kosztów przejazdu pozostałych świadków pozamiejscowych, oraz zarządził przymusowe doprowadzenie ich na rozprawę w drugim terminie.-

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr.B.P.I.433/15/31.T

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5 za czas od dnia 25 do dnia 31 stycznia 1931 roku.

Białystok, dnia 2 stycznia 1931 roku.

31

T A J N E - P I L N E

Do
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w Warszawie.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5 za czas od dnia 25 do dnia 31 stycznia 1931 roku.

Za Wojewodę:

/M.Syska/

Naczelnik Wydziału Bezp.Publicznego

Otrzymują do wiadomości:

1. Pan Wojewoda w Wilnie
2. " " w Nowogródku.
3. " " w Berześciu n/Bugiem.
4. " " w Warszawie.
5. " " w Tarnopolu.
6. " " w Stanisławowie.
7. " " w Lublinie.
8. " " w Łodzi.
9. " Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie.
10. " " " " w Wilnie.
11. " " " Okręgowego w Białymstoku.
12. " " " " w Grodnie.
13. " " " " w Suwałkach.
14. " " " " w Łomży.
15. Samodzielny Referat Informacyjny D.O.K. III w Grodnie.
16. " " " " I w Warszawie.
17. " " " " IX w Brześciu N/Bugiem.
18. Dowództwo Brygady K.O.P. "Grodno".
19. Pan Starosta Grodzki w Białymstoku.
20. Panowie Starostowie Powiatowi.
21. Pan Naczelnik Urzędu Sledczego w/m

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-433/15/31.T.
Białystok, dnia 31.I.1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.
za czas od dnia 25 do dnia 31 stycznia 1931 r.

I Sytuacja ogólna

Na tydzień ubiegły przypadła dość intensywna akcja elementów wywrotowych, związana z kampanją "Trzech L" w powiatach zachodnich, oraz akcja komunistów w Łomży, Białymstoku i Grajewie, obliczona na wywołanie wystąpień bezrobotnych. Szczególnie silnie uzewnętrznia się ta akcja w Białymstoku, gdzie elementy wywrotowe, wykorzystując zaostrzone przez PPS CKR. i Bund nastroje bezrobotnych, przystąpiły do planowego organizowania demonstracyj bezrobotnych przed P.U.P.P. na dzień 3 b.m. Pozatem dostrzegane były poczynania organizacyj wywrotowych w związku z drugim kongresem PPS.Lewicy w Łodzi i wileńską konferencją kolejarzy.

W ruchu zawodowym dominowało zainteresowanie się poszczególnych związków, zrzeszonych w centralnej komisji związków zawodowych kwestją bezrobocia, która w ubiegłym tygodniu straciła znów wiele na swej ostrości, liczba bowiem bezrobotnych zmalała o 402 co już przekonywująco potwierdza słuszność przypuszczenia, iż bezrobocie na terenie Województwa Białostockiego przesunęło się poza punkt kulminacyjny dla okresu zimowego. Nastroje wśród bezrobotnych są wprawdzie podniecone ciężką sytuacją, w jakiej bezrobotni się znajdują, nie mniej jednakże nie budzą obaw z punktu bezpieczeństwa publicznego -

-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr,BP.I-433/15/31.T.

Dnia 31 stycznia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5

II. Ruch wywrotowy.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto.

Dnia 29 ub.m. w lokalu P.U.P.P. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezw komunistycznych, notowanych w poprzednich sprawozdaniach sytuacyjnych. Pod zarzutem rozrzucenia tych odezw został zatrzymany hutnik Aleksander Nawawka, którego przekazano wraz materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

Dnia 31 b.m. obok koszar gen.Sowińskiego rozrzucono 563 egzemplarze grudniowej roku 1930 odezwy KC.KPZB. p.t."Przeciw wygładzaniem i znęcaniem się nad żołnierzami. Wszyscy do obrony ZSSR - ojczyzny międzynarodowego proletarjatu i pracującego chłopstwa".

Uzyskaną informację, że KM.KPZB.Białystok przygotowuje na dzień 3 lutego b.r. demonstrację bezrobotnych na placu P.U.P.P. -

Powiat Białostocki.

Znaczne ożywienie w działalności elementów wywrotowych wywołała akcja inspekcyjna TSB., prowadzona przez Aleksandra Ostrowieckiego, mieszkańca kolonji Pieńki, w gminie Michałowo, przebywającego ostatnio stale w Wilnie.

Powiat Grodzieński.

Dnia 27-b.m. w Nagróbku na cmentarzu żydowskim w Krynkach znaleziono 12 klg.bibuły komunistycznej, nieaktualnej w czasie i transparent z napisami w języku polskim,białoruskim i żydowskim "Niech żyje wszechświatowa rewolucyjja".

Powiat Sokólski.

W nocy z dnia 25 na 26 b.m. w Nowym-Dworze rozrzucono kilkanaście egzemplarzy grudniowych roku 1930 odezw KC.KPZB. i Lewizy Związkowej Białorusi Zachodniej notowanych w poprzednich sprawozdaniach sytuacyjnych.-

Komunistyczna Partja Polski

owiat Augustowski

W Augustowie dnia 22 b m podczas odczytu Lwolska Frata sekretarza generalnego Ligi Pomocy Pracującym w Palestynie przybyły z Ostrowi-Mazowieckiej przed dwoma tygodniami do Augustowa Hirsz-Kojer Kosower wmówił obrazy na cześć Lenina, Liebknechta i Róży Luksemburg. Przy zatrzymanym Kosowerze zostały znalezione notatki, świadczące o jego działalności wywrotowej i należeniu do KPP.-

wiat Łomżyński

Dnia 22 b m w jednej ze skrzynek pocztowych w Łomży znaleziono egzemplarz grudniowej roku 1930 odezwy p.t.:"Do robotników rolnych, do ogółu mas pracujących", wydanej przez KC KPP.-

W związku z wykryciem transportu wydawnictw komunistycznych i granatu ręcznego u Jana Wdziekońskiego we wsi Porzyce /sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 3/ dnia 23 b.m. został zatrzymany Szmul Słowik z Zambrowa, który doręczał wydawnictwa komunistyczne Wdziekońskiemu brał udział z rozrzucaniu odezw komunistycznych na terenie koszar 71 p.p. i wypisał hasła antypaństwowe na ścianie domu przy ulicy Jatkowej w Łomży. Sprawa Słowika przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

owiat Ostrowski

Dnia 22 b m w Broku rozrzucono kilka egzemplarzy grudniowej roku 1930 odezwy KC KPP. p t "Do robotników rolnych, do ogółu mas pracujących".-

Dnia 26 b.m. tamże wywieszono plakat z napisem: "Cześć pamięci rewolucyjnym bohaterom tow Leninowi, Liebknechtowi I Róży Luksemburg. Precz z wojną imperjalistyczną. Precz z faszystowskim regulaminem dla więźniów politycznych Precz z katowaniem rewolucyjnych robotników i chłopów. Precz z przygotowaniem wojny przeciwko Rosji Sowieckiej. Niech żyje obalenie rządu faszystowskiego przez zbrojne powstanie. Niech żyje rząd robotniczo-

chłopski. Niech żyje Mopr. Robotnicy i chłopi wystąpcie do walki o poprawę waszego bytu, o chleb i pracę o ziemię pańską bez wykupu."

Dnia 29 b.m. w Ostrowi na przewodach elektrycznych zawieszono transparent napisami: "Cześć pamięci towarzyszów Lenina, Liebknechta i Luksemburg. Niech żyje ZSSR., wara wam od ZSSR., precz z rządem faszystowskim Piłsudskiego, niech żyje Polska Radziecka, niech żyje rewolucja komunistyczna, niech żyje KPP. KO.KPP." Tamże wywieszono tegoż dnia transparent z napisami: "Cześć pamięci towarzyszów Lenina Liebknechta i Luksemburg, niech żyje ZSSR., cześć Leninowi, Luksemburg i Liebknechtowi, nieśmiertelnym wodzom proletarjatu, precz z wojną przeciw ZSSR., niech żyje ZSSR., niech żyje polska republika radziecka, precz z rządem wojny, głodu i bezrobocia, niech żyje młoda antyfaszystowska gwiazda KZM."

Dnia 20 b.m. we wsi Zawisty - Dzikie odbyła się masówka KZM. w związku z kampanją "Trzech L" przewodniczył i przemawiał Matys Lerman. Obecni byli m.in. na masówce Jakób Koper z Prostyni w powiecie węgrowskim i Jankiel-Zajca Taubman, technik KD.KZM. w Małkini. Wspomniany Komitet wydał i przygotował do kolportażu odezwę następującej treści: " Towarzysze i Towarzyszki!!!! Wzywamy was do strajku, przeciwko Militaryzmowi, przeciwko kapitalizmowi, przeciwko burżuazji. Bierzcie przykład od bohaterów jak: Karola Libknechta i Róży Luksemburg i od jeszcze wielu innych. Niech miesiąc ten, który jest specjalnie poświęcony wywoła jakieś protesty i następnie niech dojdzie do skutku, to jest do przewrotu w Polsce. Niech Polska się nie stanie Italją i Piłsudski niech nie zacznie działać jak Musolini. Towarzysze i Towarzyszki, od Was zależy wszystko i w waszej mocy jest wszystko. Niech raz się skończy ten kryzys i niech już więcej ręką burżuazji nie topi się we krwi robotniczej. Stronnictwo Chłopskie "do was się zwracamy nie zostawiajcie w tyle, spójrzcie na waszą nędzę i biedę, a nabierzecie otuchy do walki z kapitałem i staniecie się rewolucjonistami. Chłopi i robotnicy, natężcie

i wypręźcie swoje muskuły, rzućcie się z entuzjazmem energją i kategorycznie na tą hołotę, która bierze 1000 i 3000 zł. miesięcznie za rzucanie dobrych słów dla Piłsudskiego.- Będziecie przekonani,że rząd który będzie spoczywał w naszych rękach t.j. w rękach chłopów i robotników, biedy nie ujrzycie i zapomnicie wówczas o tym słowie, a więc niech się skończy to brutalstwo, które panuje dzisiaj.-

Precz z kapitałem, rządem faszystowskim i Piłsudskim. Niech żyje Rząd Chłopsko-Robotniczy.- Niech żyje Republika Rad. KPP.".-

powiat Ostrołęcki. Dnia 25 b.m. w Myszyńcu został zatrzymany pod zarzutem działalności antypaństwowej Chone Czarnowin, którego z materjałami oskarżenia przekazano władzom sądowym.-

Dnia 25 b.m. na szosie Ostrołęka-Ostrów w kilku miejscach rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy wydawnictw komunistycznych. Z przeprowadzonego niezwłocznie dochodzenia wynika, że odezwy te zostały wyrzucone z samochodu, którym dnia poprzedniego przybył do nadleśniczego ostrołęckiego na polowanie Iglikowski z Piotrkowa i, że wyrzucał je kierowca tegoż samochodu Ignacy Pawlak, syn Kazimierza i Antoniny, zamieszkały w Piotrkowie przy ulicy Słowackiego 73.

powiat Łęczuczyński. Dnia 31 b.m. w Grajewie rozrzucono kilkanaście egzemplarzy notowanych w poprzednich sprawozdaniach grudniowej roku 1930 odezwy OK.KZMP.Łomża p.t."Do żołnierzy stacjonowanych w okręgu łomżyńskim" i kilkanaście egzemplarzy styczniowej roku bieżącego odezwy OK.KPP.Łomża p.t."Do robotników i robotnic Łomży i okolic" w kwestji bezrobocia.-

-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-433/15/31 T.

Dnia 31 stycznia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.

III. Ruch zawodowy

a/ Klasowe związki zawodowe.

W Białymstoku dnia 29 b.m. odbyłosię zebranie członków oddziału /filja Nr.2/ Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego. Przemawiali Bogdan Jan, Kapitułko Tomasz, Jasinowski/PPS.CKW/, Szmul Pajgin, Berel Głaz, Mojsze Ałk /Bund/,którzy starali się udowodnić, że winę za obecne ciężkie położenie robotników ponoszą sami robotnicy, gdyż oddali oni swe głosy na listę BBWzR., idącego wspólnie z przemysłowcami i nietroszczącego się o klasę robotniczą. Szczególnie Kapitułko Tomasz zarzucał Rządowi i władzom państwowym bezsilność wobec przemysłowców i brak szczerego zainteresowania się nędzą mas pracujących. Berel Głaz ponadto wskazywał, że tylko drogą demonstracji bezrobotni będą mogli zmusić Rząd do zainteresowania się ich losem, przyczem podkreślał dosłownie:"Dość już nędzy i krzywd bezrobotnych, musimy raz skończyć z ugodowem stanowiskiem i zdobyć się na czyn, który uświadomi faszystowskiemu rządowi, że robotnicy i bezrobotni potrafią bronić swych praw./100/.-

W Bielsku-Podlaskim dnia 21 b.m. odbył się zjazd powiatowy delegatów Związku Zawodowego Robotników Rolnych, zwołanych przez Mscichowskiego. Omawiano sprawy organizacyjne i uposażenia służby folwarcznej na rok bieżący /20/.-

W Łomży dnia 25 b.m. z inicjatywy rady związków zawodowych instruktor Związku Zawodowego Robotników Rolnych Załęski Bronisław wygłosił odczyt na temat "Demokracja a dyktatura". Prelegent dowodził, że posłowie demokratyczni w obecnym Sejmie pozostają w mniejszości i nie mają przeto możności sprawowania kontroli nad rządem i jego poczynaniami. Stąd też Rząd może narzucać Sejmowi projekty uchwał, szkodliwych dla klasy robotniczej.

Dalej Zaręski wykazywał ujemne strony rządów dyktatorskich, pozbawiających robotników pracy i opartych na bagnetach faszystowskich, a następnie wyrażał przekonanie, że podobnie jak w innych państwach tak że w Polsce rząd ukrytej dyktatury faszystowskiej nie utrzyma się zbyt długo tembardziej, że wzrasta w kraju kryzys i bezrobocie /120/. Na odczycie przeważali członkowie PPS. Lewicy i komuniści -

b/ B e z r o b o c i e

Według danych z dnia 31 /b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 12 333 osób, a mianowicie:

Powiat:	Ilość:	Bezrobocie dn. 24 b.m.	Zmniejszenie.	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	320	320	-	-	164
Białystok-m.	5.217	5.301	84	-	2480
Białostocki	1.877	2031	154	-	934
Grodzieński	2.249	2.200	-	49	292
Łomżyński	385	400	15	-	98
Bielski	185	335	150	-	50
Ostrowski	324	319	-	5	185
Ostrołęcki	530	530	-	-	122
Suwalski	284	335	51	-	54
Sokólski	150	150	-	-	33
Szczuczyński	646	646	-	-	17
Wołkowyski	166	168	2	-	27
		Zmniejszenie :	-	-	402.

Białystok miasto. Zostały uruchomione częściowo dwie fabryki włókiennicze, które zatrudniły około 90 robotników.

Pow. Białostocki. Uruchomione zostały tartaki państwowe w Czarnej-Wsi /303 robotników/ i w Waliłach /80 robotników/.-

Pow. Bielski. Uruchomiony został tartak państwowy w Grudku /200 robotników/.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-433/35/31.T.
Dnia 31 stycznia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 5.

IV S t r a j k i .

Trwający od dnia 22 b.m. strajk robotników fabryki Tryllinga w Wasilkowie powiatu białostockiego nie został dotychczas zlikwidowany Pertraktacje strajkujących z zarządem fabryki przy udziale inspektora pracy zostały zerwane przez sekretarza wojewódzkiego konfederacyj gospodarczych związków zawodowych, Gałę, wobec czego dyrekcja fabryki przyjęła na miejsce strajkujących kilku nowych robotników z poza konfederacyj, co zaostrzyło sytuację.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-433/15/31.
Dnia 31 stycznia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr-5.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Powiat Augustowski.

Dnia 23 b.m. we wsi gminnej Hodynka znaleziono w kałuży krwi ze słabemi odznakami życia Antoniego Aleksiejczyka, mieszkańca wsi Dulkowszczyzna w gminie Kurjanka. Według orzeczenia lekarza Aleksiejczyk został uderzony silnie tempem narzędziem w głowę.

Dnia 28 b.m. w Łojkach Stefan Pilutkiewicz wskutek nieostrożnego obchodzenia się z fuzją spowodował śmierć Albina Małyszko, pracownika urzędu gminnego gminy Balla-Wielka.

Powiat Łomżyński.

W nocy z dnia 24 na 25 b.m. na zabawie tanecznej we wsi Krajewo Stare Hipolit Pisiński poranił ciężko nożem Sylwerjusza Rudnickiego z Zambrowa, Liżewskiego Franciszka i Jana Rykaczewskiego z Woli-Zambrowskiej. Pisińskiego aresztowano i przekazano władzom sądowym.-

Powiat Ostrowski.

Dnia 25 b.m. Miller Abram mieszkaniec osady Długosiodło przewoził saniami przez rzekę Narew 9 pasażerów w pewnym momencie załamał się lód pod saniami wskutek czego trzy osoby z pośród pasażerów zatonęło.-

b/ Wypadki samochodowe.

Powiat Wysoko-Mazow.

Dnia 28 b.m. autobus komunikacji międzymiastowej, kursujący na linji Białystok-Warszawa, a stanowiący własność Wojtasza i Rutkowskiego /Nr.77957/ podczas mijania furmanek wpadł na przydrożne drzewo, które w połowie przecięło karuserję. Wskutek zderzenia doznał złamania nogi i ręki oraz silnego wstrząsu Kantor Mordka-Judel z Warszawy, a lekkie

c/ P o ż a r y

W ubiegłym tygodniu miały miejsce cztery pożary, wszystkie powstały wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem. Straty wyrządzone przez te pożary wynoszą około 30 000 złotych / 1 - 1500 złotych, 1 - 2500 złotych, 1 - 8 800 złotych i 1 - 15 000 złotych/.-

d/ Ocena ogólna

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach województwa był dobry zarówno pod względem politycznym jako też kryminalnym.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr 3P I-433/15/31 T

Dnia 31 stycznia 1931 r

Tajne sprawozdanie tygodniowe Nr 5

VI Sprawy graniczne

a/ Nielegalne przekroczenie granicy

Na odcinku granicznym powiatu ostrowskiego żandarmerja niemiecka wysiedliła z Prus Wschodnich do Polski za nielegalne przekroczenie granicy Ignacego Bruderka ze wsi Dąbrowa w gminie Myszyniec. Akt oskarżenia przeciwko Bruderkowi skierowano do Sądu Powiatowego w Myszyńcu.

Dnia 19 b m w przygranicznu powiatu szczuczyńskiego został zatrzymany Franciszek Drozd, który w nocy z dnia 18 na 19 b.m zbiegł z więzienia w Ełku. Drozd podejrzany jest o udział w bandzie Starczewskiej i Kaczyńskiej pod Kolnem w dniu 1 grudnia 1930 roku, a także o zamordowanie strażnika Straży Granicznej Andrzeja Pachulskiego.

b/ Informacje z zagranicy

Według uzyskanych przez Starostę Powiatowego w Kolnie informacyj we wsi Jeże powiatu Johannisburg w Prusach Wschodnich niejaki Gotlieb Dręźek otworzył oficjalnie agenturę "Nord Deutscher Ljoyd która ma za zadanie werbować w drodze legalnej i nielegalnej emigrantów z Polski do Ameryki. Od nielegalnych emigrantów Dręźek pobiera po 130 dolarów wyłącznie za przeprowadzenie ich przez granicę.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-433/15/31.T
Dnia 31 stycznia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.

VII Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-433/15/31.T.
Dnia 31 stycznia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.

VIII. V A R I A.

Sąd Powiatowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 29 b.m. skazał z art.263 cz.I K.K. za wystąpienie na wiecu dnia 22 czerwca ub.r. w Turośni-Kościelnej, powiatu białostockiego na 100 złotych grzywny z zamianą na dwa tygodnie aresztu b.posła Łosia Dominika. Wyrok ten został pochłonięty przez wyroki poprzednie.-

Sąd Powiatowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 17 b.m. skazał z art.154 K.K. na trzy miesiące więzienia z zawieszeniem wykonania kary na pięć lat dependenta notarjalnego w Suwałkach Zygmunta Sieńkę za wypowiedzenie znieważających władze państwowe słów i zdań.

-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIALOSTOCKI

Nr.Bf.I-507/15/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6 za czas od dnia 1 do dnia 7 lutego 1931 roku.-

Białystok, dn. 9. lutego 1931r.

T A J N E - P I L N E.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6 za czas od dnia 1 do dnia 7 lutego 1931 roku.-

Za W o j e w o d ę

/M.Syska/

Naczelnik Wydziału Bezp.Publiczn.

Otrzymują do wiadomości:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Nowogródku
3/ " " w Brześciu n/Bugiem
4/ " " w Warszawie
5/ " " w Tarnopolu
6/ " " w Stanisławowie
7/ " " w Lublinie
8/ " " w Łodzi
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie
10/ " " " " w Wilnie
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku
12/ " " " " w Grodnie
13/ " " " " w Suwałkach
14/ " " " " w Łomży
15/ Samodzielny Referat Inf. DOK. III w Grodnie
16/ " " " I w Warszawie
17/ " " " IX w Brześciu n/Bugiem
18/ KOP. "Brygada Grodno"
19/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku
20/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

M.Z.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-507/35/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.
za czas od dnia 1 do dnia 7 lutego 1931r.

Białystok, dn.7 lutego 1931r.

I. Sytuacja Ogólna.

W ubiegłym tygodniu dostrzegane były konfidencjonalnie przygotowania elementów wywrotowych do kampanji dnia 25 lutego, przejawy te jednakże nie przyjęły nigdzie form wystąpień zewnętrznych.

Na rynku pracy dostrzegany był w dalszym ciągu wzrost spadek bezrobocia, który w porównaniu z ubiegłymi tygodniami był znacznie mniejszy.-

.0.0.0.0.0.

2.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-507/15/31.T.
Dnia 7 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

II. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 6 bm. odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Metalowego w sprawie warunków pracy w fabryce Gotliba. Po przemówieniu sekretarza Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych. Tomasza Kapitułki postanowiono przeciwstawić się wszelkim próbom obniżenia zarobków robotniczych we wspomnianej fabryce

W Wołkowysku dnia 1 bm.odbyło się zebranie oddziału ZZK., na którem wybrano nowy zarząd i pożegnano przeniesionych z dniem 1 stycznia br.członków poprzedniego zarządu Aleksandra Grzelaka do Grodna i Kazimierza Brzozowskiego do Czeremchy

b/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 7 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 12199 osób, a mianowicie:

Powiat:	Ilość:	Bezrobocie dnia 31.I.	Zmniejszenie.	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	320	320	-	-	164
Białystok-m.	5360	5217	-	143	2939
Białostocki	1825	1877	52	-	869
Grodzieński	2240	2249	9	-	294
Łomżyński	396	385		11	111
Bielski	40	185	145	-	40
Ostrowski	308	324	16	-	209
Ostrołęcki	500	530	30	-	124
Suwalski	270	284	14	-	52
Sokólski	138	150	12	-	76
Szczuczyński	640	646	6	-	22
Wołkowyski	162	166	4	-	36

Zmniejszenie: 134.

Powiat Bielski. Dnia 26 ub.m. w osadzie Nurzec,gminy Milejczyce został uruchomiony tartak państwowy,zatrudniający 40 robotników.

Z dniem 1 b.m. Dyrekcja Lasów Państwowych w Białowieży wymówiła pracę na dwa tygodnie wszystkim robotnikom zatrudnionym w tartakach Toczek i Gródek,a to celem przekalkulowania stawek zarobków robotniczych w związku z zamierzonem obniżeniem płac robotnikom dniówkowym i podwyższeniem płac robotnikom,pracującym akordowo. W tym samym celu została wymówiona na dwa tygodnie praca robotnikom dniówkowym,zatrudnionym w tartaku w Hajnówce.

Z dniem 1 bm. wspomniana Dyrekcja ze względów oszczędnościowych wymówiła pracę 40 urzędnikom zatrudnionym w biurach Dyrekcji i 100 urzędnikom z poszczególnych nadleśnictw. Część tych urzędników zostanie przyjęta z powrotem do pracy,jednakże ze zmniejszonymi poborami,część zaś zostanie zupełnie zwolniona.-

Powiat Szczuczyński. Dnia 31 b.m. w Grajewie w godzinach rannych miało miejsce zgromadzenie się około 500 bezrobotnych przed Magistratem,a następnie przed Starostwem.-

---

oOo

4.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-507/15/31.T.
Dnia 7 lutego 1931r.

Sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

III. Ruch wywrotowy.

a/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto.

Dnia 29 ub.m. rozrzucono w Białymstoku kilkanaście egzemplarzy odezw komunistycznych, notowanych w poprzednich sprawozdaniach sytuacyjnych.

Dnia 3 bm. na gorącym uczynku rozrzucania odezw komunistycznych w lokalu Funduszu Bezrobocia został zatrzymany Fajwel Werbin, którego przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.

Tegoż dnia zatrzymano do sprawy Stankiewicza wybitniejszych działaczy Michała Prusa i Franciszka Mojaka, których przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

Powiat Augustowski.

W związku z aresztowaniem Hirsza Koszowera za wystąpienie na odczycie w Augustowie sekretarza Ligi Pracujących Palestyny, Funta została aresztowana Perca Czapnicka z Ostrowi-Mazowieckiej, kierowniczka akcji moprowskiej.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-507/35/31.T.
Dnia 7 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

IV. S t r a j k i.

Trwajacy od dnia 22 ub.m. strajk robotników fabryki włókienniczej Tryllinga w Wasilkowie,powiatu białostockiego nie został dotychczas zlikwidowany pomimo kilkakrotnych konferencyj Dyrekcji fabryki z przedstawicielami strajkujacych.-

Na walnem zebraniu oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Białowieży,powiatu bielskiego uchwalono wezwać robotników przemysłu drzewnego do strajku i wysunąć następujące żądania: podwyższenie płac robotnikom, składki członkowskie na cele związkowe winna ściągać sama Dyrekcja Lasów Państwowych w Białowieży, do pracy w lesie i tartakach mogą być przyjmowani jedynie robotnicy związkowi, przyjęcie z powrotem do pracy tych robotników,których Dyrekcja Lasów Państwowych po uruchomieniu tartaków nie przyjęła do pracy, Dyrekcja Lasów Państwowych w Białowieży wystąpi niezwłocznie do budowy baraków mieszkalnych dla robotników. Jako prawdopodobną datę strajku oznaczono dzień 15 marca /w połowie marca w całej pełni rozpoczynają się prace leśne/ . Na temże zebraniu wyłoniono dwie komisje strajkowe, jedna dla tartaku Gródek druga zaś dla tartaku Stoczek. Dnia następnego robotnicy wystąpili pisemnie do Dyrekcji Lasów Państwowych w Białowieży o podwyższenie płac.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-507/15/31.T.

Dnia 7 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia kryminalne.

Powiat Augustowski. Dnia 3 bm.w Augustowie zostali zatrzymani Kazimierz Zakowski i Stanisław Wikarski ze wsi Łabędnik w gminie Bargłów pod zarzutem sporządzania i puszczania w obieg fałszywych monet 1-złotowych.-

Powiat Bielski

b/ Drobniejsze przestępstwa kryminalne.

W ubiegłym tygodniu zanotowano wypadków:

1/ kradzieży bez włamania - 12,

2/ fałszerstwa weksli - 4,

3/ dzieciobójstw - 1.

c/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym i kryminalnym we wszystkich powiatach Województwa był dobry.-

0-0-0-0-0-0

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-507/15/31.T.
Dnia 7 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

VI. Sprawy graniczne.

N e g a t y w n e.-

.-.-.-.-.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-507/15/31.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e.-

.0.0.0.0.0.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-507/35.31.T.
Dnia 7 lutego 193 lr.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe N

VIII. V a r i a.

Negatywne.-

.0.0.0.0.0.0.0.0.0.0.
.0.0.0.0.0.
.0.0.

45

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-585/15/31 T.

Białystok, dn. 14 lutego 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7 za czas od dnia 8 do dnia 14 lutego 1931 roku.-

T A J N E - P I L N E.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7 za czas od dnia 8 do dnia 14 lutego 1931 roku.-

Za W o j e w o d ę

/M.Syska/

Naczelnik Wydziału Bezp.Publiczn.

Otrzymują do wiadomości:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Referat Inform. DOK.III w Grodnie,
16/ " " " I w Warszawie,
17/ " " " IX w Brześciu n/Bugiem,
18/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
19/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
20/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

M.Z.

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr.BP.I-585/15/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.
za czas od dnia 7 do dnia 14 lutego 1931r.

Białystok,dn.14 lutego 1931r.

I. Sytuacja ogólna.

Ubiegły tydzień rozpoczął okres wyraźniejszych przygotowań elementów wywrotowych do kampanji dnia 25 lutego. Przygotowania te, jak już Urząd Wojewódzki doniósł Ministerstwu w opracowaniach specjalnych idą w kierunku zaostrzania nastrojów bezrobotnych i obejmuje ważniejsze ośrodki przemysłowe. Dość silnie zaznaczyły się one w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym, oraz w rejonach Hajnówki i Białowieży. Dnia 14 bm.została dokonana likwidacja lokalnych organisacyj PPS Lewicy. Podczas likwidacji ważniejsze wydarzenia nie zaszły.i aresztowań nie dokonano.Na rynku pracy sytuacja uległa pewnemu pogorszeniu w tym sensie,że liczba bezrobotnych ogólnie na całym terenie Województwa wzrosła o 83. Wskutek wahań konjunktury dla przemysłu drzewnego. Nastroje wśród bezrobotnych wykazywały pewne podniecenie umysłów zresztą jednakże nie budziły specjalnych obaw.-

0-0-0-0-0

2

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-585/15/31.T.

Dnia 14 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto.

W związku z aresztowaniem Michała Prusa i Franciszka Mojaka został zatrzymany i przekazany władzom sądowym z materjałami oskarżenia Judel Wolman, członek techniki OK KZM ZB.-

Na dzień 16 bm. KD KPZB Białystok przygotowuje demonstrację przed PUPP'em, która ma mieć charakter bardziej masowy, niż demonstracja w dniu 3 b.m. Literatura, przeznaczona do rozrzucenia podczas demonstracji, miała być przywieziona do dnia 15 bm. z Wilna via Sokółka.-

owiat Białostocki.

Dnia 7 bm. został zwolniony z więzienia śledczego pod dozór policyjny do czasu rozprawy sądowej b.prezes Komitetu PPS.Lewicy w Supraślu, Gabryel Narewski.-

owiat Bielski.

W Hajnówce dnia 3 bm. rozlepiono na słupach telefonicznych i płocie pisane własnoręcznie w języku polskim kartki treści następującej: "Robotnicy i chłopi Gajnowskiego rejonu ostrzegamy was przed prowokatorami Germanem i Sakowskim Jakóbem. Nie dajcie się uwieźć im, ażeby mogli was sprzedać. Gońcie ich precz od siebie. W odpowiedzi na ich zbrodniczą robotę wzmocnić rewolucyjne szeregiw walce o polepszenie bytu, o rząd robotniczo-chłopski. Luty. Komunikat Partji Zachodniej Białorusi." /Dotyczy kierowników strajku robotników akordowych, zatrudnionych przy segregacji kloców w Państwowym Tartaku "Stoczek".-

styczna

0-0-0-0

47 S

iat Grodziński.

Dnia 7 bm. na przewodach telefonicznych w Grodnie, zostaŁ wywieszony transparent z napisem w języku polskim: "Żądamy pracy, żądamy chleba, precz z rządem faszystowskim".

Dnia 13 bm. w Grodnie został aresztowany Nachman Kramarz, ps. "Ryszard", były sekretarz OK KPZB Wilno, a ostatnio kierownik Centralnego Wydziału Zawodowego KPZB, delegowany do Grodna dnia 12 bm. w związku z przygotowaniami kompartji do wystąpień w dniu 25 bm. Przy aresztowanym Nachmanie Kramarzu znaleziono 1153 zł. /pieniądze partyjne/. Kramarz odmawia wszelkich zeznań.-

b/ Komunistyczna Partja Polski.

iat Łomżyński.

Dnia 10 bm. we wsi Potyte koło Zambrowa porzucono kilkadziesiąt egzemplarzy grudniowej roku 1930 odezwy OK KPP Łomża p.t." Żądamy chleba i pracy". Odezwa ta omawiana była w poprzednich sprawozdaniach.

Zwolnieni dnia 5 bm. z więzienia w Łomży po odbyciu kary za działalność antypaństwową Ignacy Zoreko i Bolesław Falkowski zaraz po wyjściu za bramę więzienną udali się pod mury więzienia i przy pomocy omówionych znaków poczęli porozumiewać się z więźniami politycznymi, za co zostali zatrzymani przez patrol policji. W czasie odprowadzania ich do posterunków P.P. na dworcu więźniowie polityczni wszczęli hałas i krzyczeli przez okna: "Nie chodźcie, won zdrajco" itp.-

iat Ostrowski.

Dnia 10 bm. w Ostrowi-Mazowieckiej został zatrzymany pod zarzutem kolportowania odezw komunistycznych Josek Desel, którego przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

iat Szczuczyński.

Dnia 11 bm. w Grajewie na budynku urzędu pocztowego uskutecznono czerwoną kredą napis: "Uwolnić aresztantów po-

litycznych.-

c/ Wyroki sądowe.

Sąd Okręgowy w Łodzi wydał wyrokiem z dnia 9 bm. skazał z art. 102 K.K. Hirsza Niemierowskiego na 1 rok domu poprawy z zaliczeniem aresztu prewencyjnego, a uniewinnił współoskarżoną Rachelę Terkiel.-

Sąd Okręgowy w Łomży skazał z art. 102 K.K. mieszkańca m.Sokoły w powiecie Wysoko-Mazowieckim Josepę Goldberg na rok więzienia z.d.p.-

.0.0.0.0.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-585/15/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

Dnia 14 lutego 1931r.

III: Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 7 bm odbyło się zebranie organizacyjne Związku Dorożkarzy. Wybrano Komisję organizacyjną,która ma opracować statut Związku i zwołać walne zebranie dorożkarzy.-

Dnia 10 bm.w Białymstoku pod przewodnictwem Tomasza Kapitułki odbyło się zebranie członków Okręgowej Komisji Związków Zawodowych,na którem omawiano sprawę przygotowywanego na dzień 12 bm.wiecu bezrobotnych. Kapitułko poinformował zebranych,że władze administracyjne nie zezwoliły na odbycie się wiecu i zaproponował wybranie delegacji,któraby interwenjowała u Starosty Grodzkiego.

Delegacja ta na czele z Kapitułką w dniu 11 bm. zgłosiła się u Starosty Grodzkiego,który oświadczył jej,że nie zezwala na urządzenie wiecu w sprawie bezrobocia dnia 12 bm ze względów bezpieczeństwa publicznego.

Ponieważ Okręgowa Komisja Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku znalazła się w nader trudnej sytuacji finansowej, przeto sekretarz jej, Tomasz Kapitułko nosi się z zamiarem urządzenia kilku odczytów o Brześciu i obecnej sytuacji politycznej i gospodarczej w Kraju.-

b/ Konfederacja Gospodarczych Związków Zawodowych.

W Wasilkowie, powiatu białostockiego dnia 8 bm.odbyło się zebranie członków lokalnego oddziału Konfederacji w sprawie zatargu robotników fabryki Tryllinga z właścicielem fabryki na

tle zamierz ... rewolucji płkc. Sekretarz Wojewódzkiej Konfederacji, Gaża wezwał zebranych /30 osób/ do wytrwania w rozpoczętej akcji strajkowej.

c/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 8 b.m. odbyło się walne zebranie delegatów Związków chrześcijańskich,na którem poseł Bittner /Lublin/ scharakteryzował sytuację gospodarczą w Kraju. Podkreślił on, że sytuacja istotnie jest ciężka,niemniej jednakże pojawiają się oznaki polepszenia jej /60 osób/.-

d/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 14 bm.na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 12282 osoby ,a mianowicie:

P o w i a t	Ilość	Bezrobocie dnia 7.I.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	320	320	-	-	164
Białystok-miasto	5143	5360	217	-	3015
Bielostocki	1782	1825	43	-	842
Grodzieński	2489	2240	-	249	378
Kamżyński	390	396	6	-	109
Bielski	300	40	-	260	40
Ostrowski	302	308	6	-	194
Ostrożęcki	448	500	52	-	123
Suwalski	270	270	-	-	52
Sokólski	138	138	-	-	76
Szczuczyński	640	640	-	-	15
Wołkowyski	160	162	2	-	77
W z r o s t :				33.	

Powiat Bielski

Dyrekcja Fabryki Chemicznej w Hajnówce wypowiedziała z dniem 7 bm. pracę 260 robotnikom na przeciąg 3-ch tygodni wskutek unieruchomienia fabryki z braku rynku zbytu. Po upływie 3-ch tygodni fabryka ma być uruchomiona tylko częściowo.-

Powiat Grodzieński.

Naskutek interwencji Inspektora Pracy w fabryce dyk
ty B-ci Konopackich została zniesiona druga zmiana pracy
wobec czego Dyrekcja fabryki zwolniła 218 robotników.-

KOMENDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-585/15/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

Dnia 14 lutego 1931r.

IV. S p r a j k i .

Dnia 9 bm. 42 robotników akordowych,zatrudnionych przy segregacji kłosów w Państwowym Tartaku "Stoczek" w Białowieży porzuciło pracę i zażądało podwyżki płac. Po zapewnieniu ich przez Dyrekcję Tartaku, że otrzymają podwyżkę 15 groszy od metra wspomniani robotnicy powrócili do pracy dnia następnego.

Dnia 10 bm. w Tartaku Państwowym"Gródek" w Białowieży zastrajkowało 32 robotników akordowych,którzy żądają podwyżki płac od 25 do 30 groszy od metra.

W Grodnie wśród bezrobotnych, zatrudnionych przy robotach publicznych prowadzona była agitacja do rozpoczęcia strajku w celu uzyskania podwyżki płacy dziennej do 4 zł. Naskutek tej agitacji zanosiło się na strajk dnia 7 bm.,strajk ten jednakże nie doszedł do skutku. Usunięty został jedynie naskutek żądania robotników z pracy robotnik Jan Baranowski,który istotnie nie powinien był być zatrudniany przy robotach publicznych.-

0-0-0-0-0

OKRĘG. BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-585/15/31.T.

dnia 14 lutego 1931r

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia kryminalne.

Powiat Ostrowski.

Urzędnik Zarządu Drogowego w Ostrowi-Mazowieckiej, Jan Daszyński przywłaszczył sobie z sum Zarządu 4027 zł.60 gr Daszyńskiego zatrzymano i przekazano Sędziemu Śledczemu, który osadził go w areszcie do czasu złożenia kaucji w wysokości 4.000 zł.-

Powiat Bielski.

Dnia 6 b.m.we wsi Soce,gminy Narew wskutek wynikłej sprzeczki pomiędzy mieszkańcami tejże wsi na tle wyrębu la su Bazyli Kalinowski i Jan Pietruczuk pobili dotkliwie Dymitra Iwaniuka, który zmarł dnia 17 b.m. Kalinowskiego i Pietruczuka aresztowano i przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

Powiat Kolneński.

Dnia 29 ub.m.we wsi Wsieklice,gminy Nały-Płock Aleksander Barnacki z zemsty na tle osobistym postrzelił ciężko Witolda Wróblewskiego, który na drugi dzień zmarł. Zabójca zbiegł.-

Powiat Białostocki.

W Zabłudowie dnia 1 bm. został uderzony butelką w głowę Aleksander Kamiński, który dnia 8 bm.zmarł wskutek zakażenia krwi.-

Powiat Łomżyński.

W Łomży dnia 9 bm.w kurytarzu synagogi na szkodę tamtejszego giełdziarza Chacka Gilde w celach rabunkowych napadło dwuch nieznanych osobników, którzy zadali mu dwa ciosy w głowę tępem narzędziem, a gdy upadnięty

wszczął alarm - zbiegli nie zdoławszy zrabować posiadanej przezeń gotówki w sumie 300 zł.-

b/ P o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu miało miejsce 9 pożarów, w tem 3, które wyrządziły straty do 2.000 zł.każdy, 1 - 3.000 zł., 1 - 5.000 zł., 1 - 8.000 zł., 1 - 15.000 zł., jeden 19.000 zł.i 1 - 40.000 zł.-

Dnia 8 lutego we wsi Goldewo-Wielkie, gminy Szulborze-Koty spłonęły 4 zagrody. Straty wynoszą około 40.000 zł. Przyczyny pożaru narazie nieustalone.-

Z pośród wyszczególnionych pożarów 5 powstało wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem, 2 - z rozmyślnego podpalenia na tle zemsty osobistej i 2 - z przyczyn dotychczas niewyjaśnionych.-

c/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach Województwa pod względem politycznym i kryminalnym był dobry. Były pewne poczynania w kierunku zaostrzenia nastrojów bezrobotnych i spowodowanie ekscesów, wysiłki te jednakże spełzły na niczem.-

.-.-.-.

51

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-535/15/31.T.

Dnia 14 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

VI. Sprawy graniczne.

N e g a t y w n e. -

0 0 0 0 0

14.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-585/15/31.P.

Dnia 14 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e .-

0-0-0-0-0

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-585/15/31.T.
Dnia 14 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7:

VIII. V a r i a.

N i e g a t y w n e.

-.-.-.-.-.-.-

WOJEWODA BIALOSTOCKI

Nr BP I-676/15/31 T

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 8 za czas od dnia 21 lutego 193[illegible] r

Białystok, dnia 24 lutego 1931 roku.

T A J N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 8 za czas od dnia 15 do dnia 21 lutego 1931 roku.-

Z a W o j e w o d ę :

/ M. S y s k a /
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Otrzymują do wiadomości:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku
3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi.
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Łomży,
13/ " " " " w Grodnie,
14/ " " " " w Suwałkach.
15/ Samodzielny Ref Informac. DOK.III w Grodnie,
16/ " " " DOK. I. w Warszawie,
17/ " " " DOK. IX.w Brześciu nad Bugiem,
18/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.

H P.

WEKOD: BIAŁOSTOCKI
B P I 676/15/31 T
Białystok dnia 21 lutego 31 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 8

54

za czas od dnia 15 do dnia 21 lutego 1931 roku

I. Sytuacja ogólna.

Ubiegły tydzień uzewnętrznił się w formie konkretnej przygotowania elementów wywrotowych do Międzynarodowego dnia walki z bezrobociem w dniu 25 lutego b.r. Przygotowania te / wywieszenie kilku transparentów i zaopatrzenie terenu w literaturę aktualną / zdają się wskazywać, że kampanja dnia 25 lutego b.r. nie powinna przybrać charakteru akcji bardziej masowej, niż kampanja obchodu rocznicy "3L.", tembardziej, że unielegalnienie P.P.S. Lewicy i aresztowania wybitniejszych działaczy komunistycznych / dnia 21 b.m. w Grodnie została aresztowana sekretarka OK.KP.Z.B. Grodno i jednocześnie funkcjonarjuszka KOKPZB Berta Goldsztejn ,ps."Bronka"/ przyczyniły się w dużym stopniu do sparaliżowania wspomnianych przygotowań. Zresztą wydane zarządzenia prewencyjne pozwalają przypuszczać, że wszelkie demonstracji i wystąpienia elementów nieodpowiedzialnych w dniu 25 lutego b.r., gdyby nawet były organizowane, to zostaną zlikwidowane w zarodku. Po za przygotowaniami do kampanji dnia 25 lutego b.r. ruch wywrotowy odsłonił dążenie OKKPZB Białystok do stwowrzenia w Białymstoku w myśl dyrektyw KOKPZB ogólnego związku robotników przemysłu włókienniczego,któryby skupiał wszystkich włókniarzy bez względu na narodowość i rodzaj pracy w fybrykach włókienniczych /realizacja hasła tworzenia związków internacjona'nych i ogólnych dla danej gałęzi przemysłu/, oraz poczynania w kierunku przeciwdziałania wysiłkom P.P.S.CKW,obliczonym na odbudowanie przez nią wpływów utraconych w wyborach. Poczynania te szczególnie silnie uwidaczniają się w tych miejscowościach, w których w styczniu i lutym bawił "więzień brzeski poseł Dubois. Fakt ten świadczy o tem, że K.P.Z.B. obawia się poważnie możliwości dystansowania jej przez P.P.S.CKW wygrywaniem sprawy Brześcia wobec robotników. W ruchu zawodowym bardziej charakterystyczne wydarzenia nie zaszły, jeżeli pominąć wystąpienia białostockich oddziałów Związku Włókienniczego /filja Nr.1 -P.P.S.CKW i filja Nr.2 Bund/ przeciwko zamierzonej w przemyśle włókienniczym obniżce płac robotniczych wystąpienia te

2

powoływać.

Na rynku pracy zaznaczył się dalszy spadek liczby bezrobotnych / z 12282 do 11925, zmniejszenie 357/. Nastroje wśród bezrobotnych nie wszędzie były dobre, niemniej jednakże nie nastręczają one obaw co do wykorzystania ich przez czynniki nieodpowiedzialne w sposób szkodliwy dla bezpieczeństwa publicznego.

W handlu panował zastój większy niż w tygodniach poprzednich, a to wskutek uniemożliwienia komunikacji kołowej przez opady śnieżne.

KOMITET BIAŁOSTOCKI
Nr.BP I 676/15/31 T
Dnia 21 lutego 1931 roku

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe/Nr.8

II. Ruch wywrotowy

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Białystok-Miasto. Dnia 13 b.m. na przewodach elektrycznych przy ulicy Piwnej wywieszono transparent z napisem:"Precz z faszyzmem rządem bezrobociem głodem terorem i wojną przeciw ZSSR OK.KPZB. Biał." -

Dnia 17 b.m. na przewodach elektrycznych przy zbiegu ulic Lijowskiej i Żółtej wywieszono transparent z napisem:"Do walki o podwyżkę zapomogi wszystkim bezrobotnym na koszt budżetu na wojnę, defenzywę i policję.-

Dnia 19 b.m. na przewodach elektrycznych przy zbiegu ulic Nowy-Swiat i Białostoczańskiej wywieszono transparent z napisem:" Niech żyje 25 luty międzynarodowy dzień walki z bezrobociem"OK KPZB."

Na dzień 19 b.m. zapowiedziana była demonstracja bezrobotnych przed lokalem PUPP, nie doszła jednakże ona do skutku z racji akcji zapobiegawczej organów bezpieczeństwa.-

KM.KPZB Białystok wydał pisaną ręcznie i odbitą na powielaczu odezwę następującej treści:" Towarzysze robotnicy i robotnice! Kiedy zredukowano robotnika z huty szklanej, popsowiec Kapitułka przewodniczący okręgowek komisji związków zawodowych obiecał mu że jeżeli ten robotnik wstąpi do PPS. będzie bronił jego sprawy w Sądzie Pracy. Zacofany i rozgoryczony hutnik usłuchał polecenia Kapitułki. Jednak w Sądzie Pracy przegrał robotnik sprawę, ponieważ Kapitułka był podkupiony przez fabrykanta a Sąd Pracy broni jedynie interesy fabrykantów. Gdy teraz robotnik zwrócił się później do Kapitułki ten mu odpowiedział "idź do cholery ciężkiej i jeżeli się ośmielisz komuś o tem, nawet żyć nie

tej historji opowiedzieć, to marnie skończysz". W taki to sposób oszukuje PPS. zacofanych robotników, taki ich teroryzuje. Podczas demonstracji bezrobotnych sezonowych zaaresztowano kilku robotników Kapitułka wówczas pobiegł do defenzywy i prawił szefowi:"Aresztujcie komunistów i robotników albo przed, albo po demonstracji, ale nie wtedy, kiedy wszyscy robotnicy są wzburzeni na władzę". Kapitułce nie chodzi o areszt robotników, przeciwnie, on sam jest współpracownikiem defenzywy, drży jednak przed gniewem robotników, którzy walczą o chleb i pracę. Ręka w rękę z Kapitułko idą: Bogdan Fejgin i Kondrasik. Oto jak wygląda cała socjal-faszystowska zgraja. Robotnicy i bezrobotni. Wypędzajcie precz tych zdrajców z waszych szeregów. Są oni wysłani przez faszystów, aby złamać walczące szeregi.Wstępujcie masowo do rewolucyjnych masowych organizacyj. Wstępujcie do Komunistycznej Partji. Komitet Miejski Komunistycznej Partji Zachodniej Białorusi.Białystok , luty 1931 ".-

owiat Białostocki. W poszczególnych miejscowościach powiatu ludność wiejska została poinformowana o przygotowywanych wystąpieniach komunistycznych na dzień 25 b.m.-

wiat Bielski. Dnia 11 b.m. w Białowieży został zatrzymany Józef Kulesza z Dojlid w powiecie białostockim, który specjalnie interesował się stosunkami, panującymi wśród miejscowej kolonji rosyjskiej i wychwalał ustrój sowiecki. Kulesza przybył do emigranta Dawida Lahuszyna, z którym nawiązał znajomość, powołując się na okoliczność, że razem z jego bratem przebywał w więzieniu sowieckiem w Mińsku, gdzie jakoby odbywał karę za nielegalne przekroczenie granicy. Rozmawiając z Lahuszynem o przebywającej w Rosji rodzinie Lahuszyna, Kulesza powoływał się na okoliczności, które nasunęły Lahuszynowi przekonanie, że Kulesza wogóle nie widział nigdy jego brata. Zatrzymany Kulesza kilkakrotnie przekraczał granicę z Polski do Rosji Sowieckiej i był karany sądownie z art.102 K.K

wiat Grodzieński

Dnia 14 b.m. koło fabryki dykty w Grodnie wywieszono transparent z napisami w języku polskim i żydowskim: "Niech żyje międzynarodowy dzień głodowy 25 luty, niech żyje polska republika radziecka, żądamy pracy, żądamy chleba".

Dnia 20 b.m. w Grodnie przy ulicy Mostowej wywieszono na przewodach elektrycznych transparent z napisem w języku polskim: " Niech żyje międzynarodowy dzień przeciwgłodowy, niech żyje Polska radziecka, żądamy pracy, żądamy chleba, precz z wojną przeciw ZSSR."

Dnia 28 ub.m. podczas zbiórki strzelców w lokalu oddziału Związku Strzeleckiego w Skidlu obecni tamże komunizujący działacze białoruscy Stalbowski Michał, Truś Michał, Szaś Włodzimierz i Furman Aleksander odspiewali hymn białoruski "Od wieków my spali".

owiat Wołkowyski

Dnia 11 b.m. pod adresem komunisty Giermana Bazylego, zamieszkałego we wsi Lichosielce, gminy Swisłocz nadesłane zostały pocztą egzemplarze numeru 4/50 i 5/51 wydawanego w Berlinie czasopisma "Ukrainska Gazeta" oraz Nr.47 wychodzącego również w Berlinie czasopisma " Ukraińskie Życie". Czasopisma te nadsyłane były dotychczas wspomnianemu Giermanowi Bazylemu jako stałemu ich prenumeratorowi. Tenże Gierman Bazyli koresponduje z zamieszkałą w Berlinie A.Składowską z Centrali Wydawnictw Międzynarodowych.

2/ Komunistyczna Partja Polski.

owiat Szczuczyński

W nocy z dnia 16 na 17 b.m. w Szczuczynie ujawniono kilka sztuk kartek z napisami sporządzonemi ręcznie /druk/: "Precz z faszystowskim napadem na partję lewicową".

Tamże na ścianach kilku domów uskuteczniono ręcznie kolorową kredką napisy: "Ani grosza podatków, precz z kapitalem, niech żyje KPP". -

Powiat Ostrowski.

Zatrzymany w Ostrowi-Mazowieckiej dnia 10 b m /vide sprawozdanie tygodniowe Nr.7/ kolportował następującej treści odezw KD.KPP.Ostrów:" Do bezrobotnych Ostrowi i okólicy!!!!! Robotnicy i robotnice!!!!!! Ostatnie wybory do Sejmu i Senatu były zwycięstwem obozu faszystowskiego a przedewszystkiem obozu Piłsudskiego, któremu udało się zjednać głosy części robotników i chłopów obiecankami złagodzenia kryzysu, polepszenia doli robotnikom, chłopom, lecz już nazajutrz po wyborach prysnęły te złudzenia, pierwszym czynem Sejmu nie było złagodzenie kryzysu, lecz zabieranie możliwości wypowiedzenia się posłów robotniczo-chłopskich o nędzy i głodzie , w którym żyją szerokie masy robotniczo-chłopskie! tj. nowy regulamin Sejmu i wydanie dekretu o podwyższenie komornego dla wszystkich suteryn i poddaszy, a także podwyżkę produktów monopolowych /zapałki i t.d./ tym sposobem oprócz dużych podatków wyciskają pieniądze od masy pracującej na 2 miljardowy budżet przeznaczony na wojsko i na krwawą wojnę przeciw ZSRR. jedynemu Państwu, gdzie niema bezrobocia, gdzie robotnik i chłop ma rząd w swoim ręku. Ale nie przedsięwzięli żadnych kroków do złagodzenia kryzysu, który pogłębia się z każdym dniem,coraz bardziej powiększając armję bezrobotnych. Mała część tylko otrzymuje zasiłki od Magistratu co nie starczy nawet na chleb i wodę i to trwa tylko 37 tygodni reszta bezrobotnych skazana jest na śmierć głodową z żonami i dziećmi, to samo dzieje się u nas w Ostrowi, gdzie prawie 95% robotników niema pracy i są pozbawieni wszystkich środków do życia umierając z głodu i chłodu nie otrzymują żadnych zasiłków.- Towarzysze bezrobotni sami musimy sobie wywalczyć środki do życia. Przepędźmy precz tak zwanych obrońców ludu i innych bo nie myślą o polepszeniu doli robotnika są zajęci sobą drą się o udział w rządach o sposobie ratowania dyktatury faszystowskiej T.T. tylko walka

57 4

zdobędzie wszystko nie dajmy się skazać dobrowolnie na śmierć głodową, zbierajmy się masowo koło Magistratu i Starostwa wybierajcie komitety bezrobotnych, które będą kierować walką. Towarzysze i Towarzyszki tylko wdordze bezwzględnej nieugiętej walki zdołamy coś zdobyć!!! Walka nasza musi być solidarna, wszyscy robotnicy nie zależnie od przynależności partyjnej muszą w jednolitym solidarnym froncie o nasze słuszne żądania "Demonstrujemy zdecydowanie naszą gotowość do walki o chleb i pracę o zasiłki dla wszystkich bezrobotnych, nie zależnie od wieku w wysokości utwaconego zarobku, przez cały czas bezrobocia, skupiajcie się wokoło Komitetów bezrobotnych i lewicy związkowej!!!!!!! Niech żyje jedn lity front robotników i chłopów!!!!!! Precz z Rządem bezrobocia, głodu i wojny!!!!!! Niech żyje Rząd robotniczo-chłopski. Komitet Ostrowski KPP.".-

Dnia 11 b.m. został zwolniony z więzieniu po odbyciu kary 6 lat c.w. z art.102 K.K. i zamieszkał w Łomży przy rodzicach działacz komunistyczny Szloma Goldziuk.

Wyrok sądowy

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 20 b.m. skazał z artykułu 102 K.K. Lizę Szapiro na 6 lat ciężkiego więzienia, Judela Szprejregena na 5 lat c.więzienia, Judes Samolską na 4 lata c.w., Szachnę Wedmana, Szlomę Gurarji i Samuela Farbera na 2 lata więzienia każdego oraz Szejnę Kowieńską na jeden rok więzienia, a uniewinnił współoskarżoną Bejlę Kapłan. Przewód sądowy częściowo odbywał się pod nieobecność oskarżonych z powodu ich zachowania się. Mianowiciu po sprawdzeniu personaljów podsądnych i odczytaniu akt oskarżenia Sąd przystąpił do przesłuchiwania Lizę Szaporo, Szapiro, uchylając się od odpowiedzi na pytania przewodniczącego, usiłowała wygłosić mowę agitacyjną, za co, po kilkakrotnem upomnieniu została usunięta z sali sądowej.

Ponieważ reszta podsądnych oświadczyła, że solidaryzuje się z wystąpieniem Szapiro i, że odmawia wszelkich zeznań, przeto została także usunięta z sali. Dopiero badaniem mniej ważnych świadków z oskarżenia i świadków odwodowych odbywało się przy obecności oskarżonych.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

sposobie ratowania dyktatury faszystowskiej T.T. tylko walka

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr BP.I-676/15/31.T.
Dnia 21 lutego 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 15 b.m. odbyło się walne zebranie członków oddziału ZZK. przy udziale delegata Zarządu Głównego, Feliksa Różańskiego i delegata Zarządu Okręgowego w Wilnie, Piotra Stążewskiego. Zebrani przyjęli sprawozdanie z działalności ustępującego Zarządu, wybrali nowy zarząd i wysłuchali referatów Różańskiego i Stążewskiego, którzy oświadczyli, że w najbliższym czasie należy spodziewać się większej redukcji urzędników i pracowników kolejowych, oraz obniżenia zarobków kolejarzy. Na wniosek obu delegatów uchwalono podziękowanie Zarządowi Głównemu ZZK. za skuteczną obronę interesów członków Związku. /135/.-

W Białymstoku dnia 19 b.m. pod przewodnictwem Jana Bogdana odbyło się zebranie członków Związku Włókienniczego. Przemawiali Bogdan Jan, Goldman Szoel, Lew Szaja i Kondrasik, którzy podkreślali, że fabrykanci, wykorzystując rozpoczętą przez Rząd akcję zniżki cen, dążą do obniżenia płac robotniczych o 20% i zwiększenia ilości godzin pracy, czemu, zdaniem ich, robotnicy winni się przeciwstawić. Lew Szaja ponadto wystąpił gwałtownie przeciwko Okręgowej Komisji Związków Zawodowych, PPS. i Bundowi, oraz stwierdzał, że robotnicy nie mogą się oglądać na organizacje socjalistyczne, a winni samodzielnie organizować kontratak na ofenzywę fabrykantów. Przemówienie komunizującego Lwa Szaji zostało przerwane przez przewodniczącego a Kondrasik jako przewodniczący Związku Włókienniczego przystąpił ponadto z wnioskiem o wykluczenie Lwa Szaji ze Związku /60/.-

Z powodu ciężkiej sytuacji materjalnej oddziału Związku Pracowników Komunalnych i Instytucji Użyteczności Publicznej w Grodnie, zarząd tegoż oddziału, składający się w większości z członków FPS CKW., postanowił zasilić fundusze związkowe z kasy oszczędności istniejącej przy Związku , a mieszczącej się w lokalu straży pożarnej. Ponieważ członek zarządu kasy, strażak Pieregud przeciwił się temu, dnia 6 b.m. członkowie zarządu oddziału Leon Mazurkiewicz, Adam Tomaszczyk, Józef Sawicki i Piotr Zdanowicz weszli do lokalu straży pożarnej i zażądali od Piereguda wydania kluczy od kasy, w której znajdowało się 140 złotych gotówką i weksle na 10 tysięcy złotych, a gdy Pieregud odmówił, chcieli mu odebrać klucze gwałtem, do czego Pieregud nie dopuścił przez wszczęcie alarmu. Mazurkiewicz interwenjował u naczelnika straży,Karnego , by tenże zmusił Piereguda do wydania kasy, lecz naczelnik Karny odmówił jakiejkolwiek interwencji.

b/ Centralne Zrzeszenie Związków Zawodowych.

Zwolennicy FPS.d.Frakcja Rewolucyjna w Grodnie wszczęli akcję wśród robotników fabryki zapałczanej "Marjos" w kierunku pozyskania ich dla ogólnego Związku , któryby zrzeszał wszystkich robotników tej fabryki za tego rodzaju koncepcją opowiedziała się większość robotników, wobec czego wyłoniony został komitet organizacyjny w składzie Jan Kulada, Józef Cieżko, Stanisław Szyszło i Arseljusz Kleszczono , który zwołać miał ogólne zebranie robotników na dzień 22 b.m.

c/ B e z r o b o c i e :

Według danych z dnia 29 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 11925 osoby, a mianowicie:

sposobie ratowania dyktatury faszystowskiej T.T. tylko walka

59

Powiat.	Ilość	Bezrobocie dn. 14. I	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi
Augustowski	320	320	-	0	164
Białystok-M.	5110	5143	33	-	3126
Białostocki	1739	1782	43	-	916
Grodzieński	2289	2489	200	-	366
Łomżyński	380	390	10	-	154
Bielski	280	300	20	-	48
Ostrowski	302	302	-	-	192
Ostrołęcki	422	448	26	-	5
Suwalski	235	270	35	-	65
Sokólski	153	138	-	15	96
Szczuczyński	620	640	20	-	15
Wołkowyski.	175	160	-	15	73

Zmniejszenie - 357.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

12

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP.I-676/15/31T

Dnia 21 lutego 1931 r

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

IV. Strajki

Negatywne

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I 676/15/31T.
Dnia 21 lutego 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

13

60

V Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia kryminalne.

Powiat Sokólski. We wsi Pierośki w gminie Szudziałowo dnia 13 b.m. podczas zabawy w czasie bójki wynikłej na tle porachunków osobistych został zabity Andrzej Kuźma. Sprawcy zabójstwa, mieszkańcy wspomnianej wsi bracia Wan i Aleksander Karpowicze i Jan Zukowski zostali aresztowani i przekazani władzom sądowym.

Powiat Białostocki. W Wasilkowie dnia 17 b.m. podczas bójki na tle nieporozumień osobistych został przebity nożem Gotlib Benjamin, który tegoż dnia zmarł. Zabójca Leon Rodziszewski został aresztowany i przekazany władzom sądowym.

Białystok Miasto. Dnia 12 b.m. Mojsze Grodzieński na tle nieporozumień handlowych poranił ciężko siekierą Dawida Cwejbauma, którego umieszczono w szpitalu. Grodzieński został aresztowany.

b/. Pożary.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 8 pożarów, w tem dwa powstałe wskutek zbrodniczego podpalenia /tło polityczne wykluczone/, 2 z przyczyn narazie nieustalonych i 6 wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem. Pożary te wyrządziły straty: 2 do 3 tysięcy złotych każdy, 1 -4500 zł, 2 - do 10 tysięcy złotych każdy, 1- 12 tysięcy złotych, 1 -14500 złotych i 1 -31490 złotych. Suma ogólna strat wynosi do 90 tysięcy złotych.

Dnia 10 b.m. we wsi Siemienówka w gminie Krynki, powiatu grodzieńskiego spłonęło dziewięć zagród włościańskich /21 budynków/ Pożar powstał wskutek podpalenia. Straty wynoszą 31490 zł.

c/ Ocena ogólna.

14

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym i kryminal
nym we wszystkich powiatach Województwa Białostockiego były dobry
Wprawdzie w kilku ośrodkach robotniczych czynione były próby spro-
kowania robotników sezonowych i bezrobotnych do niepożądanych wysta
pień próby te jednakże spełzły na niczem W kronice drobniejszych
wypadków notowano trzy wypadki stawiania czynnego oporu policji 3
wypadki dzieciobójstwa 4 kradzieże większe 3 defraudacje na szkodę
samorządów

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr BP.I 676/15/31 T.
Dnią 21 lutego 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 8.

61

VI. Sprawy graniczne.

a/ Nielegalne przekroczenie granicy.

Dnia 12 b.m. żandarmerja niemiecka wysiedliła z Prus Wschodnich do Polski i przekazała posterunkowi P.P. w Myszyńcu powiatu ostrołęckiego Franciszka Przybyłka ze wsi Krukowo gminy Zaręby w powiecie przasnyskim, który przekroczył granicę do Niemiec nielegalnie. Przybyłka skierowano do Sądu Powiatowego w Myszyńcu.

b/ Przemyt.

Dnia 12 b.m. w gminie Wołkowiczowce, powiatu augustowskiego zostali zatrzymani przemytnicy Wincenty Milewski i Józef Łukaszewicz ze wsi Kodzie, gminy Giby w powiecie suwalskim, którzy przewozili saniami przemycone z zagranicy dwa worki cukru /100 kg/ i worek soli /100 kg/ /przemyt z Litwy/. Przemyt zatrzymany skierowano do Urzędu kontroli skarbowej w Grodnie.

16

WOJEWODA BIALOSTOCKI

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 6

Nr BP I-676/15/1 T

Dnia 21 lutego 1931 r.

VII Szpiegostwo dywersja sabotaż

Negatywne

OJEWODA BIAŁOSTOCKI.

r.BP.I-676/15/ 31 T.

nia 21 lutego 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

14

62

VIII. Varia.

Negatywne.

A/ większych kradzieży bez użycia - 3

OJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-613/15/31.T.

ytuacyjne sprawozdanie ty-
odniowe Nr.9 za czas od
nia 22 do dnia 28 lutego
931 roku.-

Białystok, dnia 4 lutego 1931 roku

63

T A J N E - P I L N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w Warszawie.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.
za czas od dnia 22 do dnia 28 lutego 1931 roku.-

Za zgodność,
/A.Wyszkiński/

Za Wojewodę:
/ M. S y s k a /
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Otrzymują do wiadomości:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Ref.Informac.DOK.III. w Grodnie,
16/ " " " DOK.IX. w Brześciu nad Bugiem,
17/ " " " DOK. I. w Warszawie,
18/ Dowództwa Brygady KOP. "Grodno" w Grodnie,
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

H.P.

64

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr BP. I-613/15/31.T.

Białystok, dn 28 lutego 1931r

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

za czas od dnia 22 do dnia 28 lutego 1931r

I. Sytuacja ogólna

Zgodnie z wyrażonemi w poprzedniem sprawozdaniu przypu zczeniami Urzędu Wojewódzkiego kampanja dnia walki z bezrobociem w dniu 25 bm.na terenie Województwa Białostockiego nie przybrała charakteru akcji masowej. Przejawami jej były wyłącznie wywieszanie transparentów i nikły kolportażewydawnictw. Oczywiście tego rodzaju przebieg traktowanej kampanji musi być uważany w dużym stopniu za wynik działalności prewencyjnej organów bezpieczenstwa publicznego, które przed dniem 25 bm zdołały sparaliżować poczynania instancyj partyjnych i młodzieżowych,związane z przygotowaniami do kampanji dnia 25 bm. Sam przebieg kampanji mimo wszystko uwidocznił znaczne nasilenie akcji wywrotowej w poszczególnych ośrodkach województwa, a m.in. w Grodnie,Łomży i Białowieży,jeżeli pominąć Białystok,gdzie akcja ta w ostatnim czasie jest szczególnie silna z racji sprężystego kierownictwa okręgowego.

Na rynku pracy poważniejsze,względnie bardziej charakterystyczne zmiany nie zaszły.-

0000000000000000000000

4/ większych kradzieży bez użycia -ś

2

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-813/15/31.T.

Dnia 28 lutego 1931r.

Tytuł: sprawozdanie tygodniowe Nr 9.

II Ruch wywrotowy

Białystok-Miasto.

Dnia 21 ub.m. na przewodach elektrycznyc przy ul. Czystej wywieszono transparent z napisami: "Do walki. Zapomogi dla młodocianych bezrobotnych. Za rząd r botniczochłopski KZM ZB w Białymstoku. Sprawca wywieszen a tego transparentu, Zakin Mejer został zatrzymany i przekazany z materjałami oskarżenia władzom sądowym.

Dnia 22 b.m. zostały wywieszone 2 transparenty z napisami: "Do walki z faszyzmem, z ustawą przemysłową, wszyscy w obronie ZSSR. Precz z dyktaturą Piłsudskiego i wojennymi planami antyradzieckimi". Pierwszy z nich zaopatrzony był literami KZM ZB w Białymstoku, drugi zaś KZB w Białymstoku.

Dnia 24 b.m. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezw lokalnych i centralnych, poświęconych kampanji dnia 25 bm.

Dnia 25 b.m. zawieszono transparent z napisami: "Brońmy ZSSR i BSSR. KPZB w Białymstoku".

Dnia 25 b.m. na podpunkcie partyjnym został zatrzymany z transportem wydawnictw komunistycznych technik KM KPZB Aleksander Chomczyk, którego z materjałami oskarżenia przekazano władzom sądowym.-

Powiat Białostocki.

W związku z przygotowaniami elementów wywrotowych do wystąpien w dniu 25 b.m. zostali zatrzymani pod zarzutem działalności antypaństwowej i przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym Aleksander Sienkiewicz ze wsi Zaczer-

lany,gminy Choroszcz i Edward Dargiewicz z Supraśla -

Powiat Bielski

Spostrzeżenia,poczynione w kilku ostatnich tygodniach, wskazują,że OK KPZB Białystok poświęcił specjalną uwagę bielskiemu okręgowi przemysłu drzewnego i,że dąży on wszelkiemi siłami do opanowania robotników fabryk i zakładów państwowych i wyrugowania z nich wpływów PPS OKN. Spostrzeżenia te potwierdzają całkowicie będące w posiadaniu Urzędu Wojewódzkiego okólniki OK KPZB Białystok,kierowane do komitetów rejonowych partji we wspomnianym okręgu. Pomimo tych wysiłków dzień 25 b.m. przeminął w traktowanym okręgu zupełnie spokojnie.

W związku z tym dniem rozrzucono w powiecie kilkadziesiąt egzemplarzy wydawnictw komunistycznych i w nocy z dnia 24 na 25 b.m. w osadzie Niemirów,gminy Hadziwiłłówka wywieszono transparent z napisem."Precz z rządem polskim i Piłsudskim".

Dnia 23 b.m. na stacji kolejowej w Bielsku-Podlaskim został zatrzymany technik ~~kin~~/kurjer OK KPZB Białystok Motel względnie Marejn,stały mieszkaniec m.Białegostoku,który widział większy transport okolników i wydawnictw centralnych dla KR KPZB w Białowieży. Zatrzymanego przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym -

Powiat Grodzieński -

Dnia 22 b.m. w Grodnie została zatrzymana funkcjonarjuszka ~~C~~ KPZB i jednocześnie sekretarka OK KPZB Grodno Berta Goldsztejn ps. "Bronka". W czasie rewizji w mieszkaniu jej przy ul.Piaskowej Nr 10 ujawniono obfity materjał dowodowy o dużej wartości informacyjnej, szyfry,notatki itp. W związku z zatrzymaniem Berty Goldsztejn /nazwisko prawdopodobnie fałszywe/ zatrzymano małżonków Moszka i Esterę Brokmanów,w których mieszkaniu zamieszkiwała Goldsztejn,a co do której zachodzi podejrzenie,że należeli również do KPZB. W mieszkaniu ich przebywała w maju 1930r. funkcjonarjuszka KO KPZB Luba Kryzowa

ska Brochman Moszek jest sekretarzem żydowskiej szkoły rzemieślniczej w Grodnie.

Dnia 18 bm we wsi Karaszewo w gminie Skidel rozrzucono kilka egzemplarzy odezw z grudnia 193or., poświęconych kampanji "3 I".

Dnia 2o bm w Grodnie na przewodach elektrycznych wywieszono transparenty z napisem w języku polskim " Niech żyje międzynarodowy dzień głodowy,niech żyje Polska radziecka,żądamy pracy,żądamy chleba,precz z wojną przeciw ZSSR.

Dnia 25 bm.w Grodnie rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odbitych na szapirografie z datą luty 1931r. Odezwy OK KZM ZB i KPZB Grodno, dotyczących kampanji dnia 25 bm.-

Powiat Sokólski.

W osadzie Sidra dnia 23 bm. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy wydawnictw okręgowych i centralnych, z których część została wydana w związku z kampanją dnia 25 bm.-

Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński.

Dnia 21 bm.w Łomży w mieszkaniu Rubina Penskiego znaleziono kompletny powielacz z przyrządami,oraz kliszami odezw: 1/ OK KPP Łomża z lutego br. pt."Towarzysze bezrobotni i chłopi" oraz OK Mopru pt "Do robotników i chłopów okręgu łomżyńskiego. W związku z tem zatrzymano i przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym Rubina Penskiego i Taubę Czerwonko. Przed aresztowaniem zdołał zbiec technik OK KPZB Łomża,Szymon Wajsbort.

W nocy z dnia 22 na 23 bm.w Łomży wyrzucono dwa transparenty z napisami: 1/"Żądamy zasiłków dla wszystkich bezrobotnych,kobiet i młodocianych. W dniu 25 lutego wszyscy pod magistrat." OKKPP Łomża" i 2/ "Precz z rządem głodu,wojny i bezrobocia, precz z wojną przeciw

ZSRR. Niech żyje ZSR " Pod zarzutem wywieszenia tych tran-
sparentów zostali zatrzymani Ismael Raiszte Fejsach Krytszejn i Ela
Frytszteja, mieszkańcy Łomży

Dnia 23 bm. w Wiźnie zostali zatrzymani zamieszkali tamże
Juljan Piotrowski, były członek b.PPS Lewicy i jego przyjaciółka
Władysława Brzozowska,którzy agitowali wśród robotników za urządzeniem
demonstracji antypaństwowej dnia 25 bm. przed lokalem urzędu gminnego
Pozatem w powiecie łomżyńskim w ciągu tygodnia rozrzucono około 100
egzemplarzy różnych wydawnictw komunistycznych -

Powiat Ostrowski.

W nocy z dnia 22 na 23 bm. wywieszono w Broku 3 transparenty
z napisami: "Żądamy pracy i chleba, żądamy pełnego zarobku dla robo-
tników i chłopów bezrobotnych,precz z rządem głodu i nędzy,precz z ter-
ł wojny,precz z dyktaturą faszystowską Piłsudskiego, precz z inter-
wencją militarną przeciw Rosji Sowieckiej, niech żyje budownictwo
socjalistyczne,niech żyje obalenie dyktatury faszystowskiej przez
zbrojne powstanie mas pracujących,niech żyje Polska Republika Rad,
niech żyje KPP i KPZB,precz z białym terorem, precz z regulaminem
faszystowskim dla więźniów politycznych, precz katowaniem więźniów
politycznych, żądamy zwolnienia wszystkich więźniów politycznych,
niech żyje rządrobotniczoóchłopski. Niech żyje Mopr.

Dnia 2o bm. w mieszkaniu Estery Olszakówny w Zawistach Dzikich
odbyło się zebranie członków miejscowego koła KZM. Referował sekre-
tarz koła Matys Lerman,który m.inn.podkreślił,że unielegalniona PPS
Lewica została wpędzona do podziemia,jednakże nie przestała istnieć
/11 osób/.

Dnia 24 b.m. w Ostrowi-Mazowieckiej wywieszono transparent
z hasłami:" Żądamy pracy i chleba,żądamy zasiłków dla bezrobotnych
Nadto w powiecie w ciągu tygodnia rozwieszono kilkadziesiąt egzempl
rzy aktualnych wydawnictw komunistycznych.-

Powiat Ostrołęcki.

Dnia 24 bm. w Ostrołęce rozrzucono kilkanaście egzemplarzy odezwy OK KPP Łomża pt."Towarzysze,bezrobotni, pracujący i chłopi.-

Wyroki sądowe.

Sąd Okręgowy w Grodnie wyrokiem z dnia 23 bm. skazał z art 128 cz I K.K. Michała Żuka, mieszkańca wsi Hołowacze w gminie Skidel,powiatu grodzieńskiego na półtora roku więzienia.-

.0.0.0.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-813/15/31.T.
Dnia 28 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

67

III: Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki zawodowe.

We wsi Nachmacz w gminie Czarna-Wieś, powiatu białostockiego dnia 15 bm. odbyło się zebranie organizacyjne oddziałów Związku Zawodowego Rolników, zwołany z inicjatywy OKR PPS CKR Białystok. Wybrano zarząd oddziału i ustalono program jego pracy /20/.-

b/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 28 bm. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 11899 osób, a mianowicie

P o w i a t	Ilość	Bezrobocie dnia 1 bm.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi
Augustowski	320	320	-	-	164
Białystok-M.	5115	5110	-	5	3019
Białostocki	1656	1739	83	-	897
Grodzieński	2289	2289	-	-	366
Łomżyński	370	380	10	-	154
Bielski	260	280	20	-	47
Ostrowski	310	302	-	8	310
Ostrołęcki	420	422	2	-	193
Suwalski	235	235	-	-	65
Sokólski	149	153	4	-	105
Szczuczyński	590	620	30	-	17
Wołkowyski	179	183	-	4	58

Zmniejszenie: 36.-

/ większych kradzieży bez włamania - 3

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-813/16/31.T.
Dnia 28 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

IV. S T R A J K I.

N e g a t y w n i e.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I/813/15/31.T.
Dnia 28 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9

68

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia kryminalne.

Powiat Ostrołęcki.

W nocy z dnia 24 na 25 bm. podczas służby patr-loweg na jednej z nieoświetlonych ulic w Ostrołęce zosta- napadnięty przez dwuch osobników przebrany po cywilnemu przodownik Nieczek,którego napastnicy obezwładnili,a następnie odebrali mu rewolwer z nabojami i zbiegli. Zachodzi podejrzenia,że napastnikami byli przodownicy..-

Powiat Białostocki.

Dnia 23 b.m. we wsi Jaskra,gminy Kalinówka wystrzałem z karabinu, oddanym przez okno został zabity Józef Dołżyk. Jako poszlakowanego o zabójstwo zatrzymano Konstantego Wardasza.-

Powiat Suwalski.

Dnia 24 bm. ~~w Suwałkach~~ znani włamywacze Konstanty Domaszewski i Hieronim Gęslicki,usiłowali dokonać włamania do agencji pocztowo-telegraficznej we wsi Krasnopol,zostali jednakże spłoszeni przez sekretarza urzędu gminnego Józefa Książko. Obu ich aresztowano i przekazano władzom sądowym.

0-0-0-0-0

Pozatem zanotowano w ubiegłym tygodniu wypadków:

1/ Wystąpienia przeciwko szeregowym P.P. - 3,
2/ oporu władzy, - 4.
3/ ciężkiego uszkodzenia ciała - 5.
4/ większych kradzieży bez włamania - 3

5/ Dzieciobójstw - 2

b/ P o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 4 pożary, w tem 2 powstałe wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem i 2 z przyczyn narazie nieustalonych. Pożary te wyrządziły straty: 1 - 1000 zł 1 - 3 500 zł , 1 - 10 000 zł i 1 - 60.000 zł. Suma ogólna strat wynosi 74 500 zł.

Dnia 23 bm.we wsi gminnej Pawłówka,powiatu sokolskiego spłonęła stodoła ze zbożem i maszynami rolniczemi. Straty wynoszą około 60 000 zł. Przyczyna pożaru nie została narazie ustalona.-

c/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach Województwa zarówno pod względem politycznym,jakoteż kryminalnym był dobry.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr BP I-813/15/31 T
Dnia 28 lutego 1931r

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

VI. Sprawy graniczne.

Powiat Augustowski.

Z dniem 17 bm. został zlikwidowany niemiecki komisarjat graniczno-kryminalny w Reus /Czymochy/ cała załoga policyjna komisarjatu została przeniesiona w głąb kraju. Na miejsce zlikwidowanego komisarjatu został utworzony posterunek żamdarmerji.-

oooooo

12.

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr.BP.I-813/15/31 T
Dnia 28 lu.ego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

VII Szpiegostwo,dywersja,sabotaż

N e g a t y w n e.-

0-0-0-0

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr.BP.I-813/35/31.T.
Dnia 28 lutego 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 9

VIII. V a r i a

a/ Przejawy działalności antypaństwowej Litwinów.

Powiat Suwalski

Dnia 20 bm na szosie Szypliszki-Łoździeje naprzeciwko wsi Szlinokienie gminy Sejwy wywieszono na słupie telefonicznym 6 pocztówek z widokami i jedną broszurę. Pierwsza z tych pocztówek o barwach narodowych litewskich posiadała napis w języku litewskim " wybawmy będące w niewoli Wilno. Towarzystwo Ochrony Wilna". dwie następne przedstawiają grobowiec św. Kazimierza z napisem:"Wilno serce Litwy,w nim nasze chrześcijaństwo i kultura. Ono nasze, a nie kogoś innego. Wilno grób i kaplica św:Kazimierza. królewicza Litwy w wileńskiej katedrze.Wydanie Towarzystwa Ochrony Wilna,oraz Ostrą Bramę z napisem "za Ostrą Bramą,górą Gedymina,grób Witolda,Wilno,obraz Cudownej Matki Boskiej w Ostrej Bramie. Wydanie Towarzystwa Ochrony Wilna, Tamże pozatem porzucono większego formatu kopertę z napisem w języku litewskim "Towarzystwo Ochrony Wilna,oddział w Kalwarji.-

owiat Grodzieński.

Dnia 22 bm. w czasie zebrania członków oddziału T-wa Św.Kazimierza w Marcinkańcach sekretarz tegoż oddziału Witold Jakubowski usiłował odczytać publicznie utwór w języku litewskim /godziny Piłsudskiego treści antypaństwowej i podburzającej,do czego jednakże nie dopuścił obecny na tem że zebraniu szeregowy P.P.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I 909/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10 za czas od dnia 1 do dnia 7 marca 1931 r

BIALYSTOK, dnia 9 marca 1931 roku

T A J N E - P I L N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10 za czas od dnia 1 do dnia 7 marca 1931 roku.-

ZA WOJEWODĘ:

/ A.WYSOKINSKI/
w/z.NACZELNIK WYDZIAŁU BEZP.PUBL.

Otrzymują do wiadomości:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Wilnie,
10/ " " " " w Warszawie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Ref.Informac DOK.III. w Grodnie,
16/ " " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem.
17/ " " " DOK. I. w Warszawie,
18/ Dowództwo Brygady KOP. "Grodno" w Grodnie,
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

H.F

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-909/15/31.T.

Białystok, dnia 7 marca 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10.

za czas od dnia 1 do dnia 7 marca 1931 r.

I. Sytuacja ogólna.

W ubiegłym tygodniu, jeżeli chodzi o ruch wywrotowy, notowane były przejawy spóźnionej i wygasającej akcji dnia 25 lutego, oraz nastawianie działalności organizacyj wywrotowych na wybory do przedstawicielstw samorządowych /powiaty białostocki i grodzieński/. Pozatem ruch wywrotowy, biorąc ogólnie, nie nastręczył Urzędowi Wojewódzkiemu bardziej charakterystycznych spostrzeżeń.

Na rynku pracy dostrzegany były poprawianie się konjunktury dla przemysłu włókienniczego i spadek bezrobocia, który za okres sprawozdawczy wyraża się cyfrą 463 na ogólną ilość bezrobotnych 11.436, aktualną na dzień 7 b.m.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP I-909/15/31.

Dnia 7 marca 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Białystok-Miasto.

W dniach 3.b.m. wywieszona w Białymstoku trzy transparenty z napisami: 1/"Żądamy zapomogi dla młodocianych bezrobotnych. Najserdeczniejsze pozdrowienia naszym braciom ZSRR. KZMB.Biał." ; 2/"precz z faszystowską okupacją Białorusi i Ukrainy Zachodniej. KPZB.Białystok"; 3/"Niech żyje rząd robotniczo-chłopski i dyktatura w Polsce. KPZB.Białystok".

Dnia 6 b.m. w Białymstoku rozrzucono kilkadziesiąc egzemplarzy następujących odezw: 1/ Komitetów Centralnych KPP., KPZU. i KPZB. p.t. "Pracujący Polski, słuchajcie"; 2/ Komitetów Centralnych KPZB. i Czerwonej Pomocy Zachodniej Białorusi p.t."Do robotników, chłopów i młodzieży pracującej Zachodniej Białorusi"; ze stycznia BR i 3/ Komitetu Miejskiego KPZB. w Białymstoku z lutego b.r. p.t."W międzynarodowy dzień walki z bezrobociem, 25 lutego, wszyscy na demonstracje uliczne.-

Powiat Bielski.

Dnia 27 ub.m. po odbyciu kary 6-cio letniego więzienia w art.102 K.K. powrócił do Orli wybitny w swoim czasie działacz komunistyczny Jan Baszun, który bezzwłocznie nawiązał styczność z miejscowymi komunistami Mejtą Kosowską i Karpem Kuptelem.

W nocy z dnia 24 na 25 ub.m. w pobliżu osady Niemirów w gminie Radziwiłłówka został ujawniony transparent z napisem "Precz z Rządem polskim i Piłsudskim".

Powiat Grodziski.

Dnia 25 ub.m. w Grodnie rozrzucono około 100 egzemplarzy odbitych na szapirografie, a poświęconych kampanji

...nia 25 lutego b.r. odezw KC KPP i OK KPP, datowanych w lu-
tym b.r. Pod zarzutem rozrzucenia tych odezw został zatrzymany
nauczyciel Grodna Daniel Rywkind, którego przekazano z materjała-
mi oskarżenia władzom sądowym.

W nocy z dnia 24 na 25 ub.m. we wsi Bielakowszczyzna, gminy
Skidel rozrzucono kilkanaście egzemplarzy odezw notowanych w po-
przednich sprawozdaniach tygodniowych.-

W tymże czasie około folwarku Pienkowo w gminie Skidel zosta
wywieszony transparent z napisem w języku białoruskim: "Precz z
rządem faszystowskim, precz z wojną przeciw ZSRR., Niech żyje
rewolucja w Polsce, niech żyje ZSRR."..

Powiat Ostrowski. W nocy z dnia 24 na 25 ub.m. w Małkini na słupach tele-
graficznych rozklejono 7 afiszów z następującymi napisami:
"Precz z rządem faszystowskim Piłsudskiego, precz z białym tero-
rem, precz z mordowaniem więźniów politycznych w Łucku i w innych
więzieniach, żądamy chleba i pracy, żądamy zasiłków dla bezro-
botnych, niech żyją głodowe i masowe wystąpienia uliczne, precz
z ciężarem podatkowym, ani grosza z biednego chłopa, precz z woj-
ną przeciw ZSRR., niech żyje rząd robotniczo-chłopski, niech żyje
rewolucja socjalistyczna, niech żyje polska republika rad, niech
żyje komunistyczna partja".-

Powiat Sokólski - Dnia 25 ub.m. we wsiach Chworościany, Bielany i Sawniki
rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezw i ulotek, notowanych
w poprzednich sprawozdaniach tygodniowych.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński Dnia 26 ub.m. we wsi Rutki-Tartak-Stary rozrzucono kilka
egzemplarzy styczniowych i grudniowych odezw KC.KPP.

Dnia 28 ub.m. na przewodach telegraficznych pomiędzy Rutka
[illegible] został zawieszony transparent z hasłami: "Precz prz

od ZSRR., precz z wojną, precz z głodem, żądamy chleba i pracy, niech żyje polska republika rad, niech żyje KPP.".-

---oooooo0000oooooo---

Dnia 6 b.m. w Grodnie na przewodach telefonicznych na-przeciw fabryki zapałczanej "Marjos" zawieszono transparent z napisem w języku polskim:"Proletarjusze wszystkich krajów łączcie się,niech żyje polska republika rad".-

W y r o k i s ą d o w e .

W dniach 27 i 28 ub.m. oraz dnia 2 b.m. Sąd Okręgowy w Suwałkach rozpatrywał sprawę z oskarżenia z art.102 cz.I.K.K. przeciwko Aronowi Wasilskiemu, mieszkańcowi Grodna, Judelowi Krasnopolskiemu, Mejerowi Rozendorfowi, Zajdlowi Markowiczowi, Rubinowi Lenczewskiemu, Joselowi Osińskiemu, Mejłachowi Osińskiemu, Alterowi Krasnopolskiemu i Aronowi Kapłanowi, mieszkańcom Suwałk oraz Mejerowi Eblowskiemu i Chanie Marcinkańskiej, mieszkańcom Sejn. Rozprawa ze względu na oskarżonych nieletnich odbywała się przy drzwiach zamkniętych.- Wyrokiem Sądu, ogłoszonym dnia 2 b.m. zostali skazani Judel Krasnopolski na 6 lat c.w., Aron Wasilski i Mejer Rozendorf na 4 lata c.w.każdy, Rubin Lenczewski, Zajfel Markowicz i Alter Pejsach Krasnopolski na 3 lata więzienia każdy, Mejłach Finkowski i Josel Osiński na 2 lata więzienia każdy i Lejba Gołdowicz na 6 miesięcy więzienia, uniewinnieni zaś Aron Kapłan, Mejer Eblowski i Chana Marcinkańska.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

III. Ruch zawodowy.

a/ Związki zawodowe pracowników umysłowych.

W Białymstoku dnia 1 b.m. odbyło się zebranie sprawozdawcze członków Związku Księgowych, na którem przyjęto do wiadomości sprawozdanie z działalności ustępującego zarządu i wybrano nowy zarząd.-

b/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Hajnówce dnia 1 b.m. odbyło się przy udziale sekretarza Okręgowej Komisji klasowych związków zawodowych w Białymstoku, Kapitulki Tomasza zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego. Omówiono plan działalności zarządu oddziału i wybrano nowy zarząd. /60/

c/ Polskie Związki Zawodowe.

W Łapach, powiatu wysoko-mazowieckiego dnia 25 ub.m. odbyło się zebranie członków oddziału ZKP. przy udziale delegata Centrali Związku, Budniaka z Warszawy. Na zebraniu tem dokonano wyboru zarządu i wysłuchano referatu Budniaka, który stwierdzał, że Polska przeżywa ostry kryzys gospodarczy, w mniejszym może jednak stopniu, niż inne państwa Europy i, że kryzys ten odbija się ujemnie na dochodowości kolei państwowych a przeto także pośrednio na warunkach bytowania kolejarzy. Następnie Budniak wyjaśniał, że dokonywane redukcje dni pracy na kolejach są obecnie nieuniknione, koniecznością i, że Rząd czyni bardzo wiele w kierunku ożywienia ruchu kolejowego. Pozatem Budniak podkreślał stały rozwój ZKP. i akcentował, że Związek ten jest apolityczną organizacją zawodow

kolejarzy

d/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 7 [illegible] terenie Województwa Białostockie go pozostawało w tym dniu bez pracy 11.436 osób, a mianowicie:

P o w i a t :	Ilość:	Bezrob dn.28 [illegible]	Zmniej- szenie	Wzrost	Pobiera zapomogi
Augustowski	279	[illegible]	51	-	162
Białystok-Miasto	5.071	5.115	44	-	2883
Białostocki	1.626	1.656	30	-	921
Grodzieński	2.201	2.289	88	-	398
Łomżyński	356	370	14	-	140
Bielski	260	260	-	-	48
Ostrowski	310	310	-	-	310
Ostrołęcki	416	420	4	-	193
Suwalski	215	235	20	-	64
Sokólski	149	149	-	-	105
Szczuczyński	578	590	12	-	15
Wołkowyski	175	179	4	-	48

Zmniejszenie - 463.

Powiat Łomżyński. Na posiedzeniu Rady Miejskiej m.Łomży dnia 21 ub.m. radni bundowscy zgłosili interpelację z powodu niezatrudniania przy robotach publicznych bezrobotnych żydów. Po wyjaśnieniach Magistratu rada przeszła nad interpelacją do porządku dziennego, natomiast przyjęła zgłoszony przez radnego Domowicza i innych wniosek, ażeby wobec tego, że dobrowolne opodatkowanie się społeczeństwa łomżyńskiego na rzecz bezrobotnych w wysokości 1 złotego od punktu świetlnego zawiodło, wprowadzono przymusowe jednorazowe opodatkowanie wszystkich posiadaczy punktów świetlnych w wysokości 50 groszy od punktu.-

-:-:-:-:-:-:-

75 1

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr.BP.I-909/15/31.T
Dnia 7 marca 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10

IV. S t r a j k i.

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

KOMENDA MILICJI
Nr.Sp. I-909/31 r.
dnia 7 marca 1931 roku.

5. Sprawozdanie z rozwoju typowników Nr 1

V. Stan bezpieczeństwa publicznego

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia kryminalne

Powiat Łowicki

Zostali zatrzymani i przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym zamieszkały w urzędowaniu wójt gminy Kołaki, Wincenty Grodzki i mieszkaniec wsi Wiśniówek gminy Kołaki, Stanisław Mieczkowski, oskarżeni o fałszowanie weksli i zaświadczeń o stanie majątkowym, na których podstawie pobierali w Kasach Pożyczkowych znaczniejsze sumy. Zatrzymany Mieczkowski Stanisław przyznał się do fałszowania podpisów i zeznał, że namówił go do tego Wincenty Grodzki, który jako wójt urzędujący w roku 1930 stwierdzał autentyczność tych podpisów urzędow pieczęcią.

-----ooooo0000oooooo-----

Pozatem zanotowano w ubiegłym tygodniu wypadków:

1/ Wystąpienia przeciwko szeregowym P.P. - 2.
2/ Oporu władzy - - 2.
3/ Ciężkiego uszkodzenia ciała - - 3.
4/ Dzieciobójstwa - - 4.
5/ Fałszerstwa dokumentów - - 1.
6/ Większych kradzieży bez włamania - - 3
7/ Kradzieży z włamaniem - - 2.

b/ P o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu miały miejsce 3 pożary wszystkie w marcu z których dwa powstały wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem i jeden z podpalenia w celu uzyskania premji ubezpiecze-

5

76

niowej. Pożary te wyrządziły straty na sumę 19.000 złotych, w tem jeden - 11.000 zł., drugi - 5.800 zł. i trzeci - 2.200 zł.-

c/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego ogólnie w Województwie w ubiegłym tygodniu zmianom nie uległ. Oceniany może być jako dobry zarówno pod względem politycznym, jako też kryminalnym.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

KOMENDA [illegible] [illegible]

Nr. KP I-309/11/31 T.

[illegible] marca 1931 roku

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 10.

VI. Sprawy graniczne.

a/ Nielegalne przekroczenie granicy

Powiat Kolneński. Za nielegalne przekroczenie granicy został zatrzymany i przekazany władzom sądowym Bronisław Dębkowski, mieszkaniec wsi gminnej Cawrychy.

b/ P r z e m y t

Powiat Bielski. Dnia 20 ub.m. został zatrzymany mieszkaniec wsi Hornowo w gminie Kąty Wincenty Kupiec, któremu zakwestjonowano 89 paczek sacharyny, pochodzenia niemieckiego.

-:-:-:-:-:-:-:-:-

77

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr BP. I-909/15/31.
Dnia 7 marca 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- N e g a t y w n e . -

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BF I-909/15/31 T.
Dnia 7 marca 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10.

VIII. S P R A W A

Udział elementów wywrotowych w wyborach do samorządu gminnego

Powiat Białostocki. Dnia 28 ub.m. we wsi Konowały, gminy Choroszcz odbyły się wybory do rady gminnej. Na 3 551 uprawnionych do głosowania zgłosiło się na wybory około 250 osób. Podczas przygotowań wstępnych do wyborów i układania list kandydatów część białorusinów, pozostająca pod wpływami skomunizowanych mieszkańców Topilca Grzegorza i Aleksandra Chwierosiów usiłowała wystawić kandydatury tychże Chwierosiów oraz Włodzimierza Dąbrowskiego i Jana Poźniaka. Ponieważ większość zebranych odrzuciła ich wnioski, przeto około 60-ciu zwolenników tych kandydatów opuściło zgromadzenie i nie brało udziału w głosowaniu.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Nr.SP.I- 739 /15/31 P.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11. za czas od dnia 8 do dnia 14. marca 1931 roku

Białystok, dnia 17 marca 1931 roku

Do

WARSZAWY - PILNE !

Ministerstwa Spraw zagranicznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w Warszawie

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11. za czas od dnia 8 do dnia 14 marca 1931 roku -

Z a W o j e w o d ę :

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Otrzymują do wiadomości:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
" " w Nowogródku,
" " w Brześciu nad Bugiem,
" " w Warszawie,
" " w Tarnopolu,
" " w Stanisławowie,
" " w Lublinie,
" " w Łodzi,
Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Wilnie,
" " " " w Warszawie,
" " " Okręgowego w Białymstoku
" " " " w Grodnie,
" " " " w Suwałkach,
" " " " w Łomży,
Samodzielny Ref.Informac. DOK.III. w Grodnie,
" " " DOK.IX. w Brześciu nad Bugiem,
" " " DOK. I. w Warszawie,
Dowództwo Brygady KOP."Grodno" w Grodnie,
Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu -

N.P.

Ośrodek Białystok

Nr.32.I-15-869/31.T.

Białystok, dn 14 marca 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

za czas od dnia 8 do dnia 14 marca 1931r.

I. Sytuacja ogólna.

Na okres ubiegłego tygodnia przypadła kampanja komunistyczna obchodu Międzynarodowego Dnia Kobiet. Zewnętrznie kampanja ta wypadła bardzo blado,jedynie bowiem w Białymstoku,w Grodnie,Łomży i powiecie ostrowskim wyrzucono kilka transparentów i rozrzucono około 300 egzemplarzy różnego rodzaju wydawnictw komunistycznych. Pozatem,jeżeli chodzi o ruch wywrotowy,dostrzeżono przygotowania do kampanji obchodu rocznicy Komuny paryskiej dnia 18 bm.,znaczniejsze przygotowania organizacyjne w rejonie Zabłudów,powiatu białostockiego, Brzostowica-Wielka,powiatu grodzieńskiego i w Białymstoku,gdzie działalność elementów wywrotowych nastawiona jest na opanowanie większych fabryk włókienniczych i zorganizowanie "internacjonalnego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego. Poczynione w terenie spostrzeżenia wskazują na znaczne osłabienie elementu kierowniczego KPZB w związku z aresztowaniami w Warszawie,Brześciu,Pińsku i Grodnie.Aresztowania zmusiły instancje centralne KPP i KPZB do uzupełnienia kierownictw centralnych jednostkami bardziej wartościowemi z okręgów,na których miejsce do końca marca mają być przysłani kursanci z Rosji Sowieckiej. Na rynku pracy notowany był spadek bezrobocia /liczba bezrobotnych zmalała z 11 636 do 11.475/. Spadek ten do pewnego stopnia warunkowany był utrudnieniami komunikacyjnemi wskutek znacznych opadów śniegu. Opady te zwiększyły możliwości powodzi,zwłaszcza w powiatach w przygranicznych niemieckiem.

W ubiegłym tygodniu zostały zakończone ważniejsze przygotowania do ewentualnej akcji przeciwpowodziowej i przeciwlodowej.-Rozmiary tych przygotowań i przedsięwzięte środki przeciwpowodziowe pozwalają przypuszczać,że skutki ewentualnej powodzi nie będą być dotkliwe -

2

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr.BP.I-989/15/31.T.
Dnia 14 marca 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto.

W dniach 7 i 14 b.m. wywieszono na przewodach elektrycznych dwa transparenty z napisami:1/ "Do walki o uwolnienie wszystkich rewolucyjnych więźniów politycznych. KPZB.Białystok"; 2/ Żądamy chleba i pracy. Żądamy 100% zapomogi według swego zarobku. Precz z rządem głodu, wojny i bezrobocia. Niech żyje KPZB." W związku z wywieszeniem transparentu w dniu 14 b.m. została zatrzymana Chaja Łaszkiewicz zamieszkała w Białymstoku przy ulicy Fabrycznej Nr.17.

Pozatem w trzech wypadkach rozrzucono po kilkanaście egzemplarzy odezw lokalnych, notowanych w poprzednich sprawozdaniach sytuacyjnych, zorganizowano kilkuminutową masówkę w fabryce włókienniczej I.D.Szpiro i urządzono zabawę taneczną w lokalu BOSO. na cele moprowskie.

Powiat Białostocki.

Elementy wywrotowe w powiecie przystąpiły do akcji przygotowawczej w związku z kampanją dnia 18 b.m.

Uzyskano informacje, że ostatnio wzrosła aktywność elementów wywrotowych w Zabłudowie, gdzie działa zwolniony w lutym z więzienia po odbyciu czteroletniej kary z art.102 K.K. Icko Rapowicz, który po nawiązaniu kontaktu z OK.KPZB.Białystok i KR.KPZB.Bielsk-Podlaski przystąpił do organizowania Lewicy Związkowej.-

Powiat Grodzieński.

Na podstawie wyników przeprowadzonych uprzednio dochodzeń organa bezpieczeństwa zatrzymały w dniu 5 b.m.

w Jeziorach Szaję Szmigielskiego sekretarza i Lewina Nowszę członka KR.KPZB.Jeziory. W czasie rewizyj w mieszkaniu Szmigielskiego i w lokalu miejscowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego którego Szmigielski był prezesem odnaleziono szereg notatek partyjnych, list OK.KPZB Grodno do KR.KPZB Jeziory w sprawie wyborów do Sejmu i Senatu i ujawniono w tymże lokalu komunistyczną bibljotekę pionierską złożoną z kilkudziesięciu książek w żargonie o treści antypaństwowej pochodzenia sowieckiego. Tak ustalono Szmigielski Szaja był najbliższym współpracownikiem b.sekretarza KR.KPZB. Jeziory Josela Podliszewskiego, który zbiegł przez aresztowaniem do Argentyny w połowie 1930 roku. Po ucieczce Podliszewskiego kierownikiem KR.KPZB Jeziory został Szmigielski Z inicjatywy Podliszewskiego i Szmigielskiego został zorganizowany w roku 1928 w Jeziorach oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego którego prezesem od chwili powstania do dnia 6 b.m. był Szmigielski. Tenże Szmigielski założył bibljotekę pionierską w lokalu omawianego Związku i przy jej pomocy rozwinął intensywną akcję pionierską. Ustalono ponadto, że Szmigielski utrzymywał kontakt z kierowniczką pracy pionierskiej OK.KPZB.Grodno, Sonią Telakowicz i z aresztowaną w dniu 21 ub.m. sekretarką OK KPZB Grodno Bertą Goldsztejn. W okresie wyborów do Sejmu i Senatu Szmigielski działał w rejonie Jezior na rzecz projektowanej listy sekcesyjnej "Siła". Zatrzymany Lewin Nowsza był skarbnikiem oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Jeziorach Obu ich z materjałami oskarżenia i dowodami rzeczowymi przekazano władzom sądowym.-

Dnia 6 b.m. w Grodnie wywieszono na przewodach telefonicznych transparent z napisem w języku polskim:" Proletarjusze wszystkich krajów łączcie się, niech żyje polska republika rad"

4

b/ Komunistyczna Partja Polski

Powiat Ostrowski.

W Ostrowi-Mazowieckiej dnia 7 b.m. rozklejono pięć plakatów z hasłami: " Niech żyje 8-my marzec jako dzień wolności międzynarodowych kobiet, przeciwrządowi bezrobocia, głodu i wojny, o równe uprawnienie kobiet, precz z rządem Piłsudskim i jego pachołkami t.j. PPS., Bund i t.d., precz z wojna przeciw ZSSR, niech żyje rząd robotniczo-chłopski. Komitet Ostrowski KPP.".

Tegoż dnia w Broku wywieszono dwa plakaty z hasłami: "Niech żyje międzynarodowy dzień kobiecy, żądamy równej płacy i pracy dla kobiet, precz z rządem faszystowskim Piłsudskiego, precz z wojna imperjalistyczną, precz z białym terorem, precz z regulaminem więziennym dla więźniów politycznych, precz z gwałceniem kobiet w Łucku, precz z ekspedycją karną na Ukranie i Białej Rusi Zachodniej, żądamy zwolnienia wszystkich więźniów politycznych, niech żyje rząd robotniczo-chłopski, niech żyje Kopr."

Powiat Łomżyński.

Dnia 8 b.m. na cmentarzu prawosławnym w Zambrowie rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy marcowej roku bieżącego odezwy KC.KPP. p.t."W dniu 8 marca wszystkie robotnice, chłopki, kobiety pracujące, bezrobotne matki, żony i siostry proletarjuszy - na ulicę".-

Tegoż dnia w Łomży wywieszono dwa plakaty z haszami: "kampanji dnia 8 b.m.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-989/15/31 T
Dnia 14 marca 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Grodnie dnia 28 ub.m. odbyło się zebranie członków kasy pożyczkowo-oszczędnościowej Związku pracowników komunalnych i instytucyj użyteczności publicznej, na którem wybrano nowy zarząd, rekrutujący się wyłącznie z członków PPS.CKW. Ponieważ podczas zebrania ujawniono, że fundusze kasy obracane są na cele wspomnianego Związku, pozostającego pod wpływami PPS.CKW., przeto obecni na tenże zebraniu członkowie kasy, nienależący do traktowanego Związku, oświadczyli, że występują z kasy i zażądali zwrotu swych oszczędności.-

Z powodu skarb pracowników miejskich na ściąganie przez Magistrat z ich poborów składek członkowskich na rzecz Związku pracowników komunalnych i instytucyj użyteczności publicznej, Magistrat zaprzestał ściągania tych składek wskutek czego rzeczony Związek znalazł się w trudnem położeniu finansowem, gdyż większość jego członków dobrowolnie opłacić składek nie chce.-

W Łapach powiatu Wysoko-Mazowieckiego dnia 4 b.m. odbyło się zebranie członków oddziału ZZK., na którem zgłosił swą dymisję cały zarząd. Wskutek burzliwych obrad nie zdołano wybrać nowego zarządu, powołano natomiast komisję organizacyjną która ma zwołać walne zebranie dla dokonania wyborów zarządu. Na tenże zebraniu delegat Centrali ZZK. Różański z Warszawy wygłosił referat o sytuacji politycznej i gospodarczej w kraju. Podkreślał on m.in., że obóz prorządowy niedotrzymał swych obietnic wyborczych, co szczególnie odnosi się do ogółu pracowników

kolejowych, których warunki bytowania stają się coraz gorsze. W wolnych wnioskach poddamo krytyce działalność Wydziału Wykonawczego Centrali ZZK. i oskarżamo posła Kurkowicza o nieprzyjęcie delegacji w sprawie budowy domu związkowego w Łapach.-

b/ Centralne Zrzeszenie Związków Zawodowych.

W Grodnie dnia 4 bm. odbyło się zebranie nowozorganizowanego oddziału Związku Zawodowego Robotników i Robotnic fabryk chemicznych w Polsce w sprawach organizacyjnych i zawodowych.-

c/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 14 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 11475 osób, a mianowicie:

P o w i a t	Ilość ~~xxxxxxxx~~	Bezrobocie dn. 7. III.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	253	279	26	-	155
Białystok-Miasto	5060	5071	11	-	3288
Białostocki	1626	1626	-	-	924
Grodzieński	2026	2201	175	-	396
Łomżyński	356	356	-	-	142
Bielski	260	260	-	-	48
Ostrowski	367	310	57	-	357
Ostrołęcki	412	416	4	-	14
Suwalski	215	215	-	-	58
Sokólski	147	149	2	-	105
Szczuczyński	578	578	-	-	48
Wołkowyski	175	175	-	-	62

Zmniejszenie 161.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr BP. I-989/15/31 T.
Dnia 14 marca 1931 r

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 11

IV Strajki

W Białymstoku dnia 7 bm został unieruchomiony fabryka Trylinga /włókienniczu/, zatrudniająca 108 robotników z powodu zatargu Dyrekcji z robotnikami, którzy odmówili wyrażenia zgody na obniżenie im zarobków o 10% Na tego rodzaju obniżkę płac zgodzili się robotnicy fabryki Trylinga w Wasilkowie i Cytrona w Supraślu, powiatu białostockiego.-

W Białymstoku od dnia 12 bm. strajkuje 40 szewców chałupników, którzy żądają podwyżki płac o 10% w stosunku do norm zeszłorocznych. Strajkiem kieruje oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego /Sekcja Szewców/.-

0-0-0-0

8

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI — ytuacyjne spraw - dania tygodniowe Nr 11.

Nr.BP.I-989/15/S. T.

Dnia 14 marca 1931 r.

Stan bezpieczeństwa publicznego

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia kryminalne.

Powiat Grodzieński

Dnia 8 bm.w Grodnie oblany został kwasem siarkowym starszy przodownik Zygmunt Bobrowski ze stanu II Komisarjatu P.P.przez Helenę Wiecierzyńską vel Walińską, zamieszkałą w Białymstoku na tle porachunków osobistych.Starszy przodownik Bobrowski odniósł bardzo ciężkie uszkodzenie twarzy i prawdopodobnie utraci i jedno oko. Wiecierzyńską aresztowano.-

---

Pozat m zanotowano w ubiegłym tygodniu wypadków:

1/ oporu władzy - 2,
2/ ciężkiego uszkodzenia ciała - 2,
3/ dzieciobójstwa - 1,
4/ fałszerstwa dokumentów - 1,
5/ większych kradzieży bez włamania - 2.

b/ P o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu miały miejsce 3 pożary, z których jeden powstał z podpalenia rozmyślnego, dwa zaś - wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem. Pożary te wyrządziły straty na sumę 29.800 zł. - w tem jeden - 26.000 zł., drugi 2.200 zł. i trzeci - 1.200 zł.-

c/ Ocena ogólna

Stan bezpieczeństwa publicznego ogólnie w Województwie

w ubiegłym tygodniu zarówno pod względem politycznym, jakoteż kryminalnym był dobry.-

0-0-0-0-0

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-15/969/31.T.
Dnia 14 marca 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 11.

VI: Sprawy graniczne

a/ Wydarzenia na granicy.

Powiat Szczuczyński

Dnia 8 bm.w Prostkach powiat Ełk/Prusy Wschodnie/ naprzeciw własnej miejscowości Boguse w powiecie szczuczyńskim, tuż nad granicą oddział szturmowy hitlerowców w sile 29 osób,ubranych w biały koszulki i bronzowe spodnie wyruszył o godz 11-ej ze sztandarem w sposób manifestacyjny przez ulicę miasta w kierunku granicy polskiej do punktu przejściowego w Boguszach. Po zbliżeniu się do granicy polskiej hitlerowcy wznieśli okrzyki: "Niemcy zbudźcie się, nadejdzie dzień zemsty,Judea zdychaj"poczem udali się na dworzec kolejowy w Prostkach celem powitania mającego przybyć do Prostek posła do Reihstagu Florjana, który dnia 7 b m.bawił w Ełku.

Przybyłemu tegoż dnia o godz 14-ej min.30 do Prostek posłowi Florjanowi urządzili owacje,a następnie udali się z nim razem do granicy polskiej. W pochodzie brał udział wspomniany oddział hitlerowców,oraz przybyli z okolicznych miejscowości członkowie innych oddziałów szturmowych partji Hitlera w liczbie około 25o osób. W czasie pochodu przygrywała orkiestra straży pożarnej z Prostek.Pochód zatrzymał się tuż przy rogatce granicznej w Boguszach,gdzie poseł Florjan wygłosił dłuższe przemówienie w którem podkreślał,że

84 11

Traktat Wersalski ustalił nieludzką nader krzywdzącą Niemcy granicę polsko-niemiecką, poczem wygrażając pięścią w stronę Polski, oświadczył, że grozi dawnym wrogom, którzy zrabowali kraje niemieckie Dalej Florjan zaznaczył, że z chwilą objęcia władzy w Niemczech przez Hitlera, co wkrótce nastąpi, powstanie rzesza niemiecka poraz trzeci w chwale i potędze większych, niż za czasów Bismarka po wojnie francusko-niemieckiej i że ta właśnie rzesza obali wszystkie pakty i traktaty, uniemożliwiające rozwój Niemiec. Na koniec Florjan oznajmił że Hitlerowcy nie uznają innych Niemiec jak w granicach przedwojennych i, że dla nich kurytarz gdański nie istnieje, a przeto musi zniknąć. Przemówienie swoje poseł Florjan zakończył okrzykiem na cześć Hitlera, powtórzonym przez obecnych, którzy w czasie tych okrzyków podnosili prawę rękę do góry na wzór faszystów włoskich. Na zakończenie demonstracji odśpiewano 4 zwrotki hymnu cesarskich Niemiec "Deutschland über alles".

Szczegółowe sprawozdanie w tej sprawie łącznie z protokułami przesłuchania osób cywilnych, które z terytorjum Polski śledziły przebieg demonstracji przesłane zostanie oddzielnie.-

b/ Nielegalne przekroczenie granicy.

Zandarmerja niemiecka wydaliła z Prus Wschodnich na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego za nielegalne przekroczenie granicy Stanisława Kozana ze wsi Pełty w gminie Myszyniec, oraz Stanisława i Teofila Sledzinów ze wsi Dudy w gminy Łyse, powiatu kolneńskiego, których przekazano sądowi powiatowemu w Myszyńcu.-

---

12

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI — Sytuacyjne sprawo[illegible] tygodniowe Nr 11

Nr.BP.I-15/939/31.T.

Dnia 14 marca 1931 r.

VII Szpiegostwo dywersja sabotaż

Uzyskano informacje,że mieszkaniec wsi Nerowo,gminy Marcinkańce w powiecie grodzieńskim, Władysław Linkiewicz,oskarżony o szpiegostwo na rzecz Litwy,który w połowie 193or zbiegł przed aresztowaniem na Litwę - został tamże aresztowany pod zarzutem kradzieży z włamaniem i obecnie przebywa w więzieniu. Po odbyciu kary Linkiewicz ma być wydalony do Polski -

WOJEWODA B
Nr BP.I-15
Dnia 14 m
Powiat Bia
Powiat Biel

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr WP.I-15-989/31 T.
Dnia 14 marca 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

VIII: V A R I A.

Udział elementów wywrotowych w wyborach do samorządu gminnego

Powiat Białostocki

Ad. punkt ten w sytuacyjnem sprawozdaniu tygodniowem Nr.10. Elementy wywrotowe wniosły protesty przeciwko odbytym dnia 23 ub.m. wyborom do rady gminnej w Choroszczy. Jeden z tych protestów zainicjował kandydat do unieważnionej rady Władysław Popko z Kościuk, drugi zaś Franciszek Zajkowski z Oliszek, członek poprzedniej rady.

Powrót Dominika Trofimowicza do Hajnówki.

Powiat Bielski.

Do Hajnówki powrócił z Warszawy Dominik Trofimowicz, b.prezes miejscowego Komitetu PPS, aresztowany w swoim czasie pod zarzutem brania udziału w przygotowaniach do zamachu na Marszałka Piłsudskiego. Bezpośrednio po przybyciu do Hajnówki Trofimowicz rozpoczął ożywioną działalność wśród miejscowych zwolenników PPS CKW.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-1099/15/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12 za czas od dnia 14 do dnia 21 marca 1931 roku.-

BIAŁYSTOK, dnia 24.marca 1931 roku.

86

T A J N E - P I L N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego
w
W a r s z a w i e .

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12 za czas od dnia 14 do dnia 21 marca 1931 roku.-

Za W o j e w o d ę :
/ M. S y s k a /
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Otrzymują do wiadomości:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Referat Informac. DOK. III w Grodnie,
16/ " " " DOK. I. w Warszawie,
17/ " " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
18/ Dowództwo Brygady KOP "Grodno" w Grodnie,
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.-

H.F.

87 1

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr BP I-1099/15/31 T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.
za czas od dnia 14 do 21 marca 1931 roku.

Białystok, dnia 21.III.1931 roku

I. Sytuacja ogólna.

Przypadający na okres sprawozdawczy komunistyczny obchód rocznicy Komuny Paryskiej uzewnętrznił się w wyrzuceniu przez elementy wywrotowe kilku transparentów i kilkuset egzemplarzy odezw. Pozatem w ruchu wywrotowym, dostrzegamy konfidencjonalnie, dominowały poczynania w odniesieniu do Towarzystwa Szkoły Białoruskiej, przesunięcia personalne w terenie i akcja związana z zapowiedzianym zjazdem delegatów organizacyj komunistycznych i kolejowych z całego terenu działania KPZB.. Szczegóły tego zjazdu zostaną uwzględnione w oddzielnem sprawozdaniu.-

Na rynku pracy i w stanie bezpieczeństwa publicznego poważniejsze, względnie bardziej charakterystyczne zmiany nie zaszły.

W białostockim okręgu przemysłowym dyskutowana jest kwestja zniżki płac w tych zakładach przemysłu włókienniczego, w których płace te są wyższe, niż w większości innych tego rodzaju przedsiębiorstw.
Pozatem zaktualizowana została sprawa rewizji cennika zarobkowego szewców chałupników w Białymstoku i Łomży w sensie pozytywnym dla pracobiorców.

Sytuacja pod względem możliwości powodzi na całym terenie Województwa wyjaśniła się pod koniec tygodnia o tyle, że można przewidywać, iż niebezpieczeństwo powodzi zasadniczo już minęło.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA-BIAŁOSTOCKI
Nr BP.I-1099/15/31 T.
Dnia 24 marca 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 12

II. Ruch wywrotowy

1/ Komunistyczna fartja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto

W ciągu tygodnia rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odbitej na powielaczu/pisanej ręcznie/ odezwy OK.KPZB. i OK. KZMZB Białystok z marca b.r. p.t "Do wszystkich robotników i chłopów pracujących do pracującej młodzieży okręgu białostockiego" Odezwa ta zasługuje na uwagę m.in. z tego względu, że jest ona prawdopodobnie pierwszą w swoim rodzaju przez wzgląd na pomieszczenie w niej hasła "Niech żyje bohaterskie GPU - straźnik rewolucji światowej". Egzemplarz odezwy załączony.-

Powiat Białostocki.

Dnia 19 b.m. w pobliżu Strenkowej Góry w gminie Trzcianne wywieszono transparent z hasłami antypaństwowemi.

Powiat Bielski.

W powiecie rozrzucono kilkanaście egzemplarzy odezw komunistycznych. Dnia 22 b.m. w Bielsku został zatrzymany pod zarzutem działalności antypaństwowej Andrzej Litwin z powiatu grodzieńskiego.

Powiat Grodzieński.

Dnia 13 b.m. w Grodnie został zatrzymany Dawid Skulczyk pod zarzutem urządzenia w dniu 31 stycznia b.r. w Grodnie masówki komunistycznej wygłoszenia na niej przemówienia i kolportowania odezw komunistycznych. Decyzją władz sądowych Skulczyk został osadzony w więzieniu.-

W dniach 16 i 17 b.m. w Grodnie rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezw komunistycznych w językach polskim, rosyjskim i żydowskim, notowanych w poprzednich sprawozdaniach sytuacyjnych.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Kolneński. W nocy z dnia 20 na 21 b.m. w Jedwabnem na pomniku Marszałka Piłsudskiego zaklejono płaskorzeźbę czerwonym papierem z wypisanemi na nim złotemi literami hasłami:"Precz z rządem faszystowskim. Niech żyje Komunistyczna Partja Polski".-

Powiat Łomżyński. Dnia 18 b.m. we wsi Ruś w gminie Bogojewo wywieszono na drzewie transparent z hasłami:" Precz z wojną przeciw ZSSR. Precz z rządem faszystowskim. Niech żyje rząd robotniczo-chłopski. Niech żyje KPP".-

Dnia 19 b.m. we wsi Wygoda w gminie Puchały wyrzucono kilka egzemplarzy odezw i broszur komunistycznych, notowanych w poprzednich sprawozdaniach tygodniowych.-

Powiat Ostrowski. Dnia 11 b.m. w Zawistach-Dzikich w mieszkaniu E. Olszakówny odbyła się masówka, na której Lerman z Małkini wskazywał na konieczność nasilenia agitacji wśród kobiet . Obecnych na masówce było 10 osób.-

W nocy z dnia 18 na 19 b.m. w Ostrowi-Mazowieckiej wywieszono transparent z napisami:" Precz z torturowaniem w defenzywach i więzieniach. Precz z faszystowskim regulaminem więziennym. Komitet Ostrowski Mopr.".-

W y r o k i s ą d o w e .

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 20 b.m. skazał Zajdla Wołotyńskiego z art.102 K.K. na 6 lat ciężkiego więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego. Podczas rozprawy został ujawniony fakt, że Wołotyński w czasie przeglądania w lokalu Sądu Okręgowego aktów oskarżenia w swojej

sprawie wyrwał z nich dowód rzeczowy i, korzystając z nieuwagi urzędnika sądowego zamierzał go zniszczyć. Sąd Okręgowy skazał za to Kołotyńskiego na 3 miesiące więzienia.

Tenże Sąd wyrokiem z dnia 21 b.m. skazał z art.102 K.K aresztowanych dnia 7 września 1930 roku w Białymstoku działaczy KZMZB. Borucha Perelsztejna, Pejsacha Bieniackiego, Janka Cyprnika, Szaszmera Kordko i Dawida Zajdenberga na 6 lat ciężkiego więzienia każdego, Matysa Gwiazdę, Rubina Grochowskiego i Rachmiela Szkolnika na 4 lata więzienia każdego oraz Szepsela Kasa na jeden rok 6 miesięcy więzienia.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-1099/15/31.T.
Dnia 21 marca 1931 roku.-

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

III Ruch zawodowy.

a/ Klasowe związki zawodowe

W Krynkach,powiatu grodzieńskiego dnia 14 b.m. odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego pod przewodnictwem Ajzyka Furje, prezesa zarządu. Omawiano sprawy przestrzegania osmiogodzionego dnia pracy, punktualnego wpłacania składek członkowskich i przestrzegania zarządzeń zarządu oddziału przez członków.-

Dnia 15 b.m. w Ostrołęce odbyło się zebranie członków lokalnego oddziału ZZK. z udziałem delegata zarządu okręgowego ZZK. w Warszawie, który w dłuższym referacie krytykował pragmatykę służbową dla kolejarzy i dowodził, że wydanie przez Ministra Komunikacji w roku ubiegłym zakazu sciągania kolejarzom przy wypłacie pensyj składek członkowskich na rzecz ZZK. było manewrem, obliczonym na przekonanie się Ministra, czy kolejarze są zorganizowani i, czy wogóle należy się z nimi liczyć. Na wniosek wspomnianego Judy i prezesa oddziału ostrołęckiego ZZK. Bendkowskiego uchwalono rezolucję, protestującą przeciwko redukcji jednego dnia pracy w tygodniu na kolejach, domagającą się utrzymania t.zw.agnielskiej soboty i wyrażającą protest przeciwko zamierzonemu obniżeniu płac kolejarzy o 15%, redukcyj pracowników i dni roboczych /70/.-

b/ Konfederacja gospodarczych związków zawodowych.

W Nowogrodzie, powiatu łomżyńskiego dnia 15 b.m. odbyło się zebranie Związku Zawodowego Robotników Budowlanych i Gospodarczych Przemawiali w sprawach organizacyjnych poseł Konieczko i delegat Konfederacji z Warszawy Iwanicki, oraz prezes miejscowego oddziału

c/ Akcja cennikowa

W Łomży dnia 16 b.m. w Inspektoracie Pracy odbyła się konferencja pracodawców i pracowników szewckich, na której rozpatrywano żądanie pracowników szewckich co do przywrócenia im stawek zarobkowych z listopada 1930 roku. W wyniku konferencji pracodawcy zgodzili się przewrócić wspomniane stawki tym pracownikom którzy pobierali w listopadzie 1930 roku do 5 zł. od jednej pary obuwia. W tym sensie została zawarta umowa obowiązująca na okres dwuch miesięcy.-

d/ B e z r o b o c i e

Według danych z dnia 21 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 11 291 osób, a mianowicie:

P o w i a t :	Ilość:	Bezrobocie dn.14 b.m.	Zmniej-szenie-	Wzrost.	Pobiera zapomog.
Augustowski	253	253	-	-	155
Białystok-Miasto	5100	5060	-	40	3379
Białostocki	1609	1626	17	-	985
Grodzieński	1834	2026	192	-	445
Łomżyński	352	356	4	-	295
Bielski	260	260	-	-	48
Ostrowski	356	367	11	-	356
Ostrołęcki	412	412	-	-	174
Suwalski	215	215	-	-	58
Sokólski	147	147	-	-	105
Szczuczyński	578	578	-	-	60
Wołkowyski	175	175	-	-	77

Zmniejszenie - 184.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP. 90/15/31 T.
Dnia [illegible] marca 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

IV. S t r a j k i.

Trwający od dnia 12 b.m. w Białymstoku strajk szewców chałupników nie został dotychczas zlikwidowany. Na zebraniu strajkujących w dniu 16 b.m. wybrano 19 delegatów /trzech komunistów/, którym powierzono kierownictwo akcji strajkowej i zlecono poczynienie zabiegów w kierunku rozszerzenia strajku na wszystkie warsztaty szewckie.-

Dnia 10 b.m. zastrajkowało 14-tu robotników tartaku Mersza Tejtla w Ostrowi-Mazowieckiej, którzy żądają podwyżki płac dziennych z 3 złotych 20 gr. do 4 złotych.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

8

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-1099/15/[illegible].T.
Dnia 21 marca 1931 roku.-

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia kryminalne.

Powiat Białostocki.

Dnia 19 b.m. we wsi Kołodzież został zabity wystrzałem z karabinu mieszkaniec tejże wsi Antoni Sokołowski. Pod zarzutem zabójstwo zatrzymano i przekazano władzom sądowym braci zabitego Juljana i Zygmunta Sokołowskich.

W nocy z dnia 18 na 19 b.m. około stacji Waliły został napadnięty Władysław Tudziński z gminy Biskupice w powiecie wołkowyskim, wiozący furmanką towar Chomskiego z Wołkowyska, przez czterech nieznanych sprawców, którzy zrabowali mu wspomniany towar, oceniany przezeń na sumę około 5.000 złotych.-

Powiat Łomżyński.

Dnia 16 b.m. w lesie wsi Młynik, gminy Szczepanków został przyłapany na kradzieży drzewa i postrzelony przez właściciela lasów w obie nogi mieszkaniec wsi Maruszczki, Michał Czartoryski.-

----oooOOOooo----

Pozatem zanotowano w ubiegłym tygodniu wypadków:

1/ Oporu władzy - - 1,
2/ Ciężkiego uszkodzenia ciała - - 3.
3/ Większych kradzieży bez włamania - - 2.

b/ P o ż a r y .

W ubiegłym tygodniu miało miejsce - 8 pożarów, z których jeden powstał z rozmyślnego podpalenia, trzy wskutek wadliwej budowy przewodów kominowych, i 4 z powodu nieostrożnego obchodzenia się z ogniem - Pożary te wyrządziły straty na sumę około 50 000 złotych, w tem dwa - do 10 00 złotych każdy, trzy - od 1 000 do 2 500 złotych, jeden - 3 000 złotych, jeden - 7 000 złotych i jeden - 32 150 złotych.-

We wsi Pulszy w gminie Kyszki, powiatu bielskiego w nocy z dnia 19 na 20 b.m. z powodu nieostrożnego obchodzenia się z ogniem spłonęło 10 stodół i 7 chlewów z inwentarzem żywym i martwym. W ogniu znalazł śmierć 70-cioletni Kazimierz Chomicki, który podczas pożaru wszedł do palącego się spichlerza i wskutek utraty przytomności nie mógł się z niego wydostać.-

c/ Ocena ogólna

Stan bezpieczeństwa publicznego ogólnie w Województwie w ubiegłym tygodniu zarówno pod względem politycznym, jako też kryminalnym był dobry.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-1099/15/31.T.

Dnia 21 marca 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

VI. Sprawy graniczne.

- N e g a t y w n e -

-:-:-:-:-:-:-:-:-

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Organa bezpieczeństwa powiatu grodzieńskiego uzyskały informacje, że żona przebywającego w więzieniu w Grodnie za szpiegostwo na rzecz Litwy Antoniego Trojanowicza, mieszkańca wsi Kobele w gminie Berszty, powiatu grodzieńskiego otrzymuje zasiłki od wywiadu litewskiego. Tenże wywiad interesuje się sprawą Aleksandra Siniły i innych, która ma się odbyć w Sądzie Okręgowym w Grodnie dnia 26 b.m. Jeden z oskarżonych w tej sprawie, pozostający na wolności przesłać miał kierownikowi wywiadu litewskiego na odcinku powiatu grodzieńskiego, Alfonsowi Paszkowskiemu odpis aktu oskarżenia.-

-:-:-:-:-:-:-:-

12

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr.BP.I-1099/15/31.r.
Dnia 21 marca 1931 ro.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

VIII. V A R I A.

Z działalności Towarzystwa Szkoły Białoruskiej

Ostatnio władze centralne TSB. zwróciły szczególną uwagę na Białystok. Dnia 15 b.m. w Białymstoku odbyło się walne zebranie członków Miejskiego Koła Towarzystwa przy udziale instruktora Pileckiego, delegata Tymczasowej Komisji Pełnomocnej T.S.B. w Wilnie. Przewodniczył prezes koła Aleksy Sołowiej, na którego żądanie zebrani zgodzili się, ażeby salę obrad opuścił Konstanty Fidorowicz, wykluczony w swoim czasie z Towarzystwa, o czem Urząd Wojewódzki doniósł Ministerstwu. Następnie zostało odczytane pismo Tymczasowej Komisji Pełnomocnej, oparte na uchwałach tejże Komisji z dnia 11 b.m., a żądające wykluczenia natychmiastowego z TSB. Kuźmina Szymona. W dyskusji nad tem pismem, którego treść była rewelacją dla zebranych, Józef Grygorczuk zaoponował przeciwko wykluczeniu Kuźmina z Towarzystwa, podkreślił konieczność niezastosowania się w tym wypadku do żądania Tymczasowej Komisji Pełnomocnej i zaznaczył, że żądanie to oparte jest na jakiemś nieporozumieniu, nikt bowiem w Białymstoku nie położył więcej zasług dla TSB. niż Kuźmin. Grygorczuka poparł Mikołaj Grycuk, który oświadczył, że żądanie Tymczasowej Komisji Pełnomocnej co do wykluczenia Kuźmina pokrywa się całkowicie z uprzedniem żądaniem władz administracyjnych, z czego należy wnioskować, że jakieś nieznane czynniki dążą do faszyzacji i rozbicia TSB. Na przemówienia Grygorczuka i

Grycuka replikował Witali Zajkowski który wypowiedział się przeciwko odrzuceniu żądania Tymczasowej Komisji Pełnomocnej, gdyż byłoby to równoznaczne z rozbiciem łączności koła z władzami centralnemi Towarzystwa Nadto Zajkowski wyraził przekonanie, że Tymczasowa Komisja Pełnomocna, uchwalając wykluczenie Kuźmina z TSB , biorąc pod uwagę deklarację tegoż Kuźmina jako prezesa Zarządu Okręgowego TSB w Białymstoku w roku 1930 w sprawie udziału TSB w przyjęciu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej jako Reprezentanta Państwa, trzymającego w niewoli i uciskającego naród białoruski, a także i inne okoliczności, znane Zajkowskiemu i obserwowane przezeń od maja 1930 r. do chwili obecnej, a wskazujące na konsekwentne dążenie do zupełnej likwidacji TSB.
W konkluzji swych wywodów Zajkowski wniósł ażeby zebranie zaproponowało Tymczasowej Komisji Pełnomocnej wyłonienie specjalnej komisji do zbadania stawianych Kuźminowi zarzutów i powzięcie dostatecznej decyzji w kwestji ewentualnego wykluczenia Kuźmina dopiero na podstawie sprawozdania tej Komisji. Przeciwając zaostrzającą się dyskusję, instruktor Pilecki zaprotestował przeciwko pozostawieniu Tymczasowej Komisji Pełnomocnej o jaką-kolwiek współpracę z władzami administracyjnemi oraz z grupą Łucjewicza, Ostrowskiego i innych i zażądał w formie kategorycznej zastosowania się do żądania Tymczasowej Komisji Pełnomocnej. Następnie przemawiał Kuźmin, który powoływał się na swoją pracę w TSB. i prosił o niewydalanie go z TSB., gdyż jest przekonanym, że żądanie Tymczasowej Komisji Pełnomocnej jest wynikiem niezrozumiałego dlań niego nieporozumienia. Po dyskusji w głosowaniu większością głosów został przyjęty wniosek Józefa Grygorczuka odrzucający żądanie Tymczasowej Komisji Pełnomocnej. Bezpośrednio po ogłoszeniu wyniku głosowania nad wnioskiem Gregorczuka, Kuźmin złożył oświadczenie, że przyjęcie traktowanego wniosku równa się zerwaniu z Tymczasową Komisją Pełnomocną, do czego bynajmniej nie dążył, a przeto w interesie Towa-

rzystwa usuwa się dobrowolnie z Towarzystwa. Oświadczenie to zostało przyjęte do wiadomości z tem, że zarząd koła ostatecznie ustosunkuje się do żądania Tymczasowej Komisji Pełnomocnej po otrzymaniu od niej bliższych wyjaśnień w sprawie Kuźmina. Dalej Aleksy Sołowiej złożył sprawozdanie z działalności zarządu koła za rok 1930, poczem wybrano do nowego zarządu Józefa Grygoroczuka-prezes, Józefa Łukaszyka-vicepre-zes, Aleksandra Matrończuka-sekretarz, Witalego Zajkowskiego-zastępca sekretarza, Ignacego Bakunowicza-skarbnik .- W wolnych wnioskach poruszano sparwwy finansowe Zarządu Głównego TSB., nieodbytego zjazdu w Wilnie w dniach 21 i 22 ub.m. aresztowania 18-tu delegatów przybyłych na tenże zjazd i inne , a następnie sprawę rzekomego solidaryzowania się TSB. z protestem białoruskiej sanacji, przeciwko moralnemu i fizycznemu terorowi względem inteligencji białoruskiej w ZSSR. Na wniosek instruktora Pileckiego zebrani uchwalili, że TSB. nikogo nie upoważniło do protestu przeciwko wspomnianemu terorowi i kategorycznie wypowiada się przeciwko powoływania się na nie w jakiejkolwiek akcji protestacyjnej, dotyczącej tego teroru. /17/.-

Skomunizowani członkowie koła TSB. w Michałowie, powiatu białostockiego wszczęli akcję przeciwko miejscowemu proboszczowi parafji prawosławnej ks.Bazylemu Gurniejczykowi ze względu na jego życzliwy stosunek do państwowości polskiej. Wspomniani dążą do usunięcia ks. Gurniejczyka i wysuwają jako kandydatów na jego miejsce b.psalmistę Jerzego Kiryjewa i b.urzędnika Jana Roździałowskiego i w tym celu zbierają podpisy wśród miejscowej ludności. Kiryjew i Roździałowski są osobistościami o niskiej wartości moralnej.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDZKI BIAŁOSTOCKI

Nr BP. I-1174/15/31 T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13 za czas od dnia 22 do dnia 28 marca 1931 roku.-

BIAŁYSTOK, dnia 28 marca 1931 roku

T A J N E - P I L N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego
w W a r s z a w i e .

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13 za czas od dnia 22 do dnia 28 marca 1931 roku.-

Za Wojewodę:
/ M. Dyaka /
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Otrzymują do wiadomości:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Łomży,
14/ " " " " w Suwałkach,
15/ Samodzielny Ref Informac. DOK III w Grodnie,
16/ " " " DOK IX w Brześciu nad Bugiem,
17/ " " " DOK. I. w Warszawie,
18/ KOP "Brygada Grodno"I.
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.-

H F

Białystok, dn. 28 marca 1931r.

I. Sytuacja ogólna.

Ruch wywrotowy w ubiegłym tygodniu nie uzewnętrznił się w formie poważniejszych wydarzeń, jeżeli pominąć odbytą dnia 22 bm. w Białymstoku konferencję kolejową, której szczegóły zostały uwzględnione w odrębnem sprawozdaniu. Konfidencjonalnie stwierdzono wzmożenie personalne OK KPZB Grodno i OK KPZB Kozłowyek, oraz poczynania organizacyjne OK KPZB Białystok w kierunku stworzenia ośrodków Lewicy Związkowej, która mogłaby przyjąć na siebie ciężar kampanji pierwszomajowej. Bardziej konkretnych przygotowań elementów wywrotowych do kampanji pierwszomajowej dotychczas nie dostrzeżono. W ruchu zawodowym dominowała akcja zennikowa, przejawiająca się w formie dążenia do utrzymania dotychczasowych płac w tych przedsiębiorstwach, w których właściciele zamierzają wspomniane płace obniżyć. Dotyczy to zwłaszcza przeżywającego szczególnie złą konjunkturę przemysłu garbarskiego. Na rynku pracy ważniejsze zmiany nie zaszły, zaistniały jedynie możliwości poprawy konjunktury dla przemysłu drzewnego, w związku z czem można spodziewać się, że już w najbliższych tygodniach obniży się znacznie liczba bezrobotnych w tej gałęzi przemysłu.-

0-0-0-0-0-0-0-0

0-0-0-0-0

WOJEWÓDZKI

Nr.BP.I-1174/18/31.g.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

Dnia 26 marca 1951 roku.

95

II. Ruch wywrotowy.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Białostocki.

Dnia 20 bm.została zwolniona z więzienia i oddana pod nadzór policji Helena Budnik, była działaczka w byłej PPS Lewicy w Supraślu.

Dnia 21 bm.ujawniono wrzucone do skrzynki pocztowej w Gródku 2 egzemplarze styczniowej k.b. odezwy KCKPZB. W związku z tem zostal zatrzymany i przekazany władzom sądowym Aleksander Januszkiewicz, członek Koła TSB w Gródku.-

Powiat Grodzieński.

Dnia 20 bm. zostali zatrzymani i następnie przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym Szepsaś Segałowicz i Mordchel Owsiejewicz, mieszkańcy Brzostowicy-Wielkiej i Maksym Rychosik, mieszkaniec wsi Starzyńce w gminie Brzostowica-Wielka, u których podczas rewizji odnaleziono broszury i odezwy komunistyczne, oraz notatki dotyczące pracy partyjnej i moprowskiej. W toku dochodzenia ustalono, że Segałowicz był technikiem, zaś Maksym Rychosik sekretarzem KRKPZB Brzostowica-Wielka, a Mordchel Owsiejewicz - kierownikiem komórki komunistycznej w oddziale Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Brzostowicy-Wielkiej.

W ciągu tygodnia w Grodnie i powiecie grodzieńskim rozrzucono w dziewięciu wypadkach odezwy komunistyczne, notowane w poprzednich sprawozdaniach sytuacyjnych, a w Grodnie nadto kilkanaście egzemplarzy marcowej K.b. odezwy CK Kopru, dotyczącej obchodu rocznicy Komuny Paryskiej.

Dnia 19 bm. we wsi Czierany - Wielkie w gminie Hożynka w lokalu szkoły powszechnej podczas odbywającej się akademji

ku czci Marszałka Piłsudskiego rozrzucono kilkanaście egzemplarzy odezw komunistycznych w języku białoruskim, pochodzących z okresu przedwyborczego.-

W nocy z dnia 19 na 20 bm. w Grodnie na przewodach telefonicznych został wywieszony transparent z napisem w języku polskim: "Niech żyje wspólna solidarna walka robotników i chłopów z więźniami politycznymi, precz z białym terorem".-

3/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Ostrowski. W Ostrowi-Mazowieckiej wywieszono transparent komunistyczny z hasłami kampanji obchodu rocznicy Komuny Paryskiej i rozrzucono kilkanaście egzemplarzy odezw, notowanych w poprzednich sprawozdaniach.-

Powiat Łomżyński. W nocy z dnia 22 na 23 bm. w Łomży rozklejono plakaty komunistyczne z hasłami antypaństwowemi.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.Bf.1174/15/31.W.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe

Dnia 28 marca 1931r.

X/1. Ruch zawodowy.

Gosp.

a/ Konfederacja Związków Zawodowych.

W oddziałach Konfederacji Gospodarczych Związków Zawodowych w Augustowi prowadzona jest przez działaczy PPS CKW kampanja przeciwko prezesowi Zarządu powiatowego Konfederacji, Feliksowi Ardziejewskiemu, któremu opozycja zarzuca zbytnią ugodowość względem władz i uległość w odniesieniu do posłów B.BWnR Dabulewicza i Cezarskiego. Ponieważ opozycja nie znajduje większego poparcia wśród członków Konfederacji a nadto brak jej ośrodkowego kierownika, przeto nie należy sądzić, ażeby trakowana kampanja mogła zaszkodzić Konfederacji.-

b/ Centralne Zrzeszenie Związków Zawodowych.

W Wołkowysku dnia 21 bm. odbyło się zebranie członków oddziału Związku Drużyn Konduktorskich. Przyjęto do wiadomości sprawozdanie z działalności Zarządu ustępującego i wybrano nowy zarząd.-

c/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 22 bm. odbyło się walne zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego w sprawach organizacyjnych i finansowych.-

c/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 28 bm. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 11130 osób, a mianowicie

P o w i a t	Ilość	Bezrobocie dnia 21bm.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	253	253		-	155
Białystok-Miasto	5066	5100	34	-	3297
Białostocki	1604	1609	5	-	1098
Grodzieński	1895	1834	-	61	613
Łomżyński	352	352	-		244
Bielski	260	260	-		52
Ostrowski	359	356	6	-	328
Ostrołęcki	273	412	139	-	172
Suwalski	220	215	5	-	57
Sokólski	147	147	-	-	105
Szczuczyński	490	578	88	-	57
Wołkowyski	170	175	5	-	77

Z m n i e j s z e n i e 161.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-1174/15/31.T.

Dnia 28 marca 1931 roku.

Syntezacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13

IV. S t r a j k i.

Trwający od dnia 12 bm. w Białymstoku strajk szewców chałupników został zlikwidowany dnia 25 bm. Strajkujący przystąpili do pracy dnia 26 bm. na poprzednich warunkach.-

Trwający od dnia 10 bm. strajk robotników tartaku Tejtla w Ostrowi-Mazowieckiej został zlikwidowany dnia 15 bm. Strajkujący uzyskali 10% podwyżki płac.

Dnia 21 bm. w Swisłoczy, powiatu wołkowyskiego zastrajkowało 48 robotników, zatrudnionych w 6 garbarniach. Strajkujący, przeważnie robotnicy działów mokrych w ten sposób przeciwstawiają się zamierzonej przez właścicieli garbarń obniżce płac o 30-33%. Przebieg strajku spokojny. Strajkiem kieruje zarząd miejscowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego.-

---

Nr Sr.I-1174/15/31.2.

Dnia 28 marca 1931 roku.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia kryminalne.

Powiat Kolneński. W nocy z dnia 21 na 22 bm. nieujawnieni dotychczas sprawcy włamali się do urzędu gminnego w Jedwabnem, gdzie rozbili kasę ogniotrwałą i zrabowali z niej 4276 zł.96 gr.gotówką.-

Powiat Sokólski. Dnia 17 bm.w pobliżu wsi Planteczka w gminie Sokólskiej mieszkańcy tejże wsi Aleksander Nowik, syn Aleksandra, Aleksander Nowik, syn Antoniego Daniel Nowik i Aleksander Pul pobili i rozbroili gajowego Edwarda Sienczyło. Wszystkich ich zatrzymano i przekazano władzom sądowym.-

b/ P o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu miało miejsce 10 pożarów, z których 3 powstały wskutek wadliwej budowy przewodów kominowych, 2 z rozmyślnego podpalenia i 5 z racji nieostrożnego obchodzenia się z ogniem. Pożary te wyrządziły straty na sumę około 105.000 zł., w tem jeden - 1.000 zł., jeden - 5.000 zł., jeden - 6.000 zł., dwa - 7.000 zł.każdy, jeden - 10.000 zł., jeden - 13.000 zł., jeden - 20.000 zł., jeden - 22.000 zł. i jeden - 32.620 zł.-

Dnia 21 bm. we wsi Gródek, gminy Klukowo w powiecie wysmyzowieckim spłonęło 6 stodół i 4 chlewy ze zbiorami i narzędziami rolniczemi, oraz 1 spichlerz, straty wynoszą 32.620 zł. Pożar powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.

/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach

Wojewódz[illegible] w ubiegłym tygodniu zarówno pod względem polityczn[illegible] jak[illegible] też kryminalnym był dobry.-

WOJEWODA ŚL. ZACHODNI I

Nr.Bp.I-1174/15/31.P.

Bytua, dnia 28 marca 1931 roku.

Sprawozdanie tygodniowe Nr.13

VI. Sprawy graniczne.

N e g a t y w n e.-

WOJEW. [illegible] BR ŁOSCIOWSKI

Nr.BP. I-1174/15/31, T.

Dnia 28 marca 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 13.

VIII Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

99

N e g a t y w n e.

[illegible]:PP I 1174/15/31.T.

Dnia 28 [illegible] 1931 r.

VIII. W a r s z a.

N e g a t y w n e.

0000000000

WOJEWODA BIALOSTOCKI

Nr.BP.I-1300/15/31.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.14 za czas od dnia 29 marca b.r. do dnia 4 kwietnia 1931 roku.

BIAŁYSTOK, dnia 4 kwietnia 1931 roku

T A J N E - P I L N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w Warszawie.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.14 za czas od dnia 29 marca b.r. do dnia 4 kwietnia 1931 roku.-

Z a W o j e w o d ę
/ M. S y s k a /
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Otrzymują do wiadomości:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku
3/ " " w Brześciu nad Bugiem
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie
7/ " " w Lublinie
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Łomży,
14/ " " " " w Suwałkach,
15/ Samodzielny Ref.Informac.DOK.III. w Grodnie,
16/ " " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
17/ " " " DOK. I. w Warszawie,
18/ K.O.P. "Brygada Grodno",
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego o w/m.

*/ L.F.

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr.BF.I-1300/15/31.T.
Białystok, dnia 4 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.14.
za czasie od dnia 29 marca do dnia 4 kwietnia 1931 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Okres sprawozdawczy nie nastręczył Urzędowi Wojewódzkiemu w odniesieniu do ruchu wywrotowego bardziej charakterystycznych spostrzeżeń. W ruchu tym dominowały przygotowywania się poszczególnych organizacyj komunistycznych do kampanji pierwszomajowej. przygotowania te jednakże zaledwie w dwuch wypadkach wyszły poza ramy zamierzeń. Wypadki te dotyczą wywieszenia transparentu i rozrzucenia ulotek już z hasłami pierwszomajowemi.-

Na rynku pracy poważniejsze zmiany nie zaszły, jeżeli pominąć unieruchomienie fabryki chemicznej w Hajnówce, które spowodowało nieznaczny w ogólności wzrost bezrobocia.-

-:-:-:-:-:-:-

Nr. AP. I-1300/15/31.T.

Wilno 4 kwietnia 1931 r.

II. Ruch wywrotowy.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Białostocki.

Dnia 27 ub.m. został przekazany władzom sądowym, leszkaniec Gródka, Aleksander Januszkiewicz, członek miejscowego koła TSB., poszlakowany o kolportaż wydawnictw komunistycznych.-

Powiat Bielski.

Dnia 31 ub.m. zostali zatrzymani Bazyli Kazberuk i Jakób Piwnicki, mieszkańcy wsi Okupowo w gminie Masiewo pod zarzutem podrzucenia dnia 28 ub.m. kilkunastu egzemplarzy odezw komunistycznych do mieszkania Konstantego Podłasszczyka, zamieszkałego w tejże wsi.-Obu ich przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym, które zastosowały względem nich jako środek zapobiegawczy dozór policyjny.-

Powiat Grodzieński.

W nocy z dnia 24 na 25 ub.m. w Grodnie rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezwy KC.KPZB. p.t. "Do młodzieży pracującej" wzywającej żołnierzy to buntu i nieposłuszeństwa /odezwa z lutego/.-

Tamże w dniach 25 i 26 ub.m. rozrzucono kilkanaście egzemplarzy odezwy KC.KPZB. z lutego b.r. w językach polskim i białoruskim, nawołującej robotników rolnych do strajku.-

Dnia 31 ub.m. w Grodnie wywieszono transparent z napisem w języku polskim:"Niech żyje pierwszy maj, proletarjusze wszystkich krajów w obronie ZSSR. Niech żyje ZSSR Ojczyzna proletarjatu, precz z rządem głodu, wojny i teroru

2/ Komunistyczna Partja Polski

Powiat Kolneński

Dnia 27 ub m w Jedwabnem został zatrzymany Syncha - Lejb Lew 18 letni uczeń "Technikum"w Wilnie pod zarzutem naklejenia dnia 23 ub m transparentu komunistycznego na pomniku Marszałka Piłsudskiego w Jedwabnem. U mieszkania Lwa znaleziono klej, którym naklejono transparent a nadto biegły kaligraf ustalił, że napisy na transparencie uskutecznione były przez Lwa którego z materjałami oskarżenia przekazano władzom sądowym.

Wyroki sądowe.

Dnia 30 ub.m. w Sądzie Okręgowym w Białymstoku odbyła się rozprawa przeciwko b.posłowi B.RKP. Flegantowi Wołynicowi oskarżonemu z art.129 K.K. za wystąpienie antypaństwowe na wiecu we wsi Topilce w gminie Choroszcz,powiatu białostockiego dnia 19 grudnia 1929 r. W czasie przewodu sądowego Wołynisc odmówił udzielania sądowi wyjaśnień w języku polskim i oświadczył, że wyjaśnienia te składać może tylko w języku białoruskim. Obrońca oskarżonego, adwokat Turacz wniósł o zmianę kwalifikacji czynu przestępczego /art.129 cz.VI zamiast art 129 cz.I K.K./, motywując swój wniosek tem, że w Polsce wolno śpiewać tego rodzaju pieśni rewolucyjne, jak 'Na barykady", w których znajdują się wyrazy i zdania podobne do wyrazów i zdań, wyjętych z pieśni białoruskiej "Od wieków my spali", którą b poseł Wołynisc odśpiewał z ludnością we wsi Topilce Sąd przychylił się do wywodów obrony i skazał b posła Wołynica z art 129 cz IV K.K. za nawoływanie do budzenia nienawiści pomiędzy poszczególnemi grupami i klasami ludności na 1 rok więzienia.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-1300/15/31 T.
Dnia 4 kwietnia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.14.

III Ruch zawodowy.

a/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 4 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 11.156 osób, a mianowicie:

P o w i a t :	Ilość.	Bezrobocie dn.28 ub.m.	Zmniejszenie.	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	253	253	-	-	155
Białystok-Miasto	5008	5066	58	-	3053
Białostocki	1573	1604	31	-	974
Grodzieński	1913	1895	-	18	633
Łomżyński	350	352	2	-	287
Bielski	440	260	-	180	54
Ostrowski	342	350	8	-	321
Ostrołęcki	270	273	3	-	179
Suwalski	202	210	8	-	56
Sokólski	145	147	2	-	105
Szczuczyński	490	490	-	-	57
Wołkowyski	170	170	-	-	134
		W z r o s t :	26.		

Powiat Bielski. Z dniem 1 b.m. została unieruchomiona fabryka przetworów chemicznych z drzewa w Hajnówce, wskutek czego bez pracy pozostało 150 robotników.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Nr.BP.I-1309/15/31.T.

Dnia 4 kwietnia 1931 r.

IV. S t r a j k i

W Białymstoku w dniach 27 i 28 ub.m. trwał strajk piekarzy w związku z wydaniem nowego cennika na pieczywo przez Starostę Grodzkiego. Strajk został zakończony w dniu 29 ub.m. po konferencji właścicieli piekarń u Starosty Grodzkiego. Cennik wydany przez Starostę Grodzkiego, przewidujący ceny na pieczywo niższe o 2-3% od cen, określonych w cenniku cechu piekarzy na kg.pieczywa - został utrzymany. Strajk obejmował około 50-ciu piekarń.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-1300/15/31.
Dnia 4 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.14.

IV. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia kryminalne.

Białystok-Miasto.

W nocy z dnia 2 na 3 b.m. usiłowano dokonać kradzieży kasowej w Banku Właścicieli Nieruchomości. Usiłowanie zostało udaremnione, przyczem jeden z kasiarzy, Walery-Edward Zakrzewski z Warszawy został w pościgu ranny przez posterunkowego P.P. Ignacego Gawkowskiego i dnia 4 b.m. zmarł w szpitalu wskutek odniesionych ran.-

Powiat Bielski

Dnia 27 ub.m. został zatrzymany pod zarzutem fabrykowania i puszczania w obieg fałszywych monet jednozłotowych mieszkaniec wsi Chotycze, gminy Świniarów w powiecie konstantynowskim, Antoni Miłkowski, u którego podczas rewizji osobistej w Bielsku-Podlaskim znaleziono 100 sztuk fałszywych monet jednozłotowych, niklowych. W toku dochodzenia ustalono, że Antoni Miłkowski wyrabiał fałszywe monety jednozłotowe wspólnie ze swym szwagrem, Mikołajem Fiedorowiczem, zamieszkałym również we wsi Chotycze. W mieszkaniu Miłkowskiego i Fiedorowicza znaleziono wiele monet podrobionych, formy i przyrządy do podrabiania tychże monet, oraz stopy metali. Obu przekazano z materjałami o karżenia władzom sądowym.-

af Białostocki.

Mieszkanka wsi Skorce w gminie Trzciannem, Józefa Pisanko dnia 26 ub.m. nożem kuchennym zamordowała swoje półroczne dziecko nieślubne.- Pisanko aresztowano.-

b/ P o ż a r y

W ubiegłym tygodniu miało miejsce 10 pożarów, z których trzy przypadają na kwiecień pozostałe zaś na marzec. Z pożarów tych trzy wyrządziły straty w granicach od 2 - 5 tysięcy złotych, cztery - od 5 - 10 tysięcy złotych, jeden - 15 tysięcy złotych, jeden - 18.tysięcy złotych i jeden - 37 tysięcy złotych. Pożary te powstały: 6 z nieostrożnego obchodzenia się z ogniem, 3 z przyczyn dotychczas nieustalonych i 1 wskutek wadliwej budowy komina. Ogólna suma strat wyrządzonych przez te pożary wynosi około 120 tysięcy złotych.-

Dnia 27 ub.m. we wsi Pęchratka w gminie Zubowo, powiatu łomżyńskiego spłonęły dwie zagrody. Przyczyna pożaru nie została narazie ustalona. Straty wynoszą 37 tysięcy złotych.

c/ Wypadki samochodowe.

W nocy z dnia 26 na 27 ub.m. na szosie Łomża-Zambrów z powod zasp śnieżnych i wybojów samochód ciężarowy, stanowiący własność Szemiancwicza & Ski w Łomży najechał na słup telegraficzny skutkiem czego nastąpił pożar w motorze; samochód spłonął. Lekkich obrażeń ciała doznali kisrowca Paweł Oleszkiewicz i robotnik Dominik Gwara.

Dnia 28 ub.m. na szosie Zambrów-Łomża samochód-autobus, prowadzony przez Czesława Sokołowskiego z Zambrowa najechał tyłu na bryczkę, powożoną przez Stanisława Walewskiego . Wskutek zderzenia koń został zabity a woźnica Walewski doznał ogól. nych potłuczeń. -

d/ Drobne przestępstwa kryminalne.

W ubiegłym tygodniu zanotowano wypadków:

1/ Kradzieży z włamaniem - - 8. /na sumę ponad 30.000 z
2/ Kradzieży bez włamania /przedświątecznych/ - 11.
/na sumę 18.000 złotych/

3/ Dzieciobójstw - - 3.

4/ Oporu władzy - - 2.

e/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pogorszył się nieznacznie pod względem kryminalnym, w okresie bowiem przedświątecznym, co zresztą jest zjawiskiem każdorocznie normalnym dla tego okresu, dokonano większą ilość kradzieży z włamaniem i bez włamania. Kradzieże te nie mogą być jednakże miarą oceny stanu bezpieczeństwa, gdyż we wspomnianym okresie organa P.P. udaremniły w trzech wypadkach planowane większe kradzieże kasowe.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr BP. I-1300/15/31&T.
Dnia 4 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 14

VI. Sprawy graniczne.

a/ Użycie broni przez patrol K.O.P.

Dnia 3 b.m. patrol K.O.P. ze strażnicy Prawy-Las w powiecie suwalskim podczas ścigania przekraczających granicę z Niemiec czterech przemytników użył broni palnej. Patrol ten oddał sześć strzał i zranił ciężko w okolicę podbrzusia Stanisława Baciewicza, przy którym znaleziono cztery blachany kropli Hofmana i blachan spirytusu skażonego. Pozostali trzej przemytnicy zdołali zbiec.

Przemyt. Dnia 25 ub.m. posterunek P.P. w Puńsku przy współudziale szeregowych KOP. ze strażnicy Wołynice w powiecie suwalskim zatrzymał Jana Grygo ze wsi Szlinokiemie w gminie Sejwy w powiecie suwalskim, który wiózł 200 kg.cukru i 500 gramów tytoniu /liście/ pochodzenia litewskiego. Ponadto tenże posterunek znalazł w mieszkaniu u Grygo 4 i¼ kg.cukru i 38 pustych worków, używanych do przemycania cukru z Litwy, oraz u Antoniego Waluna we wsi Poluńce w gminie Krasnowo 4 kg.300 gramów cukru i około 10 kg.tytoniu liściowego, przemyconych z Litwy. Zatrzymane cukier i tytoń przekazano władzom celnym, a sprawę przeciwko Grydze i Walunowi skierowano do władz sądowych.

Dnia 24 ub.m. u właściciela fabryki gumowo-taśmowej Hepnera w Grajewie znaleziono 2 komplety uprzęży luksusowej, dwa pasy napędowe 7 kawałków mydła toaletowego i dwa flakony perfum, sprowadzone nielegalnie z Niemiec, a przedstawiające warzość około 2.000 złotych.

-:-:-:-:-:-:-:-

10

105

WOJEWODA BIALOSTOCKI

Nr. BP I-1300/15/31 T.

Dnia 4 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 14.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e .

:-:-:-:-:-:-:-:

VIII. V A R I A.

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-:-

106

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr BP I-1369/16/31 T

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 15 za czas od dnia 5 do dnia 11 kwietnia 1931 roku.

Białystok, dnia 14 kwietnia 1931 roku

TAJNE - PILNE!

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Polityczn[illegible]
w Warszawie.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.15 za czas od dnia 5 do dnia 11 kwietnia 1931 roku.-

Za Wojewodę
/ M. Syska /
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Otrzymujące do wiadomości.

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Nowogródku
3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
4/ " " w Warszawie
5/ " " w Tarnopolu
6/ " " w Stanisławowie
7/ " " w Lublinie
8/ " " w Łodzi
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " w Wilnie,
11/ " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " w Grodnie,
13/ " " " w Suwałkach,
14/ " " " w Łomży
15/ Samodzielny Ref Informac. DOK. V. w Warszawie,
16/ " " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem
17/ " " " DOK. III. w Grodnie,
18/ D.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
19/ Waszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.

H.P.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-1369/15/31.T.
Białystok, dnia 11 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.15
za czas od dnia 5 do dnia 11 kwietnia
1931 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Okres sprawozdawczy nie nastręczył Urzędowi Wojewódzkiemu bardziej charakterystycznych spostrzeżeń co do przygotowań organizacyj legalnych i elementów wywrotowych do obchodu dnia pierwszego maja. Organizacje legalne odbyły zaledwie kilka poufnych zebrań, na których dyskutowano sprawy pierwszomajowe, zaś elementy wywrotowe oczekują na transporty literatury, obmyślają formy pochodów i demonstracyj w dniu pierwszego maja, nie znajdują bowiem one na terenie Województwa Białostockiego poza Grodnem, Łomżą i Białymstokiem oparcia o tego rodzaju organizacje legalne, jak Lewica Związkowa i Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", pod których firmą mogłyby wspomniane pochody i demonstracje urządzić w sposób legalny. Zasługuje na uwagę, że OK.KPZB.Białystok usiłuje sprowokować TSB. do legalnego wystąpienia pierwszomajowego. Jeżeli chodzi o nastroje robotników i ludności wiejskiej w odniesieniu do pierwszego maja, to zaznaczyć można, że przynajmniej dotychczas nie rokują one poważniejszych możliwości pierwszomajowych dla PPS. Korzystniejszymi nastrojami rozporządzają Bund i Poalej-Sjon Lewica.- Wśród członków PPS.OKW. napuje przekonanie, że władza w roku bieżącym zabronią urządzania pochodów pierwszomajowych.-

W ruchu zawodowym ważniejsze wydarzenia nie zaszły.-

Na rynku pracy notowano pogorszenie się konjunktury dla przemysłu drzewnego i nieznaczne zwężenie zatrudnienia robotników w przemyśle włókienniczym, wskutek czego liczba bezrobotnych w ciągu tygodnia wzrosła z 11.156 do 11.366.-

2.

107

OWIATOWA BIAŁOSTOCKI

r BP I-1369/15/31 T

nia 11 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 15

II Ruch wywrotowy.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Białystok-Miasto

W dniach 3,4,7,8 i 9 b.m. w Białymstoku rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezw, notowanych w poprzednich sprawozdaniach tygodniowych.-

Dnia 3 b.m. w hucie szklanej nieroznanymi dotychczas osobnik uzidowa urządził masówkę komunistyczną, na widok jednak zbliżającej się policji zbiegł, wzniósłszy okrzyk "Precz z rządem faszystowskim i Marszałkiem Piłsudskim".

Dnia 10 b.m. w fabryce I.T.Szpiro /włókiennicza/ odbyła się masówka komunistyczna, w której brali udział m.in. Jankiel Zusel, Jospe Judkes, Chajcia Szuster, Szoszka Szuster, Anszel Kapłan i Jakób Szapiro z technika KD.KZMZB Białystok.-

Powiat Białostocki.

Rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy notowanych w poprzednich sprawozdaniach odezw komunistycznych: dnia 4 b.m. we wsiach Izbiszcze i Kruszewo, oraz dnia 9 b.m. w kolonji Markowszczyzna, gminy Choroszcz.-

Powiat Bielski.

W końcu marca b.r. wyjechał z Sieniatycz na staże do Białegostoku jeden z wybitniejszych w powiecie bielskim działaczy komunistycznych Jender Oztuski.

Powiat Grodziński.

Dnia 3 b.m. w Grodnie na drzwiach P.U.P.P. nalepiono arkusz papieru z wypisanymi na nim hasłami antypaństwowemi

Powiat Wołkowyski.

Dnia 10 b.m. we wsi Studzianka, gminy Roś rozrzucono kilkadziesiąc egzemplarzy styczniowych roku bieżącego odezw KC.KPZB. i OK.KPZB. Białystok.-

Dnia 7 b.m. w Wołkowysku został zatrzymany Josel Niemeński, mieszkaniec Łunny w powiecie grodzieńskim, poszukiwany listem gończym przez Sędziego Śledczego III-go Rewiru w Grodnie jako oskarżony z artykułu 102 K.K.

-:-:-:-:-:-:-

4

108

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr BP I-1369/15/31 T.
Dnia 11 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 15

III. Ruch zawodowy.

a/ Akcja cennikowa.

Robotnicy tkalni i przędzalni zarobkowych w Białymstoku na zebraniu w dniu 6 b.m. postanowili zażądać od przemysłowców podwyższenia stawek zarobkowych z 35 groszy na 40 od tysiąca rzutów przy lepszym gatunku osnowy i na 43 grosze przy gorszym gatunku osnowy. Uchwała zebrania w tej sprawie została ogłoszona przemysłowcom.

b/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 11 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 11.366 osób, a mianowicie:

Powiat:	Ilość:	Bezrobocie dn. 4/4 b.m.	Zmniejszenie.	Wzrost.	Pobiera zapomogi
Augustowski	253	253	-	-	155
Białystok-Miasto	5084	5008	-	80	3176
Białostocki	1554	1573	19	-	1026
Grodzieński	1903	1913	10	-	678
Łomżyński	344	350	6	-	301
Bielski	440	440	-	-	56
Ostrowski	499	342	-	157	494
Ostrołęcki	270	270	-	-	179
Suwalski	202	202	-	-	56
Sokólski	145	145	-	-	105
Szczuczyński	402	490	88	5	52
Wołkowyski	170	170	-	-	131

W z r o s t - 2i9

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-1869/15/31.T.

Dnia 11 kwietnia 1931 r.

Znaczenie adanie tygodni e Nr.15.

T. S t r z e j k i.

- N e g a t y w n e. -

-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-1369/15/31.T.

Dnia 11 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.15.

109

I. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia kryminalne.

Powiat Białostocki

Zostali aresztowani i przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym pod zarzutem dokonania rabunku dnia 18 marca b.r. na szosie Białystok-Wołkowysk około stacji Waliły Abram Abramicki, Zusko Abramicki z kolonji Mosty-Ploski w gminie Pasynki, powiatu bielskiego, Wolf Rocław i Edmund Radziszewski z Bociek w powiecie bielskim oraz Paser Daniel Mikołajuk ze wsi Wojszki w gminie Narew, powiatu bielskiego.-

Białystok-Miasto.

Dnia 5 b.m. podczas likwidowania bójki posterunkowy P.P. Paweł Kałuba został uderzony w plecy kamieniem przez nieznanego osobnika, który zbiegł.-

Dnia 9 b.m. podczas wykonywania obowiązków służbowych został znieważony słownie i uderzony pięścią w twarz przez Leonarda Łukaszewicza, biuralistę bez zajęcia posterunkowy P.P. Franciszek Radziszewski.-

Powiat Łomżyński.

W Łomży dnia 4 b.m. do mieszkania Ewy Piotrowskiej wdarł się nieznany osobnik, który sterroryzował ją i zrabował jej 60 złotych gotówką.-

Dnia 6 b.m. z niezamkniętego kościoła w Puchałach nieznany sprawca dokonał kradzieży pieniędzy w kwocie 30 złotych ze skarbonki kościelnej.-

Dnia 6 b.m. w [illegible] Rafał Pianko poranił ciężko nożem Bronisława Zalewskiego. Powód pobicia-zazdrość na tle miłosnem.-

Powiat Wołkowyski.

Dnia 5 b m w Świskoczy odbywał się pogrzeb dziecka Włodzimierza Kaczko Ponieważ w tymże czasie policja została poinformowana, że dziecko zostało zabite przez Katarzynę Kaczko, przeto pogrzeb wstrzymano i zawezwano lekarza, który orzekł, że dziecku zadano obrażenia głowy tempem narzędziem.

Dnia 6 b m w Porozowie Łukasz Poczobut we wsi Dzieżkowce zranił śmiertelnie nożem Franciszka Bołtrymowicza ze wsi Czerepki. Poczobut zmarł w kilka chwil po odniesieniu rany. Bołtrymowicza aresztowano i przekazano władzom sądowym

b/ P o ż a r y

W ubiegłym tygodniu zanotowano 11 pożarów, z których jeden przypada na miesiąc marzec, pozostałe zaś na kwiecień. Z pożarów tych - 2 wyrządziły straty od 2.- 5 tysięcy złotych 3 - od 5 do 10 tysięcy złotych, 3 - od 10 do 15 tysięcy zł. 1 - 17 tysięcy złotych, 1 - 50 tysięcy złotych i 1- 113 tysięcy złotych.- Pożary te powstały: 1- wskutek podpalenia przez umysłowo chorego, 2- z rozmyślnego podpalenia w celu uzyskania premij ubezpieczeniowych, 6 - wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem i wadliwej budowy kominów i 2-z przyczyn narazie nieustalonych.- Ogólna suma strat wyrządzonych przez te pożary wynosi - około 220.000 złotych.-

Dnia 31 marca w folwarku Dąbrowa, gminy Jasienica w powiecie ostrowskim, należącym do kompletnie zrujnowanego materjalnie Witracjusza Władysława Mierzejewskiego spłonęły dom mieszkalny, spichlerz i stodoła. Straty wynoszą 113 tysięcy zł. Pożar powstał prawdopodobnie z podpalenia, którego dokonano za wiedzą właściciela.-

Dnia 9 b.m. w miasteczku Mścibów wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem spłonęło 6 domów mieszkalnych, 12 stodół i 11 chlewów z narzędziami rolniczemi. Straty wynoszą około 50 tysięcy złotych.-

c/ Sytuacja powodziowa.

W nocy z dnia 31 marca na 1 kwietnia b.r. na Bugu w rejonie zalewowym powiatu ostrowskiego utworzyły się duże zatory lodowe pod wsiami Glina i Rostki -Wielkie w gminie Orło, wskutek czego zostały zagrożone poważnie mosty kolejowe na linji Małkinia-Siedlce i Małkinia-Warszawa i zalane wodą znaczne połacie powiatu węgrowskiego i sokołowskiego w Województwie Lubelskiem, oraz wieś Borowe w powiecie ostrowskim. Niezwłocznie wezwane zostały do rozsadzania zatorów dwa plutony saperów z Jebłonny i działa 18 P.A.P. z Ostrowi-Mazowieckiej. Akcja artylerji mało-kalibrowej o płaskiej eliwacji działa nie dała pozytywnego rezultatu. Oddano 67 pocisków z haubic i 47 z dział polowych, który zatorów nie skruszyły. Taki sam wynik dała akcja saperów, natomiast wydatna była działalność plutonu pontonierów w akcji ratunkowej zagrożonych powodzią miejscowości. Ludność wsi Borowe została ewakuowana wraz z dobytkiem do Małkini, gdzie znalazła również schronienie ludność wsi Boreczek w powiecie sokołowskim. Zatory ruszyły dnia 6 b.m. naskutek działania temperatury, przeczem, spływając, nie naruszyły mostów kolejowych. Dnia 7 b.m. oddziały saperów i pontonierów odjechały do Jabłonny. Według prowizorycznych obliczeń powódź wyrządziła szkody w inwentarzu i zasiewach na sumę około 10.000 złotych. Wypadków z ludźmi nie było. W dniu 11 b.m. Bug i Narew wolne już były od lodu , na Niemnie lody łamały się i ruszały powoli, nie tworząc zatorów, zaś na Biebrzy płynęła kra, która często tworzyła zatory, usuwane niezwłocznie przez pogotowia powodziowe bez udziału wojska.-

d/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym i kryminalnym we wszystkich powiatach Województwa był dobry.-

-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr.BP.I-3369/35/31.T.
Dnia 11 sierpnia 1931 r.

SYTUACYJNE SPRAWOZDANIE TYGODNIOWE NR.15

VI. Sprawy graniczne.

Za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej zatrzymano w powiecie kolneńskim cztery osoby, które zostały przekazane władzom sądowym.-

-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-1369/31.T.

nia 11 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.15.

111

VI. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.15.

...OJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.I-136 /15/31.T.
Dnia 11 kwietnia 1931 r.

VIII. V A R I A.

- N e g a t y w n e -

-.-:-:-:- :-:-

112

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-1481/15/31.T.

Białystok, dnia 21 kwietnia 1931 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.16 za czas od dnia 12 do dnia 18. kwietnia 1931 roku.-

T A J N E - P I L N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w Warszawie.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.16 za czas od dnia 12 do dnia 18 kwietnia 1931 roku.-

Za Wojewodę

/ M. Syska /

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Otrzymują do wiadomości:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie
10/ " " " " w Wilnie,
" " " Okręgowego Białymstoku,
" " " " w Grodnie
" " " " w Suwałkach,
" " " " w Łomży
15/ Samodzielny Referent Informac.DOK.I. w Warszawie
16/ " " " DOK.III. w Grodnie,
17/ " " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
18/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.-

H.F.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-1481/15/31.T.

Białystok, dn.18 kwietnia 1931r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 16
za czas od dnia 12 do dnia 18 kwietnia
1 9 3 1 r.

I. Sytuacja ogólna.

W okresie sprawozdawczym organizacje wywrotowe przystąpiły intensywnie do przygotowań do akcji pierwszomajowej. Przygotowania te pozwalają stwierdzić, że akcja przygotowawcza pierwszomajowa w roku bieżącym ma w zasadzie silniejsze nastawienie na wywołanie zaburzeń i ekscesów, niż w latach ubiegłych. Akcję tą cechuje masowe zaopatrywanie organizacyj lokalnych w wydawnictwa pierwszomajowe i dość rozległe tworzenie drużyn samoobrony robotniczej i chłopskiej. Wydany dotychczas przez Urząd Wojewódzki zarządzenia zmierzają do unieszkodliwienia przed dniem 1 maja tych jednostek kierowniczych w organizacjach wywrotowych, które mają decydujący wpływ na przygotowania do akcji pierwszomajowej. Zarządzenia te, jak również dokonane w ciągu tygodnia aresztowania w powiatach grodzieńskim i bielskim i ujawnienie zamierzeń elementów wywrotowych na dzień 1 maja w okręgu łomżyńskim pozwalają przypuszczać, że w dniu 1 maja na terenie Województwa Białostockiego nie dojdzie do szerszych wystąpień zewnętrznych komunistów, i że ewentualne zamierzenia elementów wywrotowych i nieodpowiedzialnych w tym kierunku zostaną w zarodku stłumione.

Nikły w przejawach ruch zawodowy nie nastręczył bardziej charakterystycznych spostrzeżeń. Na rynku pracy notowano nieznaczny spadek bezrobocia w związku z uruchomieniem kilku prywatnych przedsiębiorstw przemysłu drzewnego.-

WOJEWODA BIALOSTOCKI

Nr.BP.I-1491/15/31.T.

Dnia 18 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.16.

II. Ruch wywrotowy.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-miasto.

W ciągu tygodnia w sześciu wypadkach rozrzucono w różnych okolicach miasta około 2.000 egzemplarzy aktualnych wydawnictw pierwszomajowych.

Dnia 12 b.m. w kinie "Polonja" na gorącym uczynku rozrzucania odezw komunistycznych został zatrzymany tragarz Jan Szeszuk bez stałego miejsca zamieszkania, którego przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

Dnia 11 b.m. przy ulicy Kaczej Nr.4 w niezamieszkałym domu znaleziono plik odezw komunistycznych, różnych edycyj.-

Powiat Bielski.

Dnia 15 b.m. w pociągu kursującym na linji Białystok-Białowieża w czasie postoju na stacji w Bielsku-Podlaskim został zatrzymany kurjer OKKPZB Białystok Rafael Miedźwiedź, stale zamieszkały w Białymstoku z transportem około 2.000 egzemplarzy różnych wydawnictw komunistycznych. W związku z zatrzymaniem Miedźwiedzia zatrzymani zostali w Hajnówce Włodzimierz Godzmiuk i Leon Lepczuk, uczniowie państwowej szkoły przemysłu drzewnego, oraz Franciszek Beszczyński, których z materjałami oskarżenia przekazano władzom sądowym.

Powiat Grodzieński.

Dnia 17 bm. organa bezpieczeństwa w Grodnie zlikwidowały archiwum OK KPZB Grodno, w którem znalazły około 60 kg. aktualnej literatury pierwszomajowej, przygotowane do wywieszenia transparenty, farby, pendzle i ręczną drukarnię. W toku dalszych dochodzeń zostali zatrzymani z dowodami działaln

ność antypaństwowej Aleksander Meguri, technik OK KPZB Grodno, Jankiel Puzowski, maturzysta, technik Komitetu Miejskiego KZ MZB Aleksander Marczewski, sekretarz KM KPZB, Benjamin Menachim, żąc nik KM z OK KPZB Grodno, Chackiel Szacki, sekretarz KM KZM ZB i Antoni Kaczan, technik KR KPZB Jeziory w powiecie grodzieńskim, który przybył do Grodna po odbiór literatury. Kaczan karany był kilkuletniem ciężkiem więzieniem z art.102 K.K. Wszystkich z materjałami oskarżenia przekazano władzom sądowym.-

Dnia 11 b.m. w Grodnie wywieszono transparent z napisem w języku polskim: "Niech żyje 1 Maj, niech żyje międzynarodowa solidarność proletarjatu, przeciw dyktaturze faszystowskiej, niech żyje Polska Radziecka".

Tamże dnia 12 b.m. rozrzucono odezwy KC KPZB z lutego b.r. w sprawie wiosennego strajku rolnego.-

Dnia 11 b.m. na trakcie Kotra-Koszubińce w gminie Skidel został wywieszony transparent z napisami w języku rosyjskim: "precz z wojną z Sowietami, niech żyje rewolucja"i rozrzucono egzemplarze odezwy KC KPZB z lutego b.r. w sprawie wiosennego strajku rolnego.-

Dnia 12b.m. w Jeziorach wywieszono dwa transparenty z napisami antypaństwowymi w języku rosyjskim.-

W nocy z dnia 14 na 15 b.m. przy stacji kolejowej Brzostowica wyrzucono transparent z napisami w języku białoruskim: "precz z wojną przeciwko Sowietom, niech żyje solidarność polskich żołnierzy z Czerwoną Armją, niech żyje rewolucja w Polsce

Pozatem w Grodnie i powiecie zanotowano 6 wypadków rozrzucenia odezw komunistycznych w ilości około 500 egzemplarzy.-

b/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński. Dnia 12 b.m. w osadzie Wizna został zatrzymany były członek Komitetu Miejscowego PPS Lewicy w Łomży, Jan Jaroszkiewicz,

114

stały mieszkaniec Łomży, przy którym znaleziono kilkadziesiąt egzemplarzy odezwy KC KPP z marca b.r.p.t.:"w dniu 8 marca wszystkie robotnice, chłopki i kobiety pracujące i bezrobotne, matki, żony i siostry proletarjuszy na ulicę". Jaroszkiewicza przekazano władzom sądowym.-

Powiat Ostrowski. Dnia 11 b.m. w Broku rozklejono 12 pisanych ręcznie na białym papierze czerwonym ołówkiem plakatów z napisami: "Niech żyje 1 Maj, precz z wojną imperjalistyczną przeciwko jedynemu państwu proletarjatu i chłopstwa ZSSR, precz z rządem faszystowskim Kata Piłsudskiego i socjalfaszyzmem, precz z ekspedycjami karnemi na UZ i SZ, niech żyje samookreślenie narodów podbitych aż do odezwania się, niech żyje zbrojne powstanie mas pracujących, żądamy pracy i chleba dla bezrobotnych, żądamy ziemi dla chłopów bez wykupu, niech żyje Związek Sowiecki, niech żyje Polska Republika Rad, niech żyje KPP i KZMP."

Dnia 15 b.m. w Ostrowo-Mazowieckiej posterunkowy P.P. Józef Wędzik w czasie służby patrolowej zauważył osobnika, który na jego widok począł uciekać. Osobnik ten zdołał zbiec, porzucił jednakże w czasie pościgu za nim paczkę, zawierającą kilkaset egzemplarzy różnych broszur i wydawnictw komunistycznych, pierwszomajowych.-

Dnia 17 b.m. w Małkini wyklejono dwa ręczne plakaty z napisami jak wyżej na plakatach, wywieszonych w Broku.-

Powiat Ostrołęcki. Dnia 12 b.m. w osadzie Myszyniec rozrzucono około 60 egzemplarzy odezw pierwszomajowych.-

Powiat Szczuczyński.

Dnia 10 b.m. na słupach telegraficznych w Grajewie rozklejono plakaty z hasłami: "Mamy już dość panowania kapitalistycznego, niech żyje rewolucja, do walki o poprawę bytu, zapomogi dla bez-

robotnych, o ziemię bez wykupu, żądamy całego tygodnia pracy, żądamy zapomóg dla wszystkich bezrobotnych.-

Dnia 15 b.m. w osadzie Radziłów wywieszono transparent z napisami :"Niech żyje KPP, niech żyje rewolucja ludowa, precz z wojną z ZSSR". Tamże rozrzucono kilkanaście egzemplarzy odezw notowanych w poprzednich sprawozdaniach tygodniowych. W związku z tem przeprowadzono rewizję u trzech osób, przyczem u Icka Millberga, podejrzanego o wywieszenie transparentu, znaleziono trzy egzemplarze wspomnianych odezw.-

c/ Wyroki sądowe.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 14 b.m. skazał z art.102 K.K. na 2 lata ciężkiego więzienia Abrama Margolisa.-

Tenże Sąd wyrokiem z dnia 13 b.m. skazał z art.132 cz.II KK. na 2 miesiące twierdzy z zaliczeniem aresztu prewencyjnego byłych działaczy Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" w Nowodworach, gminy Dojlidy w powiecie białostockim Jana Guzowskiego i Michała Arciszewskiego.-

Nr.Dz.I-1481/15/31.T.

Dnia 18 kwietnia 1931 r.

115

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Dnia 9 b.m. w Białymstoku pod przewodnictwem Jana Bogdana odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego w sprawie projektowanego przez Dyrekcję fabryki "Sokół i 5-wie zwolnienia dotychczasowych robotników fabryki i zastąpienia ich innymi. Postanowiono przeciwdziałać realizacji tego zarządzenia.-

Dnia 16 na zebraniu członków tegoż Związku w Białymstoku postanowiono przeciwdziałać zmniejszeniem przemysłowców co do obniżenia płac wszystkich robotników w przemyśle włókienniczym.

b/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 15 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostaje w tym dniu bez pracy 11.049 osób, a mianowicie:

Powiat	Ilość	Bezrobocie dnia 11.b.m.	Zmniejszenie.	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	253	253	-	-	155
Białystok-Miasto	5111	6084	-	27	2925
Białostocki	1584	1564	-	-	1052
Grodzieński	1935	1903	-	32	665
Łomżyński	344	344	-	-	295
Bielski	440	449	-	-	62
Ostrowski	342	499	157	-	294
Ostrołęcki	270	270	-	-	201
Suwalski	195	202	7	-	59
Sokólski	145	145	-	-	109
Szczuczyński	400	402	2	-	51
Wołkowyski	160	170	10	-	137

Zmniejszenie : 317.

WOJEWODA BIALOSTOCKI

Nr.BP.I-1481/15/31.T.

Dnia 18 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe N.

IV. S t r a j k i.

Dnia 16 b.m. zastrajkowało 400 robotników fabryki dykt B-ci Braun w Grodnie. Strajkujący żądają uregulowania należnych im zaro ków, z którymi fabryka zalega od 4 tygodni. Strajkiem kieruje gr - dzieński oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego Wspomniane zaległości wynoszą około 80.000 zł. Fabryka zostanie pr wdopodobnie unieruchomiona z dniem 25 b.m. niezależnie od wyników strajku, z powodu sytuacji finansowej, w jakiej znaleźli się jej właściciele.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.I-1481/15/31.

Dnia 18 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.16.

116

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia kryminalne.

Powiat Grodzieński. Dnia 14 b.m. na drodze wiodącej ze wsi Kabinka, w gminie Jeziory na tle porachunków osobistych został zabity nożem i odważnikiem mieszkaniec wsi Masztalery, w gminie Sytomla Józef Miłaszewicz. Sprawców zabójstwa Jana Sytego, Władysława Lozowskiego, Michała Bojczaruka, Konstantego Gonczarka i Janutę Michała, mieszkańców wsi Prudy, w gminie Jeziory, oraz Michała Kiełela z osady Dunajówka w tejże gminie aresztowano.-

Powiat Łomżyński. W nocy z dnia 14 na 15 b.m. została rozpruta kasa ogniotrwała w biurze Wydziału Powiatowego w Łomży, z której zrabowano 2.540 zł. gotówką. Kasa ubezpieczona była na sumę 10.700 zł.-

---

Pozatem zanotowano wypadków.:

1/ kradzieży bez włamania - 4, /na sumę około 15.000 zł./,

2/ czynnego oporu władzy - 2,

3/ dzieciobójstwa - 2,

4/ fałszerstw - 4 /na sumę około 10.000 zł./.-

b/ p o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 8 pożarów, z których 2 wyrządziły straty po 5.000 zł.każdy, 2 po 10.000 zł.każdy, 1 - 11.000 zł., 1- 13.000 zł., 1- 18.000 zł. i 1 - 84.000 zł. Pożary te powstały: 1 wskutek rozmyślnego podpalenia, 1 z podpalenia przez dzieci i 6 z powodu niedbałego obchodzenia się z ogniem. Ogólna suma strat, wyrządzonych przez wyżej wyszczególnione po-

ry wynosi 756.000 zł.-

W nocy z dnia 10 na 11 b.m. we wsi Łubieniewo-Stare w po-

wiecie ostrowskim spaliły się dachy chlewów i szopy w zagrodzie
Mal... Marcelego. Pożar powstał wskutek podpalenia rozmyślnego,
którego dokonał z zemsty Franciszek Rubiński. Tenże Rubiński
usiłował podpalić także inwentarz w celu uzyskania pro-
mij asekuracyjnych. Został jednakże schwytany z gorącym u...zynku
zbrodni. Przekazano go władzom sądowym.

Dnia 17 b.m. we wsi Kojszki, gminy Kowalew ...zyrsk w po-
wiecie białostockim wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem
spłonął: 3 domy mieszkalne, 22 stodoły, 28 chlewów, 2 śpichrze
i 1 budynek inwentarza żywego. Poszkodowanych jest 21 gospodarzy.
do
Straty wynoszą 86.000 zł.

a/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym
i kryminalnym ogólnie w Województwie był dobry.-

WOJEWODA PODLASKI

Nr.BP.I-1 81/15/31.T.

Dnia 18 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.16.

117

VI. Sprawy graniczne.

Negatywne

WOJEWODA BIALOSTOCKI

Nr.BP.I-1481/15/31.T.

Dnia 16 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.16.

WOJEWOD

Nr.BP.I

Dnia 16 k

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Negatywne. -

WOJEWODA BIALOSTOCKI

Nr.BP.I-1481/15/31.T.

Dnia 18 kwietnia 1931 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.16.

118

VIII. V a r j a.

N e g a t y w n e. -

0000000